

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

EDİRNELİ AHMED RÜŞDİ DİVANI

MELİKE TUNADURUR

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. MÜBERRA GÜRGENDERELİ

EDİRNE 2012

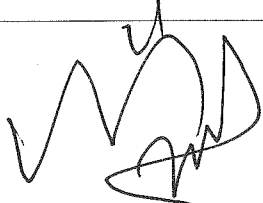
T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ

MELİKE TUNADURUR tarafından hazırlanmış olan **EDİRNELİ AHMED RÜSDİ DİVANI** konulu **YÜKSEK LİSANS** tezinin sınavı, Trakya Üniversitesi Eğitim-Öğretim Yönetmeliği' nin 12-13. Maddeleri uyarınca 21/ 03/ 2012 tarihi Çarşamba günü saat 13.30' da yapılmış olup, tezin...*kabul... edilmesine....* **OYBİRLİĞİ/ OYÇOKLUĞU** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Prof. Dr. Recep DUYMAZ	<i>Kabul Edilmesine</i>	
Doç. Dr. Tilla Deniz BAYKUZU	<i>Kabul Edilmesine</i>	
Doç. Dr. Müberra GÜRGENDERELİ (Danışman)	<i>Kabul Edilmesine</i>	

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	428429
Yazar Adı / Soyadı	Melike Tunadurur
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 16366953256
Telefon / Cep Telefonu	02842247398 05354324774
e-Posta	melike_tunadurur@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Edimeli Ahmed Rüşdi Divanı
Tezin Tercümesi	Edimeli Ahmed Rüşdi Divanı
Konu Başlıkları	Türk Dili ve Edebiyatı
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bölüm	Türk Edebiyatı Bölümü
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Türk Edebiyatı Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2012
Sayfa	269
Tez Danışmanları	Doç. Dr. Müberra GÜRGENDERELİ
Dizin Terimleri	Divanlar=Divans
Önerilen Dizin Terimleri	
Yayımlama İzni	☐ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☒ Ertelenmesini istiyorum [3 Yıl]

b. Tezimin Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi tarafından çoğaltılması veya yayımının 20.04.2015 tarihine kadar ertelenmesini talep ediyorum. Bu tarihten sonra tezimin, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimle ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.
NOT: (Ertelene süresi formun imzalandığı tarihten itibaren en fazla 3 (üç) yıldır.)

20.04.2012

İmza:

Yazdır

ÖZET

Tezin Adı: Edirneli Ahmed Rüşdi Divanı

Hazırlayan: Melike TUNADURUR

Edebiyatta bir şairin şiirlerini belli bir düzene göre toplayan mecmuaya divan denmektedir. Edebiyatımızda pek çok divan bulunmaktadır. Söz konusu divanlardan biri de tezimizde ele aldığımız 76 yapraktan oluşan Edirneli Ahmed Rüşdi Divanıdır. Eserin başında şairin hayatı hakkında bilgiler verilmiştir. Ardından Divan metnini oluşturan nazım şekilleri transkripsiyonlu olarak Divan'da yer almaktadır. Son olarak da kaynakça kısmı bulunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Divan, Ahmed Rüşdi.

ABSTRACT

Name of the thesis: Divan of Ahmed Rüşdi of Edirne

Prepared by: Melike TUNADURUR

In literature, it is called divan to the journal which combines the poems of a poet in a certain order. There are numerous divans in our literature. One of the divans in question is 76-page Divan of Ahmed Rüşdi of Edirne which we have discussed in our thesis. Information about the poet's life has been given at the beginning of the work. After that, the verse forms composing divan text take place in divan in transcription. In conclusion, there is a bibliography part.

Key Words: Divan,Ahmed Rüşdi

ÖNSÖZ

Edebiyatta bir şairin şiirlerinin belli bir düzene göre toplandığı mecmuaya divan denmektedir. Eskiden herhangi bir konu ile ilgili olarak yazılmış eserlere de bu ad verilirdi. Kelimenin bu anlamı zamanla daralmış ve içinde seçme şiirler olan kitaplar divan adını almıştır. Daha sonraları belli bir yazarın şiirlerinden oluşan kitaplara da divan denilmiştir. Klasik Edebiyatımızda pek çok divan bulunmaktadır. Söz konusu divanlardan biri de tezimizde ele aldığımız 76 yapraktan oluşan Edirneli Ahmed Rüşdî Divanıdır. Üzerinde çalıştığımız divanın müellif hattı olan tek nüshası Edirne Selimiye Kütüphanesi Elyazmaları Bölümü'nde 2198 numarada kayıtlı bulunmaktadır.

Eserin başında şairin hayatı hakkında bilgiler verilmiştir. Hemen ardından Divan metnini teşkil eden Türkçe kasideler, gazeller, tarihler, kıt'alar, müfredler ve matla'lar transkripsiyonlu olarak tespit edilmiştir.

Eserin muhtevasında dikkati çeken en önemli noktalar; Rüşdî'nin döneminin önemli siyasi olaylarına yer vermesi, aşıkane gazellerin yanı sıra tasavvufi gazeller yazması yer yer halk söyleyişine yakın ifadeler olan deyimleri şiirlerinde ustaca kullanmasıdır. Ayrıca şair tarih düşürmede ustadır. Tezkirelerde de özellikle bu vasfı sebebiyle anılmıştır.

Divanda 8 kaside, 184 gazel, 13 kıt'a, 79 tarih, 4 na-tamam gazel, 19 müfred ve 360 matla' bulunmaktadır.

Divanda ilk olarak kasidelere yer verilmiştir. Bunu takiben "İbtida-i gazeliyât-ı fi harf-i elif" başlığı ile başlayan gazeller, kıt'alar, tarihler, müfredler bulunmaktadır.

Rüşdî, oluşturduğu divanının arkasına hemen hemen her harf ile kafiye yaptığı matla'lardan oluşan ikinci bir bölüm eklemiştir. Divanın 2. Bölümünde mevcut olan matla'larının cihanda yadigar kalacağını söylemektedir.

Rüşdî' nin, dönemin siyasi olaylarından olan 4.Mehmet Han'ın Kamanıçe Kalesi' nin fethine ve Kara Mustafa Paşa' nın Çehrin Kalesi' nin fethine dair tarihler düşürmesi ve şairin yaşadığı dönemdeki olaylara kayıtsız kalmaması, siyasi olaylarla yakından ilgilendiğinin bir göstergesidir.

Rüşdî' nin divanının tamamlanmasına düşürdüğü tarihten, eserin hicri 1074 tarihinde tamamlandığını öğrenmekteyiz.

Çalışmamızla, Edirne' de doğan ve yetişen 17. yüzyıl şairi Ahmed Rüşdî' yi tanıtmayı amaçladık.

Bu çalışmada yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Müberra GÜRGENDERELİ' ye ve bazı okunamayan kelimelerin hallinde danıştığımız hocamız Prof. Dr. Süreyya BEYZADEOĞLU' na teşekkürü borç bilirim.

Edirne, 2012

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	II
ÖNSÖZ.....	III
AHMED RÜŞDİ' NİN HAYATI ve EDEBİ ŞAHSİYETİ.....	1
METİN.....	17
KAYNAKÇA.....	264

EDİRNELİ AHMED RÜŞDİ

HAYATI

Şairin hayatı hakkında çeşitli kaynaklarda farklı farklı bilgilere rastlamaktayız. Yaptığımız araştırmalarda Rüşdi' nin hayatı ve eserleri hakkında kesin bilgilere ulaşamadık. Elde edilen kaynaklardaki bilgiler ise şöyledir.

Rıdvan Canım, Edirne Şairleri' nde şairin asıl adının Ahmed olduğunu, Edirne'nin Kıncı Firuz Mahallesi'nde dünyaya geldiğini orada öğrenim gördüğünü, halk arasında Hacı Ahmed Efendi adıyla tanındığını ve Ceride Nazırlığında bulunduktan sonra son görev yeri olan Eyüp mollahlığına gidemeden Edirne'de vefat ettiğini ve Uzunkaldırım'da şair Dānişî' nin mezarı yanına defnedildiğini söyler.¹

Salim Efendi'nin Tezkiretü'ş-şu'arā adlı eserinde ise şairden; Rüşdî Ahmed Efendi şeklinde söz edilmektedir. Şair, Sultan 4. Mehmed Han zamanında Saraybosna'dan Kostantiniyye şehrinde bulunan Sultan Selim Ulu Camii ve saray hocalığı yapan Şeyh Osman Efendi yerine tayin edilmiştir. Tezkirede şairin ömrünün son dönemlerini sohbetlerle geçirdiği ve 1111 (1699) tarihinde dünyadan ahrete göç ettiği söylenir.²

Ayrıca Rıdvan Canım, eserinde 19. yy şairi olduğunu söylediği Rüşdî Ahmed Efendi'nin, 17. yy ' da yaşamış olan Edirneli şair Mehmed Rüşdî Efendi ile karıştırıldığını söyler ki bu durum pek çok kaynakta karşımıza çıkmaktadır. Kaynaktaki bilgiye göre; Rüşdî Mehmed Efendi 17. yy şairlerindedir. Edirnelidir. Ammeci Çelebi adıyla tanınan şairin öğrenim görerek, Edirne' de Kazasker Camii' ne hatip olduğu ve 1105 (1693) tarihinde vefat ettiği ifade edilmektedir.³

¹ Rıdvan Canım, *Başlangıçtan Günümüze Edirne Şairleri*, Ankara, 1995, Akçağ Yayınları, sayfa 437

² Adnan İnce, *Salim Efendi Tezkiretü'ş-Şu'arā*, Ankara, 2005, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, sayfa 354-358

³ Rıdvan Canım, *Başlangıçtan Günümüze Edirne Şairleri*, Ankara, 1995, Akçağ Yayınları, sayfa 337

Edirneli Ahmed Bādī' nin “ Riyāz-ı Belde-i Edirne” adlı eserinde yukarıdaki bilgilerin tekrarı olarak asıl adının Ahmed olduğu, Ammeci Çelebi adıyla anıldığı, Edirne’ de Kazasker Camii’ nin hatibi olduğu, imamlık yaptığı ve 1108 (1696) tarihinde tarihinde vefat ettiği ifade edilir.⁴

Kaynaklardan elde ettiğimiz bilgiler ışığında esas adı Ahmed olan, Ammeci Çelebi adıyla anılan Edirne’ de yaşayıp öldüğü söylenen şairin 17. yüzyılda yaşamış olduğunu söylemek yanlış olmaz. Hatta verilen bilgiler doğrultusunda Rıdvan Canım’ ın kaynağında yer alan Rüşdī Mehmed Efendi ile Edirneli Ahmed Bādī' nin “ Riyāz-ı Belde-i Edirne” adlı eserindeki Rüşdī ile aynı kişi olabileceği ihtimali üzerinde bile durulabilir. Belirtilen iki kaynakta sadece şairin asıl ismi konusunda ayrılık vardır.

Osman Nuri Peremeci de Edirne Tarihi adlı eserinde şairin 17. yüzyılda yaşadığını ve 1105 (1694) tarihinde Edirne’ de öldüğünü söyler.⁵

Şairin asıl isminin ne olduğu konusundaki ayrılık ile birlikte ölüm tarihi hakkında da kesin bir bilgi yoktur. 17. Yüzyılın sonlarında dünyadan göç ettiğini söylememiz çok da yanlış olmaz.

Asıl ismi konusunda yaşanan karışıklık ise divanının başına almış olduğu iki mısra ile çözülmektedir.

Divān-ı Ahmed Rüşdī Edirnevī

Bi ’ Ammeci Çelebī

---

⁴ Niyazi Adıgüzel, Edirneli Ahmed Bādī' nin “Riyāz-ı Belde-i Edirne” adlı eserinin tezkire kısmı, (Edirne Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008, sayfa 172

⁵ Osman Nuri Peremeci, *Edirne Tarihi*, İstanbul, 1939, Resimli Ay Matbaası, sayfa 263

Sonuç olarak kaynaklarda karşımıza çıkan bu karışıklıklar neticesinde Rıdvan Canım'ın Rüşdî Ahmed Efendi ismiyle bahsettiği şairin tezimizdeki şair ile aynı kişi olmadığı kanısındayız. Çünkü Rıdvan Canım şairin 19. yüzyılda yaşadığını söylüyor. Ancak Ahmed Rüşdî'nin yazmış olduğu tarih beyitlerinden, kitabın tamamlanma tarihine düşürmüş olduğu bir beytinden ve çağdaşı olduğunu düşündüğümüz şairlerden Mezākî ve Neşātî için yazdığı şiirlerden şairin 17. yüzyılda yaşadığını söylemek çok da zor değildir. Şairin Köprülü-zāde Mustafa Paşa'nın şehitliği üzerine düşürmüş olduğu tarih beyti bunu desteklemektedir.

Bazı Divan şairlerinin dönemlerinin padişahları veya paşalarının yapmış oldukları savaşları yazdıkları tarih beyitleriyle divanlarına alması geleneği Rüşdî'de de karşımıza çıkmaktadır. Şairin, Köprülü Mehmed Paşa'nın ve onun oğlu Köprülü Fazıl Ahmed Paşa'nın yaşadığı dönemde hayatını geçirmesi, Köprülü Mehmed Paşa'nın şehit olmasına ve Sultan 4. Mehmed'in Kamanıçe Kalesi fethine tarih düşürmesi verilen bilgileri desteklemektedir. Dönemin önemli siyasi olaylarından biri olan Kamanıçe Kalesi 4. Mehmed zamanında Osmanlı Devleti ve Lehistan arasında yapılan çetin bir savaş sonunda alınmıştır.

Şehîd olduĸta fevtin gūş edip Rūşdî dedi târîĸ

'Adem cisrini geçti rāh-ı Hāĸda Köprülü-zāde

(1097 / 1685)

T. 79 / 7

Sulţān-ı mülk-i baĸr u ber Ġāzî Meĸmed Hān kim

'Azm-i cihād etme olur fetĸ ü zaferle hem-rikāb

Ķaşd-ı ĸazāyla Leh edüp hışn-ı Ķamanıçe fethine

'Azm etti çün şad şevĸile mānend-i seyr-i āfītāb

(1083 / 1672)

T. 79 / 1

Yine bu dönemde 4. Mehmed zamanında Kara Mustafa Paşa önderliğinde yapılan Osmanlı Rus savaşı sonunda alınan Çehrin Kalesi' nin fethi üzerine de tarih düşürmüş olması şairin bu çağda yaşadığının bir başka kanıtıdır.

'Āleme tebşīr edip Rüşdī dedi tārīhini

Aldı mihri Muştafa Pāşā cihān oldu sa'īd

(1087 / 1676)

T. 79 / 6

Sultan Mustafa Hanın döneminde dağıtılmış olan culüslere dahi tarih düşürmesi şairin siyasi hayatla olan bağının ne kadar kuvvetli olduğunu göstermektedir.

Tahtına geçtikte tebrīk eyleyüp ta'zīmle

Ḳaddini etti felek ḥamm etmek için pāy u būs

'Āleme tebşīr edip Rüşdī dedi tārīhini

Müjde ki 'izz ile sulṭān Muştafa etti cülūs

(1106 / 1694)

T. 79 / 3

Sultan 2. Ahmed' in şehzadeleri olan Selim ve İbrahim' in doğumlarına da tarih düşürmüştür.

İki şehzāde geldi dünyāya

İkisiniñ daḥī nazarı 'adīm

’ Āleme luṭf-ı ḥaḳḳıla nā-gāh

Geldi Sulṭān Selīm ü İbrāhīm

(1104 / 1692)

T. 79 / 5

Kamaniçe Kalesi’ nin fethine katılan Giray Mehmed Han için de tarih düşürmüştür.

Ebu’l feth Ġāzī Meḥmed Girāy

Fenādan beḳāya edip ’azm-i rāh

Biri ḳalkıp anıñ dedi tārīhin

Meḥmed Girāya behişt ola cāh

T. 79 / 8

Ahmed adlı oḒlunun doğumuna, sakalının gelmesine tarih düşürmesinin yanı sıra torununun sünnetine dahi tarih düşürmüştür.

Ḥaṭṭ-ı ruḥsārıñ dedim tārīhini

Baştı mülk-i Rūmı hep ceys-i Ḥabeş

T. 79 / 40

Cihāna geldi bir maḥdūm-ı ekrem

Aña Ḥaḳḳ ṭul-i ’ömr ede müyesser

(1081 / 1670)

T. 79 / 44

Bu du'â ile dedi Rüşdî anîñ târîhin

Sünnetin Allah Muḥammed 'izz ile kıla sa'îd

(1089 / 1678)

T. 79 / 58

Rüşdi' nin gerek özel yaşamı gerekse siyasi hayata ilişkin düşürmüş olduğu tarihler yaşadığı dönemin 17. yüzyıl olduğu hakkındaki bilgileri doğruluyor. Buna dayanarak Rıdvan Canım ve Ahmed Badi' nin belirttiği üzere şairin Kur'anı 17 çeşit okuyabildiği ve Kazasker Camii' ne hatip olduğunu da bilgilerimize eklememiz gerekir.

Salim Tezkiresi' nde, ölen oğlunun ardından perişan olduğu ve bir rivayete göre de kendisine Edirnekapı dışında bir mezar edinip Yenikapı Mevlevihanesine gidip geldikçe mezarın yanından geçerken Fatıha okuyarak dua ettiği söylenmektedir.⁶ Çalışmamızda manevi oğlu olan Mustafa' nın ölümü üzerine düşürdüğü tarih beyti ile Salim Tezkiresi' nde sözü edilen oğlunun aynı kişi olabileceği ihtimali yüksektir.

Rüşdî-i bîçâre dedi fevtiniñ târîhini

Bülbül-i gülzâr-ı cennet ola küçek Muştafa

(1096 / 1684)

T. 79 / 33

---

⁶ Adnan İnce, *Salim Efendi Tezkiretü's-Şu'arâ*, Ankara, 2005, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, sayfa 356

Rüşdi' nin ölüm tarihi hakkında elimizde kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Salim Efendi Tezkiresi' nde 1111 (1699) tarihinde, Rıdvan Canım' ın Edirne Şairleri kitabında 1105 (1693) tarihinde, Edirneli Ahmed Bādī' nin “ Riyāz-ı Belde-i Edirne” adlı eserinde 1108 (1696) tarihinde, Osman Nuri Peremeci de Edirne Tarihi adlı eserinde de şairin 1105 (1694) tarihinde öldüğü ifade edilmiştir. Kaynaklarda bulunan bu bilgilere dayanarak şairin 17. yüzyılın sonlarında vefat etmiş olabileceğini söyleyebiliriz.

EDEBİ ŞAHSİYETİ

17. yüzyıl Osmanlı devleti' nin siyasi, askeri ve sosyal bakımdan en bozuk ve en karışık; sanat ve edebiyat yönünden de gelişmesini devam ettirdiği bir dönem olmuştur. Bu yüzyılda Divan Edebiyatı, biraz daha ilerlemiş ve mahallileşmiştir. Dönem şairlerinden Nef' ī Türk kasideciliğine bir canlılık ve heybet getirmiş, aşıkane gazelleriyle Şeyhülislam Yahya, Mezakī, Neşātī, Nā' ilī-i Kadīm bu yüzyılın önde gelen şairleridir.

17. yüzyılda yaşamış olan Ahmed Rüşdī de yukarıda adı geçen birkaç önemli şairin çağdaşıdır. Şairin, divanımızda yer alan Edirne Mevlevihanesinde şeyhlik yapan Neşātī için düşürülen beyitlerle birlikte Mezakī' nin vefatı üzerine düşürdüğü tarih beytinden bu iki şairin çağdaşı olduğu anlaşılmaktadır.

Güş edip erbāb-ı dil böyle dedi tārīhini

Oldu yemīnle Neşātī mevlevīye rāhber

(1081 / 1670)

T.79 / 39

Fevtini güş edicek Rüşdī dedi tārīhini

Bezm-i gülzār-ı na'īm ola Neşātīye maḳām

(1086 / 1675)

T. 79/ 34

Fevtiniñ Rüşdī dedi tārīhini

Bir nigāh ola Mezakīye cinān

T. 79 / 50

Şairin, Neşati' den feyz aldığı gerek Neşātī' nin şeyhliğine ve vefatına düşürmüş olduğu beyitler gerekse Mevlevihanenin vasıflarını anlattığı beyitlere bakarak anlayabiliriz. Bütün bu bilgilere dayanarak şairin Mevlevi olabileceğini düşünebiliriz.

Zihi zibā maḳām-ı ḫālet-efzā

Zihi cā-yı laṭīf u cennet-āsā

Ḥaḳ bu ḳaşrı dā'imā ma'mūr edip

Vire şāh-ı 'ālemde 'ömr-i ṭavīl

T. 79 / 77

Şanma kim devr eyleriz şevḳ-i kūdūm ü nāy ile
Olmuşuz āvāre feyz-i 'aşḳ-ı Mevlānā ile

M. 360 / 257

Şairin mevlevi olduğunu tahmin etmekle birlikte Esrar Dede'nin Tezkire-i Şu'ara-yı Mevleviye tezkiresinde şairin adına rastlamak mümkün olmadı.

Şair hakkında bilgilerin yer aldığı Salim Efendi Tezkiresinde şairin sanatı hakkında şu ifadeleri görmekteyiz.

“ Bu güftār müretteb Divān-ı müsteṭābından bu mecelle-i celīleye taḫrīr için ihtiyār olunan āşār-ı celilü'l-miḳdārlarındandır. Mütercem-i bī-hem-tāniñ ḳaşā'id ü ḡazelliyyāt ü meṭālī' ü müfredātından mā-'adā tārīḫ-güyālīḳda daḫı hümmā-

*yı tab' ı bülend-pervâz bir şâ'ir-i müselleme ü mümtâz olup çekîde-i hâme-i dil-pezîrleri olan maqâlî elbette bir nükte-i şâ'iriyetten hâli degil idi.*⁷

Görüldüğü gibi tezkiredeki bilgi doğrultusunda şairin yazmış olduğu kaside ve gazellerinin yanında göz ardı edilemeyecek kadar güzel olan tarih beyitlerine de sahip olduğu belirtilmektedir. Tarih söylemedeki başarısı sebebiyle herkesten yükseklerde uçan bir hüma kuşu olarak vasıflandırılmıştır.

Ahmed Bādî ise, şairin dönemin ünlü şairlerinden, hattatlarından ve hafızlarından olduğunu söyler.

*“Aşrîñ şu'arâsından şâ'ir-i bālâ-rütbe hatt-ı şülûş ü nesihde şâhib-i ketebe ve hamele-i kur'an-ı 'azîmü's-şân seb'a vü aşere kırââtine kâdir ve hüsn-i şavtı zâhir bir şâ'ir-i mâhirdir.”*⁸

Rüşdî' nin sanatı hakkında verilen bilgilere baktığımızda asrın şairleri arasında yüksek rütbeli bir şair olma özelliğine sahip olmanın yanı sıra kaside, gazel ve tarih söylemekte oldukça başarılı bir şair olduğunu görürüz.

Ahmed Bādî, şairin şiirdeki en önemli üstadının Edirne Mevlevihanesi şeyhi Neşâtî Ahmed Dede Efendi olduğunu şu ifadesi ile belirtir.

---

⁷ Adnan İnce, *Salim Efendi Tezkiretü's-Şu'arâ*, Ankara, 2005, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, sayfa 356-357

⁸ Niyazi Adıgüzel, Edirneli Ahmed Bādî'nin “Riyâz-ı Belde-i Edirne” adlı eserinin tezkire kısmı, (Edirne Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008, sayfa 172

“Şi’rde üstadları Edirne mevlevihânesi Şeyhî Neşâî Ahmed Dede Efendi’ dir.”

Rüşdî, divanına 8 kaside, 184 gazel, 13 kıt’a, 79 tarih, 4 na-tamam gazel, 19 müfred almıştır. Divan bittikten sonra “Kitâb-ı Digerât u Ğayrıdır” başlığı ile sadece matla’lardan meydana gelen 360 beyit yazmıştır.

17. yüzyıl şairlerinin divanlarındaki şiirlerinin konuları genellikle övgü, tasavvuf, aşk, tabiat gibi konulardır.

Şairin, divanının başında yazmış olduğu 8 tane kasidesi bulunmaktadır. Övgü şiirleri olarak bilinen bu nazım şeklinin en güzel örneklerine Rüşdî divanında da rastlamaktayız. Rüşdî, Hz. Muhammed için yazdığı na’ında şairlik hünerini aşağıda örneğini aldığımız beyitlerle ortaya koymaktadır.

Rûz-ı maşşerde bize raḥm eyleyüp

Yâ şefî’ u müznibîn eşfei lenâ

K. 8 / 5

Muḥammed kim şeh-i ḥayl-i rüsüldür

Muḥammed kim ḥabîb-i kibriyâdır

K. 8 / 4

Aşağıda örnek beyitler aldığımız bahariye kasidesinde baharın gelişi canlı hayal ve tasvirlerle müjdelenmektedir.

Ğonca ṭomarîñ açıp dest-i nesîm-i nevbahâr

Ğülşene şâh-ı gülûñ teşrîfiñ itti âşikâr

Birbirine merhabā etti ki gūyā 'ıyd edüp
 Cāme-i sebzın giyüp her bir dıraht sāye vār
 K. 8 / 3

Divanında 184 tane gazeli bulunan şairin ağırlıklı olarak işlediği konu aşktır. Sevgilinin güzelliğinden, cefalarından söz edip yer yer usta şairleri aratmayacak söyleyişlere yer vermiştir. Divan şiirinin vazgeçilmez mazmunları olan “Mecnun, Rüstem, Cem” gibi mazmunları şiirinde ustaca kullanmıştır.

Öyle Mecnūn olmuşum sevdā-yı zūlf-i yār ile
 Keh-keşān zencirim olsa pāy-bend olmaz bana
 G. 184 / 2

Lebün fikr eyledikçe dilde la'1-i nāb olur peydā
 Ruḥuñ vaşf eyledikçe şad gül-i sīrāb olur peydā
 G. 184 / 6

Rüstem olsañ yine ğālib olamazsın ey dil
 Eyleme pençe-i müjgān-ı dil-ārāyla baḥş
 G. 184 / 17

Ne cām-ı çerḥe ne bezm-i Ceme reşk eylerüm sākī
 Benim de bezm-i 'ālemde elimde bir ayağım var
 G. 184 / 26

Rüşdī, rind-meşreb bir şairdir. Dünyanın nimet ve zevklerinden mutlu olma düşüncesine sahiptir.

Her bir gülüñ destînde cām 'ıyş itmede zevk eylerüm
 Sākī bu dem qalmaz müdām kanı şarāb-ı hoşgüvār
 G. 184 / 28

Destîne sâgar alup vir bezme sākī āb u tāb
 Tāb-ı meyden rūyuñı kıl reşk-i cām-ı āfıtāb
 G. 184 / 9

Şair, divanında beşeri aşkı anlattığı gazellerinin yanında tasavvufi gazellere de yer vermiştir. Bu şiirlerden ve Mevlevilikle ilgili tarih beyitlerinden şairin Mevlevi olduğunu düşünebiliriz.

Halka-i tevḥīd içinde sañki ol rūḥ-ı revān
 Bir mücevher ḥātem içre faşş-ı ḥātemdir hemān
 G. 184 / 118

Gir semā'a sen daḥī devr eyle ol māhı eger
 Hāle-veş āgūşuña almağ dilerseñ rāygān
 G. 184 / 118

Divanında kullandığı Arapça ayet, hadis ve söyleyişlerden şairin devrin ilimlerine vakıf olduğunu anlamaktayız.

Dilimde dağ-ı pür sūzum gibi çünküm çerāğım var
 Cihāniñ mihr ü māhından bi-ḥamdillāh ferāğım var
 G. 184 / 26

Sū-be-sū gülşende cūlar aqtığın seyr eyle kim
Nükte-i “ Min tahtehe'l enhār ” oldu āşikār

K. 8 / 3

Onun şiirlerinde zaman zaman bir sohbet havası sezilir. Duygularını samimi bir şekilde dile getirmektedir. Söyleyişinde cevap beklemeyen soru cümlelerine yer vermesi şairin adeta kendi kendine sohbet ettiğini göstermektedir.

Ḳalur mu böyle bu eyyām-ı firḳat ey hūnī
Seniñ vişāliñe hiç yoḳ mu bir mesāḡ baña

G. 184 / 7

Dilleri mümkün mü ’uṣṣāḳıñ perīşān olmaya
Eyledi dest-i şabā zūlfün o şūḥuñ tār u mār

G. 184 / 31

Şair kaderinden ve sevgilisinden şikayet etmemekte, aksine kendisini perişan edenin kendi gönlü olduğunu söylemektedir.

Ben ne bahtımdan ne yārımdan şikāyet eylerüm
Hep beni āşüfte iden bu dil-i āvāredir

G. 184 / 34

Şair, şiirlerinde samimi bir dil kullanmıştır. Gazellerin redifleri çoğunlukla Türkçe kelimelerden meydana gelmiştir.

Gelürse mihr-i felekten nola ferâğ baña
Yeter ruhuñ gibi bir mâh-ı şeb-çerâğ baña
G. 184 / 7

La'liniñ hayrânıyım kim gamda dem-sâzım budur
Çeşminiñ meftûnuyum kim sözde hem-râzım budur
G. 184 / 32

Şairin şiirlerinde yer yer atasözleri ve deyimlere rastlamaktayız.

Zorla güzellik olmaz:

Pençeleşmek da'va-yı hüsn eyleyüp ol hürile
Olmaz ey mihr-i felek çünküm güzellik zürile
M. 360 / 260

Tüyünce hayrın görmek:

Dedim haţtıñ görünce şafha-i ruhsâr u dildârın
Tüyünce hayrını gör ey raķīb-i ruḡ-siyeh yârın
M. 360 / 148

Rüşdî, tarih düşürmede ustadır. Divanında dönemin siyasi olaylarına tarih düşürdüğü beyitlerin yanı sıra bir caminin, bir çeşmenin, bir hanenin yapılışlarına da tarih düşürmüştür.

Hâtıra geldi o dem bir târîh

Ebedî ola bu hâne ma'mûr

(1080 / 1669)

G. 184 / 28

Âb geldikte dedim târîhini

Çeşme ' ayn-ı hayât âb-ı şâf

G. 184 / 32

Divan bittikten sonra hemen hemen her harf ile oluşturduğu matla'lardan oluşan bir bölüm meydana getirmiştir. Yazmış olduğu bir beytinde matla'larının cihanda güneş gibi yadigar kalacağını ifade etmiştir.

Maşrıq-ı dilden tülû' edip bu nazm-ı tâb-dâr

Mihr-veş maṭla'larım ḳaldı cihānda yādgār

M. 360 / 125

Şair, yaza yaza takatinin bittiğini ve kitabının tamamlama tarihinin 1074 (1663) olduğunu söyler.

Eyledim ḥaddim ḳadar ey ḥāme gūşiş nazma ben

Ḳalmadı çün bende ṭaḳat işte ḳağıt işte ben

M. 360 / 357

Dedi hâtif ḥaṭṭımıñ târîhini

Aḥmedā ḥaṭṭıñ mübārek ede Ḥaḳ

(1074 / 1663)

Dīvān-ı Aḥmed Rüşdī Edirnevī

Bi 'Ammeci Çelebī

KASİDELER

Bismillāḥirrahmānirrahīm

-1-

Nev'-i Şaf Ārā-yı Sipāhī-i Qadīm Der Tevhīd-i Bārī Celle Şānihī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

1. Ey cemāliñ pertevinden mihr-i enver bir nefes
Vey kemāl-i kudretiñden şubḥ-ı şādık bir nefes
2. Mihr ile meh şofra-ı cūduñda bir nān pāredir
Ḥān-ı luḥf-ı nimetiñde nesr-i ṭāir ber káfes
3. Rāh-ı 'aşkıñda seniñ bir laḥza ārām etmesin
Qalbim efgān eylesin mānend-i feryād-ı ceres
4. Kesret-i işyānıma nisbetle o bir kaṭredir
Eşk-i çeşmim olsa farṭ-ı giryeden cūy-ı Ares
5. Cūybār-ı feyz-ı luḥfuñla anı ser-sebz idüp
Eyle Yārab ser-be-ser naḥl-i ümīdim meyve-res
6. 'Aşkıñıñ teşīridir deryāyı pür-cūş eyleyen
Zerreyi raqşān eder ḥurşīd-i gerdān bu heves
7. Bir kerīme arz-ı ḥāl ettiñ ki reddetmez
Rüşdiyā bestir niyāziñ ḥāzret-i Allah bes

-2-Der Na't-ı Şerif Şeref-i Kâinât ve Mihr-i Mevcûdat Aleyhi Efzâlû's-
ŞalavâtuEkmelü Teḥiyyat

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

1. Ey şehinşâh-ı gerde rüsl u mu'ciz-i dîn
Vey şeref-baḥş-ı beni Adem ü eflâk-i zemîn
2. Sensin ol mâye-i fiṭrat ki seniñ zâtıñla
Faḥr ider Adem ü Havvâda olan mâ ile tîn
3. Sensin ol mazḥar-ı teşrîf-i ḥitâb-ı "levlâk"
Ki vücûduñdur olan 'illet-i ḥalk u tekvîn
4. Sensin ol rûh-ı dü 'âlem ki eder ta'zîm emîn
Ḥaḥ seniñ 'ömr-i şerîfîñ ile bi'z-zât yemîn
5. Sensin ol faḥr-ı cihân kim ḥam ider ḳametini
Ḥâk-pâyıña yüzün sürmek için çerḥ-i berîn
6. Sensin ol râhber u menzîl-i Ḳab-ı ḳavseyn
Ki bu yolda saña hem-râh ola Cibrîl-i emîn
7. Sensin ol şâh-ı risâlet ki seni Ḥaḥ ḳılmış
Mesned-ârâ-yı serîr-i ḥarem-i aleyhîn
8. Sensin ol baḥr-ı muḥîṭ-i kerem ü şefḳat kim
Ser-i engüştüñi Ḥaḥ eyledi bir mâ-i muîn
9. Sensin ol pādşeh-i menâr-ı felek-i ma'na
Ki seni ḳıldı Ḥudâ şâḥib-i 'izz ü temkîn
10. Sensin ol zîhibde bezm-i cihân kim itti
Şeref-i muḳaddem-i zâtıñ felegi ḥuld-âyîn
11. Sensin ol kân-ı şefâ'at ki Ḥudâ 'izzetle
Rûz-ı maḥşerde seni ḳıldı şefiü'l-'asîn
12. Sen o ḥürşîd-i felek-mend-i 'izzetsin kim
Eylediñ nûr-ı cemâliñle cihânı tezyîn

13. Sen o memdūh-ı cihānsın ki seni medh edeniñ
Bū-yı na'tıñla eder Hāḡ deheniñ müşk ekīn
14. Bārek Allah zihı rütbe vü nām-ı sāmī
Ki Hūdā kıldı seniñ ismiñi ismine ḡarīn
15. Muttaşfı olduḡuña ḡalḡ-ı 'azīm ile seniñ
Hüccet-i ḡaḡı 'asıdır bize ḡur'ān-ı mübīn
16. Oldı gerçi saña her mu'cize şāhid amma
ḡıldıñ i'cāzıña şaḡḡu'l-ḡameri faşş-ı nigīn
17. Lezzet-i nuḡḡ-ı güher-barıñı ta'bīr edemem
Olsa ḡıymette eger kim süḡānım dürr-i şemīn
18. Hātem-i ḡayl-i rüsl olduḡuña şāhiddir
Cism-i pākıñda olan mihr-i sa'ādet āyīn
19. Hāḡ olaldan berü bu maḡzen-i pür-gevher-i ḡāk
Görmedi sencileyin Hāḡ bu ki bir genc-i defīn
20. Zīb-i ser-tāc-ı felek olmaḡa tercīh eyler
Hāk-ı pāyıña nişār olmaḡı 'uḡd-ı pervīn
21. Çeşm-i hürşīd-i cihān-tābına kuḡl etmek için
Hāk-ı dergāhiñi gözler felek-i nādīr berīn
22. Hāk-rüb-ı ḡaremiñ olsa sezādır Hāḡḡa
Zülf-i ḡılmān-ı behişt ü müje-i ḡür-ı 'īn
23. Nice dilbeste olur ḡayrıya dilbeste olan
Var iken şer'-i şerīfiñ gibi bir ḡayl-i menīn
24. Sünnet-i vāfiriñi tutmaḡta ḡuşūr eyledim āḡ
Bu-yı ruḡsārımla edersem yeridir āḡ u enīn
25. Şūd-mend etmez iseñ sen bizi luḡfuñla eger
Şüpḡe yoḡ kim oluruz lāyık-ı ḡüsrān-ı mübīn
26. Sen ḡururken kime 'arz-ı niyāz eyleyelim
Vey eger olmaz iseñ sen bize maḡşerde mu'īn
27. Kime ey kān-ı şefā'at varayım yalvarayım
Var iken zāt-ı şerīfiñ gibi bir faḡr-ı güzīn
28. Āteş-i ḡahr-ı İlāhī olıcaḡ pür tef ü tāb
Baḡr-ı luḡfuñladır anı eyleyen el-ḡaḡ teskīn
29. Āsitān-ı keremiñdir ki luḡfuñ var iken
Bir nice ḡayrı yere vara gürūh-ı 'āşīn

30. Ne 'acep olsam eger bende-i dergāhıñ kim
Dāimā zerre olur mihr-i cihān-tāba qarın
31. Baqma ettiklerime hālime baq sultānım
Rüşdi-yi zārı koma kūşe-i mihnette hazın
32. Bende-i dergehiñ olmak gibi devlet olmaz
Haşşa-i luţfuñ eger baña olunsa ta'yın
33. Feyz-i na'tıñla mu'aţtar o kadar oldum kim
Nükhet-i vaşfiñla oldu dilim nāfe-i çın
34. Dilerüm vaşf-ı na'tıñ ola tamam
Ġāyet 'ömr-i 'aziz u nefes-bāz-ı pesin
35. Seniñ ey şāh-ı rüsl medhiñ ederken ise
Nice mümkün ki ide vaşfını bu 'abd-ı kemın
36. 'Arzım hazretiñe 'arz-ı 'ubūdiyettir
Ki bu taqrīb ile şāyed ki olam saña yakın
37. Yoğsa sen kande vü ben kande vü na'tıñ kande
Kande sultān-ı cihān kande bir ednā miskın
38. Eyledi çünkü seniñ vaşf-ı şerifiñ kuşūr
Olsa bu şartā tab'im yeridir perde-nişin
39. İdelim 'arz-ı salāt ile hemān hatm-ı kelām
Çünkü mümkün değil evşāfiñi şerh-i tebyin
40. Şad tehiyyat u selām ola cenāb-ı Hāqdan
Ravza-ı pākıña her dem seniñ ey fahr-ı güzın
41. Āl ü aşhābıña hem ola vürüd-ı bī-hadd
'İzz ile taht-ı livāda olalar sāye-nişin

-3-

Kaşide-i Bahariyye Der Na't-ı Sultân-ı Enbiyâ vü Resûl ü Kibriyâ Aleyhi's-Selâtü's-
Selâm

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Ğonca tomanıñ açıp dest-i nesîm-i nevbahâr
Gülşene şâh-ı gülün teşrîfîñ itti âşikâr
2. Gülleri açtı gelip gülzâra bād-ı nevbahâr
Vaqtidir olsa eger şevki hezârîñ şad hezâr
3. Birbirine merhabâ etti ki güyâ 'ıyd edüp
Câme-i sebzîñ giyüp her bir dıraht sāye-var
4. Sû-be-sû gülşende cûlar aqtıgın seyr eyle kim
Nükte-i “ Min tahtehe'l-enhâr ” oldu âşikâr
5. Ebr-i rahmet âlemi sîrâb edince şevkile
Şükr edip sürdü yüzün ferş-i zemîne cüy-bâr
6. Muğaddem nevrüz ile buldu hayât-ı nev yine
Eylemişken hasret-i gül bülbülü zâr u nizâr
7. Haclegâh-ı gülşene gördükte teşrîf itdügin
Oldu şebnem nev-'arûs-ı ğonca-i lülü-nişâr
8. Şubh-dem bülbül yine bir kâr-ı nakşa başladı
Güş idüp bî-ihtiyâr etti derûn-ı gülde kâr
9. Baş açdı bîd-i mecnûn yerlere sürdü yüzün
Ta olunca leşker-i sermâ cihândan târûmâr
10. Ğoncayı açdı gülü şermende etdi 'andelîb
Eyledi te'sîr ahîr etdügi feryâd u zâr
11. Hem-ser-i mihr-i felek eylerdi feyz-i nâmiye
Olmasaydı güşe-i dâmân-ı gülde dest-i hâr

12. Gülşeniñ luṭfun görüp seyr u temāşa etmege
Bī-ḳarār oldu aḳıp gülzāra geldi cūy-bār
13. Yaḳmağa ḥār u ḥasın ceyš-i ūitāyı gūiyā
Mevc-i baḥr-ı āteşin olmuş çemende lālezār
14. Tārūmār etti hele ceyš-i ūitāyı āḳıbet
Ḳaldırıp dest-i du'āyı çoḳ niyāz etti çenār
15. Şāḥ-ı gülde ol ḳadar bülbül ūeṭāret etti kim
Oldu her bir tıfl-ı ḡoncā ḥande-zen bī-iḥtiyār
16. Āfet-i 'ayn-ı felek ta kim işābet etmege
Oldu tıfl-ı ḡoncāya ebr-i bahārı perde-vār
17. Birbirine reşk eder oldu bu demde rūz u ūeb
Āb u tābın oldu rūy u ṫurre-i leyl-ü nehār
18. Māye-i feyz-i bahārın luṭfunu seyr eyle kim
Kīsesin pūr zer idüp her ḡoncā oldı gül-i mekkār
19. Ol ḳadar cūş etti baḥr-ı luṭf-ı bī-pāyān-ı Ḥaḳ
Her giyeh oldu yem-i feyz-i keremden hişşedār
20. Ḥabbezā ūun'-ı ilāhi feyz-i ḥoş āşār kim
Her neye baḳsa ḳalur ḥayrette çeşm-i i'tibār
21. İtti rūşen ol ḳadar bağa çerāḡı lāle kim
Bezm-i ūer'-ı Aḥmed-i muḥtāra döndü lālezār
22. Bā'ış-i icād-ı 'ālem faḥr-ı ādem kim odur
Şāḥ-ı taḥt-ı bī ma'allah ü ḥabīb-i Gird-gār
23. Pādişāh-ı mesned-i dār-ı cihānkim 'izz ile
Efser-i levlākıla olmuş ezelden ta cidār
24. Kuḥl-ı "mā-zāga'l-başar" ḳılmış mukaḥḥal çeşmini
Ḳābe ḳavseyn eylemiş ebrūsı vaşfın āşikār
25. Bīm-i ḳahrından anıñ bir zerre āşār-ı ḥazān
Baḡ-ı luṭfundan anıñ bir ūemme feyz-i nevbahār
26. 'İzzile reftāra gelse bir yere başsa ḳadem
Ḥāk-pāyınñdan olur her zerre bir kūh-ı vaḳār
27. Bū-yı ḥulḳı ol ḳadar dūnyāyı ta'ṫir eyledi
Kim anıñ bir ūemmesidir nāfe-i müşk-i Tātār
28. Hep görürdü niydüḡin esrār-ı pinhān-ı cihān
Ḥāk-ı pāyın tūtiya itse idi çeşm-i rūzigār

29. Eylese ārāyiş-i dünyāya ʔab´ı meyl eger
Pāyına eylerdi gerdūn ´uqđ-ı pervīni nişār
30. Hākile yeksān olurđı āsiyāb nūh felek
Olmasaydı ta ezelden devrine luţfi medār
31. Āteş-i Ɣahrın gören erbāb-ı küfr ü ehl-i şirk
Gittiler dār-ı cahīme itdiler terk-i diyār
32. Hūr u ğılmān-ı behişt eyler ´abīr-i habīb eger
Hāk-pāyundan anıñ ııķsa havaya bir ğubār
33.  arĥ-ı atlas Ɣāmet-i iĥbāline kütēh libās
Cāme-i iclāli ´arşıñ dergehinden müste´ār
34. Nūr-ı şer´i ğün gibi Ɣıldı münevver ´ālemi
Berĥ-i şayfi eyledi tārīk-i şirki tārūmār
35. Şāhib-i mevvāc urur kim ol şeb-i pūr-nūrda
Oldu şad şevĥ ile Cibrīl aña bir ĥıdmet-ğüzār
36. Mu´cizātı vaşf olunsa bedr-i şaĥĥu´l-ĥamer
Ğayrısın bundan var eyle Ɣıyās u i´tibār
37. Şerm ile hāmem aceb mi ser-necīb olsa eger
Nice taĥrīr eylesin evşāf-ı zātıñ bī-şümār
38. Vaşfiñi Hāĥ üzre ĥünküm eylemek mümkün degil
Eyleyim şad ´acz ile bari kelāmım iĥtişār
39. Hāşretiñden Yā-Resūllullah budur me´mūl olan
Mazĥar-ı luţfuñ ola Rüşdī-yi zār u dilfigār
40. Ettigim cürm ü ğünāhım bā´iş-i ĥaclet yeter
Cürmüme baĥma beni luţfuñla eyle şermsār
41. Bir meded Ɣıl şun baña āb-ı ĥayāt-ı luţfuñu
Bende yok zerre Ɣadar nār-ı cahīme iĥtidār
42. Bir nazār Ɣılsañ baña ey kār-ı luţf u merhāmet
İki ´ālemde olur sermāye baĥş-ı iftiĥār
43. Dest-ğirim ol benim luţf et ayakda Ɣalmasun
Zerre-veş bu bende-i pūr cürm ü ´abd-i hāk-sār
44. Merĥamet Ɣıl ma´den-i luţf u şefā´at-ı kārısın
Eyledim ĥün ettiğüm işyāna senden i´tizār

45. Zerre gelmez çeşmime mihr-i cihantâb olsa ger
Eyleyelden aşkıñı sînem içinde yâr-ı gâr
46. Āsitāniñdır seniñ ğayrı penāhım yok benim
Nā-murādım ber murād et ey kerem kâni ne var
47. Şabra tākāt kalmadı 'arz-ı tecellî eyle kim
Zerre-veş etti beni mihr-i cemāliñ bî-ķarār
48. Rūh-ı pür envāriña hem āl ü hem aşhābiña
Şad şalāt u şad necāt ola her leyl ü nehār

-4-

Der Na't-ı Şerîf-i Eşrefü'l-Halk Muḥammed Sallāllahu Aleyh

Mefā'ülün/ Mefā'ülün/ Fe'ülün

1. Muḥammed melce-i ehl-i recādır
Muḥammed menba'-ı luḫf u 'aḫadır
2. Ṭabīb-i 'illet-i cürm ü günehtir
Deri derd ehline dār-üş-şifādır
3. Kudümü āleme 'izz ü şereftir
Vücüdı raḫmet-i her dü serādır
4. Anı Ḥaḫ eylemiş rūh-ı muşavver
Anuñçün sözleri rūh-āşinādır
5. Cebīni maḫla'-ı mihr-i hidāyet
Cemāli maşrıķ-ı nūr-ı Ḥüdādır
6. Zāmīri maḫrem-i sırr-ı ilāhi
Velī āyīne-i ālem-nümādır
7. Dehāni menba'-ı 'ayn-ı keremdir
Kelāmı mevc-i deryā-yı saḫādır

8. Zebānı cūybār-ı āb-ı rahmet
Dili şanduka-yı şıdık-ı vefadır
9. Rūhı gülberg-ı gülzār-ı letāfet
Dehānı ğonca-i bāğ-ı hayādır
10. Nola rūyın gören hayrān olursa
Ki mir'at-ı rūhı hayret-fezādır
11. Mu'aṭṭar ol kadar halk ile 'ālem
Ki onu şemmesi müşğ-i hıṭadır
12. Münevver ol kadar nūruyla eflāk
Ki zerre-i pertev-i şems-i duḥadır
13. Ulüvv-i şānına nisbet felek pest
Anuñçün şermile kaddi dütādır
14. Muṭī' -i emridir i'lā lā ednā
Anıñ fermān-beri arz u semādır
15. Ziyā-yı şem' -i māh-ı ālem-ārā
Çerāğ-ı bezmine nisbet sühādır
16. Harīm-i ravza-ı gülzār-ı cennet
Ğubārdır güher-i kuhl-i cilādır
17. Muḥammed kim şeh-i hayl-i rüsüldür
Muḥammed kim ḥabīb-i kibriyādır
18. Nice inkār eder inkār edenler
Beni hayrān eden bu müdde'adır
19. Yeri taḥtü'l-serā olsun anıñ kim
Der-i rif'at-me'abından cüdādır
20. Ulüvv-i şanını bundan kıyās et
Ki zāt-ı pakı faḥr-ı enbiyādır
21. Anıñ ḥaḳḳında envā' -ı şereften
Ne dinse Rüşdiyā Ḥaḳḳa sezādır

-5-

Der Na't-ı Seyyidü'l Kevneyn ü Rüsülü's-Sağaleyn Aleyh Efdälü't-Tehiyyât

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey resül-ı Hâk Muḥammed Muşafa
Luṭf edüp feyziñ bize kıl reh-nümâ
2. Saña ḳalmıştır bizim aḥvâlimiz
Etmeziz biz ğayra aşla ilticâ
3. El bizim dâmen seniñdir ḥâşılı
'Arz edip aḥvâlimiz geldik saña
4. Sen gerek reddet gerekse kıl ḳabûl
Olmazız dergâh-ı luṭfuñdan cüdâ
5. Biz kime 'arz eyleyelim ḥalimiz
Sen dururken ey şeh-i luṭf u 'aṭâ
6. Rûz-ı mahşerde bize raḥm eyleyüp
Yâ şefî' u müznibîn eşfei lenâ
7. Derd-mendiz çaresiz ḳaldık bize
Merhem-i luṭfuñla eyle bir devâ
8. Sensin ey kân-ı mürüvvet kim seniñ
Ḥâşirullâh kim cevâbıñ ola lâ
9. Luṭf-ı iḥsân saña ḳalmıştır saña
Ey şehinşâh-ı gürûh-ı enbiyâ
10. Râh-ı Hâkka sen bize olduñ delîl
Cân u diller yoluña olsun fedâ
11. Kıll şefâ'at Rüşdî-yi bîçâreye
Her kelâmıñ oldu maḳbûl-i Ḥudâ

-6-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Böyle devr eyler ise vefk-i murād üzre eger
Ber devām olsun İlahī felegiñ devvārı
2. Hamdillāh ki şeref virdi yine fetvāya
Böyle bir zāt-ı kerem pīşe fazīlet kāmı
3. Bilmezem tā bu kadar bā'ış-i te'hūr nedir
Aña fetvā ezeli olmuşiken erzānı
4. Bu da bir sırr-ı hafīdir ki bilinmez zīrā
Bunca varınca Hüdānıñ hükm-i pinhānı
5. Bārek Allāh zihi pādişāh-ı dāniş-ver
Ki ide hāce-i müfti o kerīmü 'ş-şānı
6. Şimdi görsün ne imiş 'izzet-i 'ilm-i 'ulemā
Görmeyen devr-i Ebu'l-fetḥ-i Meḥmet Hūnı
7. İşte meydān-ı fazīlet ne tūrurlar bilsem
'Ulemā-ı selefiñ var ise gelsin cānı
8. Böyle bir müfti-i 'allāme ola her fende
Kim kıyās eyler aña ekmel ü kādıḥānı
9. Bezmine dāḥil olup fazlını görseydi eger
Reşk ederdi aña allāme-i teftāzānı
10. O seleftir bu halef farkı budur zāhirde
Ġayrı yoḫdur aña şāhib dūrür ki rüçhānı
11. Yā siyādet şerefın neylesün olmuş tūtalım
'İlm u fazlıyla anıñ İbn-i Kemāl aḫrānı
12. Ġayrısın encüm anı mihr-i fazīlet bilmesün
Her kimiñ kim ola bir zerre kadar iz'ānı
13. Şubḥ-ı şādık şıfat-ı endişesi şāf revīş
Mihr-i enver gibi mirāt-ı dili nūrānı
14. Gelse ahdinde eger olsa ebedi hem-şoḫbet
Hūsni ta'bīr ile eylerdi cemāl-i Sübhānı

15. Buldu 'ilmiyle anıñ mesned-i fetvā revnāķ
Buldu zātıyla şeref memleket-i 'Oşmānī
16. Her ne emr eyler ise 'āleme hüküm-i cārī
Ne murād ile eylese şāhāne geçer fermānı
17. Edhem-i hāmesi aheng-i hırām ettikçe
Olamaz 'arzā-i behnā-yı felek meydānı
18. Nām-ı nāmīsi nola olsa eger Feyzullāh
Çün vücūdudur anıñ 'āıfıfet-i Sübhānī
19. Nice vaşf etmem ol zāt-ı sütüde-şiyemī
Nice medh etmem ol ehl-i dil u 'irfānı
20. Dā'imā 'ālem ola mazhar-ı luţf u keremi
Ola mebzül-i cihān mekremet-i ihsānı
21. Pāye-i cevriine nisbet ne kadar sa'y etse
Olamaz hātem anıñ dergehiniñ derbānı
22. Kilk-i....??? cihān halkına zerrīn harāb
Keffe-i kef.....(???) kerem mīzānı
23. Tab'ı bir baħr-ı keremdir ki ne dem cüş etse
Luţfu şermende eder kān-ı dil-i 'ummānı
24. Nice şāhib keremiñ şöhret-i 'ālemgīre
Tāk-ı nisyāna kōdu debdebe-i ihsānı
25. Bezm-i reşk-i irem ü mahşeri feyz-i cāvīd
Gülistān-ı hüneriñ tab'ı gül ü handānı
26. Hüsñ bir mertebe kim cezb-i kulüb etmekte
Şāhid-i halkız kim görse olur hayrānı
27. Şöyle hōş-būdur o kim naķş-ı şemīm ettikçe
Hācil eyler gül-i gülzār-ı dili rıdvānı
28. Yoķ zamānında anıñ nāle vü feryād ile
'Andelībiñ ola gülşende meger efgānı
29. Devri ol devr-i feraħdır ki anıñ 'ahdinde
Oldu hep leşker-i ğam ceys-i sitem-i rīzānı
30. Nice Rüşdī seni vaşf eylesün olmuşiken
Gülşen-i ma'rifetüñ bülbül-i hōş elhānı

31. Nice hāmūş oldum vaşf-ı cemîlinde seniñ
Gülistān-ı keremin bülbül eder insānı
32. Luţfla bir nazār etseñ anı tekmîl eyler
Olsa her ne kadar sözlerimiñ noqşānı
33. Ber-murād eyle kerem eyle çerāğa ile ben
İmtinā´ eyleme aniñ var iken imkānı
34. Bizi bir kaçre-i luţfuñla nevvār-ı sîrāb et
Ey olan gevher-i luţf u keremiñ ´ummānı
35. Merhamet eyle ki derd ü ğam ile rencūrum
Sendedir hasta-i miñnet olanıñ dermānı
36. Hayli demdir gezerim rāh-ı talebde ammā
Saña varmak imiş ancak bu yoluñ āsānı
37. İrdi hengām-ı du´ā hatm-ı kelām eyleyelim
Çünkü yok medhîniñ luţfu gibi pāyānı
38. Ola ta emr-i İlähi ile şevābit-i şābit
Ola ta dā´im ü kâim felegiñ bünyānı
39. Devlet ü ´izzetle ola maķāmında muķīm
Dā´imā beraber ola rif´atiniñ eyvānı

-7-

Ġazel-i Der Medh-i Vezîr-i Rüşen-Zamîr-i Muşāhib Muştafa Pāşā

Fā´ilātün/ Fā´ilātün/ Fā´ilātün/ Fā´ilün

1. Der-miyān etti senüñçün hañçer-i azārı gül
Bî-´arz yanında ey bülbül tutar mı harı gül
2. Bir tolu cām mı nüş eyleyince şevķile
Der-miyān etti elinde var olan dinārı gül

3. Table-i 'atfāra döndü şahın-ı gülşen her taraf
Şöyle hoş-bū etti her bir gūşe-i gūlzārı gül
4. Nāzīrin āşārını gösterdi halka çāk edip
Dīde-i dehrde olan perde-i inkārı gül
5. Mantıku't-ṭayrı neden ta'līm eder dil 'aceb
Hānkāh-ı gūlistānıñ olmasa 'Atfārı gül
6. 'Arz-ı dīdār etmege nāz eyler iken bülbüle
'Ālemiñ olmaқта şimdi şahid-i bāzārı gül
7. Germ olup arturmasun cevrin hezār zārına
Vaqt olur kim bulmaya bu rū-yı āteş-bārı gül
8. Sīnesin çāk eyler āḫir tir-i āh-ı 'andelīb
Ger siper etse hezārān āhenīn dīvārı gül
9. Zulmet-i ğam içre Rūşdī kalma gül-i gūlzāra ki
Lālelerdir şem'-i meclis maṭla'-ı envārı gül
10. Bū-yı cennetle dilerse feyz-āb olmağ eger
Dergeh-i pāşāya gelsin görsün ol āşārı gül
11. Ol muşāḫib Muşṭafa Pāşā-yı zī-şān kim anıñ
Bağ-ı luṭfundan alır hep devlet-i bīdārı gül
12. Ravza-ı feyzinden bir dem perverīş bulsa eger
Mest ederdi nūkhetinden merdüm-i hūşyārı gül
13. Bū-yı halkın pür nefes şetm etse eyler lāle-veş
Ḥacletinden pür-'arağ ruḥsār-ı şebnemdārı gül
14. Hurrem ü ḥandān eyle Ḥağ şahid iḳbālını
'Ālemiñ ta kim ola rāyiş-i destārı gül

-8-

Der Medh-i Cenāb-ı Ma'ārif Neşeb-i Reisü'l-Küttāb Rāmī Meḥmet Efendi

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ol kadar ğonca-yı maḫşūd-ı dilim oldu besīm
Reşk eder şimdi aña gülbin-i gülzār-ı na'īm
2. Devr edip çarḫ-ı felek şimdi ḫilāf-ı mu'tād
İmdi vefḫ-i murād üzre baña luḫf-ı 'āzīm
3. Beni bir zāt-ı kerem-pişeye hemdem etti
Ki eder görse anıñ luḫfunu ḫātem-i teslīm
4. Görmedi çeşm-i cihān-bīn-i felek devr edeli
Böyle bir zāt-ı mükerrrem ki ola mişli 'adīm
5. Faḫr-ı erbāb-ı kalem Rāmī efendi kim anıñ
Görse āşārını eyler dil-i 'atḫār ta'līm
6. Gelmedi devlete bir böyle reisü'l-küttāb
İşte āşār-ı selef işte tevārīḫ-i ḫadīm
7. Reşehāt-ı kalemi āb-ı ḫayāt u tesnīm
Şafahāt-ı keremi nāme-yi ḫübān-ı ḫalīm
8. O eder ğayra bu ehl-i dile luḫf etmededir
Var bunuñ ḫātem ile baḫsañ eger fark-ı 'azīm
9. Ḥāşe-lillāh ki ğalata baḫş ola ol zāt-ı kerīm
Ḥabbezā şāḫib temiz ü ḫōş ḫab'-ı selīm
10. Buldu şöhret o kadar şafḫa-yı 'ālemde o kim
Şöhreti etti selef-i nāmını köhne taḫvīm
11. Şebt-i āşār u dürer-bārını gördükçe aña
Serfürü etmekle ḫāmesi eyler ta'zīm
12. Neşr ü inşası pesendīde-i erbāb-ı kemāl
Nazm-ı pākīzesi reşk āver-i Selmān ü Selīm

13. Bârek Allah zihî nazm-ı bedü'l-üslûb
Oldu her satrı anıñ rişte-i lü'lü-i nazîm
14. Bû-yı hulkından eger 'âleme bir şemme disem
Müşg-i muhayyer gibi dünyâyı tutar bir şemîm
15. Va'de-i luţfu ne dem güşuma erse şanurum
Gülşen-i cennet-i 'alâdan eşer bād-ı nesîm
16. Şâhid-i tab'ı anıñ gül gibi her demde besîm
'Alem-i 'izzetle cām ile iqbâli vesîm
17. Rûh-ı nef'i daħi ta'bîrine meftûn olsun
Eyleyem şöyle seniñ vaşfını bir bir terkîm
18. Baħr-ı tab'ım yine cüş götürüp şevkiñle
Bir ğazel tarħ edeyim eyleye 'âlem teslîm
19. Eyleyip tûğ-i Cem cevri cefâsıyla kahr-ı nîm
Şadef-i sînemi çâk eyledi bir dürr-i yetîm
20. Cevri қо aşığıña etme tegâfûl luţf et
Geçer ey şûh-ı cihân-ı vaqt ola bu nâz u na'îm
21. Baña tîr-i nigehin haşşa düşer elbette
Ol cefâ-pîşe ne dem cevriñi etse taqsîm
22. Şöyle mest olmuş o kim raţl-ı girân sâķî
Kaldırıp tutsa olur kendüye bir renc-i elîm
23. Tıfl iken pür ğazab.....(???)nigâh etmiş idiñ
Gitmedi cân u dilden daħi ey şûh ol bîm
24. Āferîñ luţf-ı şafâ-baħşına kim mecliste
Eyledi la'l-i lebin bâdeye sâķî taķdîm
25. Mübtelâ eylerdi bir derde beni aşkıñ kim
Edemez çâre aña olsa Aristo-yı ħakîm
26. Yok seniñ şafha-yı şî'rinde ğalaţ ey Rüşdî
Nüşha-i nazm-ı 'adûdur var ise yine saķîm
27. Benim ol şâ'ir-i pākîze edâ kim eyler
Şevķile sözlerimi zühre felekte taqsîm
28. Buldu şöret o kadar nazm-ı cihāngîrim ki
Görücek derd-i ħadle çekilüp gitti Selîm

29. Olmadı redd-i cevāp etmege çünküm kâdir
Güş edip nazmım ol demde hāmüş oldu kelīm
30. Tīr-i atnāb-ı sūhana erdi du´ā hengāmı
Bir du´ā kim ola maqbūl-i Hūdāvend-i ´alīm
31. Çeşm-i hūrşīd-i felek hālīmı seyr ettikçe
Görmeye zerre kadar dīde-i bahşı gam u bīm
32. Zevk ü şevkıyle olup mesned-i ´izzetle müdām
´İzz ile devletle ola maqāmında muqīm

GAZELLER

İbtidā-ı Gazeliyāt-ı Fi Harf-i Elif

-1-

Bismillahirrahmanirrahīm

Zīver-i ser-şafha-ı nazm-ı kerīm

Fā´ilātün /Fā´ilātün/ Fā´ilātün/ Fā´ilātün

1. Menzil-i sırr-ı haqīkat oldı çün maḥlab baña
Meş´al-i rāh-ı hidāyet feyzin et Yā Rab baña
2. Her varaḳ gördüm ki almış sırr-ı ma´nadan sebaḳ
Her bün-i naḥl-i gül oldı şimdi bir mekteb baña
3. Çeşm-i ´ibretle haqīkat-bīn olup kılsañ nazār
Aşınālar ey gönül bīgānelerdir hep baña
4. Yok yine baḥt-ı siyehten ey gönül zerre ḥalaş
Āfitāb-ı ´ālem-ārā olsa da kevkeb baña
5. Şeb-çerāğ-ı dāğ-ı ´aşkıñ zeyn edelden cismimi
Rūz-ı rüşenden daḫi oldı münevver şeb baña

6. Yār nūş-ı hūn-ı 'uşşāk itmede ben zehr-i ğam
Hiç ne mümkündür o hūnı ola hem-meşreb baña
7. Nāz ile aġyāra her dem açılurken gül gibi
Bir nefes açulmadı Rüşdī o ğonca-leb baña

-2-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fa'ilün

1. Çünkü ben mecnūn-ı 'aşkıım nuşh-epend olmaz baña
Kākülün olursa olur ğayrı bend olmaz baña
2. Ey cefā-cū ğayrılarla va'd-i bī-incāz ki
Nidügin bildim seniñ ben rīş-ġand olmaz baña
3. Öyle mecnūn olmuşum sevdā-yı zülf-i yār ile
Keh-keşān zencirim olsa pāy-bend olmaz baña
4. Çok tefekkür eyledim ammā helāk-ı destine
Rişte-i āhumdan üzre bir kemend olmaz baña
5. Seyr-i meydān-ı belāġat itmege ŧab'ım gibi
'Arşa-ı 'ālemde Rüşdī bir semend olmaz baña

-3-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Yār ile olsam eger külġanda gülşendir baña
Olsam ammā yārsız gülşende külġandır baña
2. Dīde-i sırr-ı ġaġıġat-bīnedir ancaġ naża
Çeşm-i rüşen gülşen-i fersüde-revzendir baña

3. ande bir feyz-i tecell  ey gönül itse z h r
Olsa külhanda eger v d -i eyمند r baa
4. Eylemez mir' t-ı H r id olsa da 'arz-ı cem l
R y-ı Şevk  yine-i s garda r sendir baa
5. Bilmeyen h l   dilim derdimden  g h olmayan
Hem-reh olsa menzil-i ma da rehzendir baa
6. am hel k eyler beni bir laza ger mest olmasam
Cey -i amdan k Őe-i meyh ne me'mendir baa
7. Őan-ı gülşen k Őe-i külhanda birdir R Ődiy 
Her ne yerde Şevk olursa dilde meskendir baa

-4-

Mef' l / F 'il t / Mef 'il / F 'ilün

1. Berk-i semenden olsa eger p rehan saa
B r-ı gir ndir ey gül-i n zik beden saa
2. Gel g l Őeh d-i amze-i b -d d n  eyle kim
 tdim fed  bu c n u dili cümleten saa
3. Derd-i c n n-ı 'aşk seni itmeden hel k
Bir  are eyle ey dil-i b - are sen saa
4. D v ne eyler ol g zi c d  Őaın seni
Bi kerre didim ey dil-i Ő r de ben saa
5. R Őd  H d dan iste hem n her mur dını
Z r  ki zerre f 'ide yok kimseden saa

-5

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Yine şahbā-yı 'aşkı şevkle nüş eylemiş deryā
Ki mest olmuş dil-i 'āşık gibi cüş eylemiş deryā
2. Olup dīvāne-veş ki pīşüñe pes itmede reftār
Hevā-yı 'aşkla kendin ferāmūş eylemiş deryā
3. Meger cenk itmek ister rüzgār-ı nā-müsā'idle
Yine emvācdan cismini zerre-pūş eylemiş deryā
4. Nola tūfān-ı eşkim gibi olsa şevkle pür cüş
Alıp zevrakla ol şūhı derāgūş eylemiş deryā
5. Yine çin-i cebīnin 'arz idip kef-ber-dehān olmuş
Ġazabtan kendüyi bī-hūş u medhūş eylemiş deryā
6. Diler 'āşık gibi bir yerde aşla ber-ķarar olmaz
Nihān bir rāz-ı 'aşkı var diye gūş eylemiş deryā
7. Cihānı sū-be-sū seyr eyleyüp abdāl-veş Rūşdī
Dürr-i şehvārdan gūşına mengūş eylemiş deryā

-6-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Lebiñ fikr eyledikçe dilde la'l-i nāb olur peydā
Ruħuñ vaşf eyledikçe şad gül-i sīrāb olur peydā
2. Ĥayāl-i zūlfüñ itsem ĥalka dūd-ı āhımdan
Dilimde şad hezārān āteş-i girdāb olur peydā
3. O māhıñ 'aks-i ruħsārı şarāb-ı nābe düşdükçe
Derūn-ı cām-ı meyde pertev-i mehtāb olur peydā

4. Görünce zülf-i pür çīniñ 'izār-ı âteşin üzre
Mişāl-i hū bir âteş-i dilde pīç ü tīb olur peydā
5. O deñlü terdir ol şūhuñ leb-i la'li ki vaşf itsem
Saṭūr-ı nüşha-yı şı'rimde Rüşdī āb olur peydā

-7-

Mefā'ilün/ Fe'ilātün/ Mefā'ilün/ Fā'lün

1. Gelürse mihr-i felekten nola ferāğ baña
Yeter ruhuñ gibi bir māh-ı şeb-çerāğ baña
2. Seniñle mihr-i felek baḡş-i hüsn ider derler
'Aceb mi olsa dilimde bu dāğ dāğ baña
3. Qalur mu böyle bu eyyām-ı firqat ey hūnī
Seniñ visāliñe hiç yok mu bir mesāğ baña
4. Ayağda renc-i ḡumār ile qaldım ey sākī
Beni saña götürür yok mu bir ayağ baña
5. Şarāb-ı nābe bedel hūn-ı dil yeter sākī
Olursa bādeye olsun yine yasāğ baña
6. Müyesser eyle İlāhī ki qalmadı tāqat
Cefā-yı dehre taḡammül ider dimāğ baña
7. Geçilmez ol şanemiñ sāyesinden ey Rüşdī
Olursa ṭübā-yı cennet eger otāğ baña

-8-

Mef'ülü/ Fā'ilātü/ Fā'ilātü/ Fā'ilün

1. Fikr-i müjen olurdu dil-i zārdan cüdā
Bir ğonca gül olursa eger ħārdan cüdā
2. Ħaṭṭ üzre zülf-i ħam necm-i yār bir baḡ göñül
Olmaz ṭılsım-ı fitne daḡı mārđan cüdā
3. 'Āşık ne deñlü cevri ile olsa bī-mecāl
Olmaz mişāl-i sāye yine yārdan cüdā
4. Gülşen olursa cāy-gehi dūd-ı āh-veş
Olmaz cihānda 'āşık olan nārđan cüdā
5. Rüşdī-yi tīg-i ġamzeñ ile kayd-ı kākülñ
Kesdi cihāndan eyledi her kārđan cüdā

-9-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Destiñe sāġar alup vir bezme sākī āb u tāb
Tāb-ı meyden rüyuñı kıl reşk-i cām-ı āfıtāb
2. Dilleri reşk-āverdir mā-i seġāb elleri
Çın-ı ebruñ ol ħadar 'uşşāḡa verdi ıztırāb
3. Cümleten esbāb-ı hüsnüñ bī-bedel ammā ki ben
Mūmiyānuñ nüşḡa-ı hüsnüñden itdim intiġāb
4. Diḡḡat itdim olmadı ma'lūm aşla ħāşılı
Görmedüm ħaṭṭuñ gibi ħaḡḡa ki çıḡmaz bir kitāb

5. Beste almaz byle d'im hane-i Şev-i dern
Bir gn elbette olur am ekme ey dil feth-i bb
6. Olma beste ey gnl hatt-ı 'izr-ı yre ki
B-vef ol naŐa beŐzer kim ola bir ry-ı b
7. Sen de inŐf it de ba bezm-i cihnıŐ hline
Var mı olmuş RŐdiy cm-ı felekten neşve-yb

-10-

F'iltn/ F'iltn/ F'iltn/ F'iln

1. Pertev-i mihr-i ruuŐ bir zerresidir fitb
Kkl-i hoş-byınuŐ bir Őemmesidir mŐk-yb
2. B'iş-i derd  elemden ayrı yo bir haŐılı
Defter-i nev hatt-ı ryuŐ eyledim bir bir hesb
3. Geri oldum ben rak-i cm-ı la'liŐle harb
Bde-i nzıŐla amm dil harb-ender-harb
4. NuıŐa dil-teşne and  eŐm-i b-ı hayt
Neşve-i Őahb-ı cm-ı la'liŐle hasret Őarb
5. Őve-i reftrnıŐ meftnı erbb-ı hired
MmiynıŐ hasretiyle cn u dil pr p  tb
6. KkliŐ vaŐ eylesem bulmaz nihyet szlerim
Sylesem hatt-ı ruuŐ esrrn olur bir kitb
7. Bir temŐa eylesem grsem ne halet elverir
Bde-i cm-ı lebiŐ RŐdiyi itse neşve-yb

-11-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Lezzet-i dīdār ile āḥir olursun kām-yāb
Āb-veş ey dil eger sen de iderseñ terk-i ḥāb
2. Bir gelen bir cām-ı meyle şayd olur āḥir ḳalur
Dāmdır rindāna gūyā ḥalka-yı bezm-i şarāb
3. Nūş iden ancaḳ benim cām-ı şarāb-ı firḳatiñ
Bāde-i 'aşḳıñla çoḳdur gerçi kim mest ü ḥarāb
4. Ben saña 'arz ü niyāz ü sen baña nāz eyle kim
Böyledir resm-i muḥabbet ey şeh-i 'ālicenāb
5. Yok yere sa'y itme Rüşdī eyleme andan sū'al
Güfte-i sırr-ı dehān-ı yāre hiç yokdur cevāb

-12-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bilmezem āyā ne fikr-i nā-şevāb itdiñ bu şeb
Bī-sebeb tā böyle bizden ictināb itdiñ bu şeb
2. Çeşm-i mestiñde biraz āsūde ḳıldıñ dilleri
Tīg-i ḡamzeñ der-niyām-ı hem cevāb itdiñ bu şeb
3. Kāh idüp pür bāde kāhi pür 'araḳ sāḳī yine
Cām-ı reşk-i āfitāb ü mehtāb itdiñ bu şeb
4. Zülf-i pür çīniñ kemend-gerden āgyār idüp
Āteş-i ḡayretle kārım pīç ü tāb itdiñ bu şeb
5. Verme ruşşat luţf idüp ḥünrīz-i çeşm-i mestiñe
Dilleri ḡamzeñle sāḳī sen ḥarāb itdiñ bu şeb

6. Sākī şevkiñ müdām ü 'işretiñ olsun ferīd
Kim bizi cām-ı lebiñle zevk-yāb itdiñ bu şeb
7. Şerh idüp esrār-ı haţţ-ı 'arız-ı gülgünüñü
Vaşf-ı hüsn-i yāri Rüşdī bir kitāb itdiñ bu şeb

-13-

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Zülf-i siyāhiñ oldı seniñ çün şeb ğarīb
Hāliñ 'aceb mi olsa eger kevkeb ğarīb
2. Ey meh 'aceb mi olsağ eger şöhre-i cihān
'Aşkıñ ğarīb ü hüsnüñ ise ağreb ğarīb
3. Nuş eyle gece çün dilin neşve-yāb olur
Yā Rab ne turfe meşreb imiş meşreb ğarīb
4. Nār-ı ğazabla göñlünü pür āteş itme kim
Şad ıztırāb bā'ış olur her heb ğarīb
5. Bir nīm cür'a virmez aña Rüşdiyā felek
Huşk olsa tāb-ı ğamdan eger kim leb ğarīb

-14-

Mefā'ilün/ Fe'ilätün/ Mefā'ilün/ Fā'lün

1. Ne ğam iderse ço itsün beni ğarāb şarāb
Te'aqqul eyleme sākī götür şarāb şarāb

2. Bahāne eyleme efsāneyi o ey sākī
Benim sū'ālime ancağ olur cevāb arāb
3. Egeri ādemi dirler ki bī-hicāb eyler
Dirīğ oldu baña bā'ı-i hicāb arāb
4. 'Aceb mi nū-ı mey itsem ki itdi bir demde
Gedā iken beni bir āh Cem-i cenāb arāb
5. Deñlü bāde-i 'akīñla neve-yāb oldum
Bir oldu imdi baña sākīya serāb arāb
6. Egeri cām-ı lebiñ olmasaydı mecliste
Gerekmez idi baña olsa la'l-i nāb arāb
7. Bu āb u tāb ile mūmkūn mūdūr nağar Rūdī
Cemāliñ eylemi ol māhiñ āfitāb arāb

Harfū'l-tā

-15-

Fā'ilātūn/ Fā'ilātūn/ Fā'ilātūn/ Fā'ilūn

1. Ğamze-i mestiñ ki urdı aner-i mūjgāna dest
Gūyya kim undı Rūstem-i tīğ-i ħūn-efānā dest
2. Fitneyi taħrīk idüp kılma perīān dilleri
Kākūliñ mügīn māra unma gül ey āna dest
3. Yārīñ ey dil el uzatma āte-i ruārına
Eylemez zīrā taħammūl āte-i sūzāna dest
4. Derd ile bin kerre ger āk-ı girībān eylen
İRmez ey dil yine ala dāmen-i cānāna dest
5. Yār eger biñ būse de verse anā'at eylemez
Vermesūn fırsat cihānda 'aık-ı nādāna dest
6. Ğān-ı lufīñdan tūr-i 'uākı maħrūm eylediñ
Sen de bir dem luf idüp a ey ehim isāna dest

7. 'Tyd erişdi yine Rüşdî itmedi inşâf o şüh
Vermedi bir merhabâ yâ 'âşık-ı nâlâna dest

-16-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ülün

1. Güftâra gelip dilleri pür kıand ü nebât et
Ol teşneleri luţfila sîr-âb-ı hayât et
2. Ahvâliñi ey dil eger ol şühâ yazarsañ
Müjgâni kıalem dîde-i pür hûni devât et
3. Nev-ıhattıla oldı o şehiñ hüsni müselleme
Şimden gerü var sen dağı tecdîd-i berât et
4. Biñ tîr-i belâ gelse saña kıavs-i felekten
Mânend-i hedef merd iseñ ızhâr-ı şebât et
5. Görsün ne imiş bâzî-i şatranc-ı mağabbet
'Arz-ı ruğ idüp şâh-ı dil zâhidi mât et
6. Kıaldım düşürüb kendimi girdâb-ı hevâya
Yârabbi güzergâhımı sen râh-ı necât et
7. Pervâne-şifat sen de hamûş olma ki Rüşdî
Sen bülbül-i gülzâr-ı sühansın neğamât et

Harfû'l-sâ

-17-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. İtme ey serv-i çemen ol kıdd-i bālâyla baḥş
Eylemez pest olan kendüden ālayla baḥş
2. Hacletinden kızarub ḥali diger gūn olmuş
Eylemiş var diye gül ol ruḥ-ı zībâyla baḥş
3. Beñzemez ol saña sen mihr-i feleksin ey şūḥ
Eyleme kıdrini bil mäh-ı şeb-ārâyla baḥş
4. Rüstem olsañ yine ğālib olamazsın ey dil
Eyleme pençe-i müjgān-ı dil-ārâyla baḥş
5. Şaḫın āḫir seni ḥāk ile beraber eyler
Eyleme 'ākil iseñ bāde-i ḥamrâyla baḥş
6. Başkadır meslek-i erbāb-ı ḥaḫīḫat çünküm
Eylemez 'ārif olan zāhid-i ḥod-rāyla baḥş
7. 'Ārif ol düşmen-i bedḥāh-ı müdāra ile
Rüşdiyā 'ākil iseñ eyleme ā'dāyla baḥş

Harfû'l-cā

-18-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. 'Azm-i cülüs itse ger taḫta Süleymān-ı şubḥ
Maşrıḫ u mağrib olur mesned-i sulṫān-ı şubḥ
2. Ğarḫ-ı yemm-i nūr ider keştī-i dünyāyı hep
Mevc-figen olsa ger lücce-i 'ummān-ı şubḥ

3. Defter-i tesvîd idi 'aşk-ı rāh-ı felek
Eyledi tebeyyüz añı şevk-i nev-lîsân-ı şubḥ
4. Sāğar-ı işkeste-i māh-ı nevüñ itme 'arz
Almaz anı ey felek destine mestān-ı şubḥ
5. 'Ālemi fānî görüp etdi felek Rüşdiyā
Pençe-i Ḥürşîd ile çāk-ı girîbān-ı şubḥ

Ḥarfü'l-dāl

-19-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Ḥaṭṭı geldi ruḥ-ı yāre idüb ḥüsnüni tecdîd
'Aşk ehline el verdi yine devlet-i cāvîd
2. Feyz-i eşer-i 'aşk ile bir gülşene irdik
Bir berg-i ḥazān-ı dîdedir anda gül-i Ḥürşîd
3. Yoğ minnetimiz şimdi bizim çerḥile tahta
Heb bir görünür oldı bize ye's ile ümmîd
4. Fırşat var iken nüş-ı mey it nüş-ı mey it kim
Bu ḥasret ile gitdi koyub 'ālemi Cemşîd
5. Nāyı qalemiñ tuttu cihān bezmini Rüşdî
Şimden gerü çalsun başına çengini nāhîd

-20-

Müfte'ülün/ Mefā'ilün/ Müfte'ülün/ Mefā'ilün

1. Kūşe-i çeşm-i yārda ğamze ki der-kemīn olur
Rüstem-i 'aşk olursa da şanma gönül emīn olur
2. Dest-i niyāz ile yapış dāmen-i luţf-ı yāre kim
Hüsn-i kabūle ey gönül bir gün olur qarīn olur
3. Eyle hāzer ki 'ākıbet-i fahr ile giydigiñ semmūr
Her mūy çekme hançer-i tiz-gīn olur
4. Nār-ı caħıme bir nefes irse nesīm-i feyz-i haķ
Luţf ile her bir aħkeri bir gül-i āteşin olur
5. Böyle kalursa Rüşdiyā ğamze-i kāfiri anuñ
Havfım odur ki 'āleme āfet-i 'aql u dīn olur

-21-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Añlasun bezm-i yār ey dil ki dilşād olduğum yerdir
Benüm ol cāy harem-i ğamdan āzād olduğum yerdir
2. Añlasun cilve-gāh-ı serv-ķaddiñ kim ğubār-āsā
Hevā-yı hāk-pāy olmaķla berbād olduğum yerdir
3. Añlasun ger belā-yı küşteġān-ı tīg-i cevriñ kim
Şehīd-i ğamze-i cellād-ı bīdād olduğum yerdir
4. Añlasun hāk-ı rāhiñ dem-be-dem ebr-i bahār-veş
Ĝam-ı eşkim nişār itmekte mu'tād olduğum yerdir
5. Añlasun gülşen-i kūyuñ ki her dem 'andelīb-āsā
Ümīd-i vaşlıla mu'tād-ı feryād olduğum yerdir

6. Añlasun meclis-i pür şevk erbâb-ı harâbâtîñ
Harâb-ı dest-i gam olmuş iken âbâd olduğum yerdir
7. Añlasun mekteb-i 'aşk u dilbestân-ı maḥabbet kim
O fende ben de Rüşdî gibi üstâd olduğum yerdir

-22-

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1. Ayağından bu bezmiñ el çeküp dūr olmamız yegdür
Bezm-i mest olmadan bu meyle maḥmūr olmamız yegdür
2. Cihāna dīde-i mihr-i felek-veş nāzır olmaḫtan
Hilāl-āsā seniñ luṭfıñla menzūr olmamız yegdür
3. Ne ḫacet olmamız bir cām için minnet-keş sākī
Hemān bī-minnet ey dil yine maḥmūr olmamız yegdür
4. Budur hep güft ü gūy nev-'arūsân-ı gam-ı 'aşkıñ
Ki zīr-i ḫacle-gāhında mestūr olmamız yegdür
5. Bizi çün neş'e-yāb-ı cām-ı la'liñ eylediñ sākī
Yine mest-i şarāb-ı nāb-ı engūr olmamız yegdür
6. Ḥünīden ümmīd-i merhem itmektense ey Rüşdī
Hemīşe mübtelā-yı zaḫm-ı nāsūr olmamız yegdür

-23-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Ne meyl-i naḥl-i gül eyler ne seyr-i gülistān ister
Göñül bir serv-ķāmet gonca-leb şūḥ-ı cihān ister
2. Ne eşk-i çeşm-i ter ey dil ne feryād ü figān ister
Metā'-ı vaşla ol şūḥ-ı cihānım naķd-ı cān ister
3. İrir bir sāḥil-i maķşūda āḥir fülk-i dil ķalmaz
Olur bir gün müsā'id rūzigār ammā zemān ister
4. Ne var ol şūḥ-ı gül-ruḥsār-ı nev-ḥaṭṭ ḥüsn ü 'arz itse
Dil-i āvāzemiz seyr-i bahār-ı gülistān ister
5. Güşāde olmağa gül gibi şimdi gonca-yı ḥāṭır
Çemende lāle-veş cām-ı şarāb-ı ergüvān ister
6. Ne sende şerḥa-yı 'aşķ u ne ḥod dağ-ı maḥabbet var
Nice 'aşıķsın ey bülbül ki 'aşķa bir nişān ister
7. 'Ulüvv-i şān-ı 'aşķı Rüşdiyā bunda kıyās et kim
Maḥabbet şāhbāzı dil gibi bir āşiyān ister

-24-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Diliñ feryādını gūş eyle ey gül 'andelībiñdir
Anı bezm-i āşinā-yı luṭfiñ eyle bir ğarībiñdir
2. İdersin gerçi her bir 'aşıķıñ bir vaz' ile memnün
Beni mecnün eden ammā nigāh-ı dilğarībiñdir
3. Şikāyet eyleyüp ağyār u bühtān eylemez zinhār
Seni hep mübtelā-yı derd iden ey dil ṭabībiñdir

4. Şarāb-ı cām-ı hicrān nūş iderseñ ğam yeme ey dil
Ki bezm-i kısmet-i rüz-ı ezelde bu naşıbiñdir
5. Ezelden muķtezā-yı ğayret-i 'aşķ öyledir Rüşdī
Eger ma'şūķuñ olsa kendüye 'aşıķ raķıbiñdir

-25-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Eger mir'āte baķsa anda bir hālet nümāyāndır
Cemāli mihr-i raķşān güyā māh-ı tābāndır
2. Ne hālettir eger mir'āte baķsa hüsñü şevķinden
Aña 'aķsi o 'aķs-i rüyına ser-mest ü ğayrāndır
3. Varub seyr eyledim gülzāra baķtım çeşm-i 'ibretle
Ney iñler bülbül ağlar gül güler bir özge seyrāndır
4. Seni bu nār-ı ğasret yaķsa vermez dāmenin şūğ
Buna bir çāre ey dil var dise çāk-i ğirībāndır
5. Varan gülzāra çıķmaz bir dağı zevķ-i şafasından
Ħarīm-i şaĥn-ı gülşen şimdi güyā bāğ-ı rıdvāndır
6. Ümīd-i cām-ı la'liñle beni sākī helāk itme
O rāĥ ise benim rūĥ-ı revānım bir dağı cāndır
7. Verilmez herkese bu behcet-i pākīze ey Rüşdī
Saña bu luţf-ı ŧab' u nazm-ı dilkeş ğaķtan iĥsāndır

-26-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Dilimde dāğ-ı pür sūzum gibi çünküm çerāğım var
Cihāniñ mihr ü mähından bi-ḥamdillāh ferāğım var
2. Görüp 'aşq ehliniñ 'arz-ı niyāzın rehğüzārında
Dimiş ol şāh-ı ḥüsnüm kim şağınsunlar yasağım var
3. Çerāğ-ı mäh ü ḥürşid-i sipihriñ var ise ey şūḥ
Benim de sūz-ı 'aşkıñla yanar sīnemde dağım var
4. 'Aceb mi şāh-ı 'aşq olsam seniñ çün devr-i ḥüsnünde
Serinde dūd-ı āhumdan felek-veş bir otağım var
5. Ne cām-ı çerhe ne bezm-i Ceme reşk eylerim sākī
Benim de bezm-i 'ālemde elimde bir ayağım var
6. Te'alluğ-ı bend ü kaydından 'aceb āzādeyim Rüşdī
Ki 'ālemde benim aşla ne mülküm var ne bāğım var

-27-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Ḥaṭ-ı nev-hīz-i gül-reng-i ruḥuñ kim nevbahārımdır
Anı ser-sebz eden heb cūy-ı çeşm-i eşkbārımdır
2. Ben ol dīvāne-i 'aşkıñ ki fark-ı rüz u şeb itmem
Ruḥuñla zülfüñ ey mehrü benim leyl ü nehārımdır
3. Ne ğam maḥrūm isem zevk-i temāşā-yı cemāliñden
Ḥayāliñ şahidi her dem enīs ü ğam-ğüsārımdır
4. Bahār u 'ıyd erişti yine ḥurrem olmadı gönül
Olursa bā'ış-i şādī o yār-ı gül-'izārımdır
5. Helāk-ı zaḥm-ı tūğ-i cevri yār olsam maḥaldir heb
O şāh-ı ḥüсне dil vermek benim Rüşdī ne kārımdır

-28-

Müstef' ilün/ Müstef' ilün/ Müstef' ilün/ Mestef' ilün

1. Esdi nesīm-i nev-bahār oldı muvāfiķ rūzgār
Keştī-i cām-ı meyle yār gülzāra gelse vechi var
2. İrdi dem-i 'ıyş u țarāb sākī nedir cevre sebeb
N'olur bizi itseñ 'aceb bir cām-ı meyle neşve-var
3. Hengām-ı 'iştredir bu dem mey şun ki fırsatdır bu dem
Vaķt-i mürüvvedir bu dem nāzıñda sākī vaķti var
4. Her bir gülün destıñde cām 'ıyş itmede zevķ eylerim
Sākī bu dem ҡalmaz müdām ҡanı şarāb-ı hoşgüvār
5. Gülzāra geldi zıb ü fer her bir gül oldu cilveger
Bu dem revādır olsa ger şevķi hezārıñ şad-hezār
6. Şad oldı erbāb-ı çemen her ğonca oldı ğande-zen
Elțāf-ı Rabb-ı zü'l-minen 'ālemde oldı āşikār
7. Mānend-i naķş-ı āsmān zeyn oldı şağn-ı gülistān
Güyyā ki cennettir hemān bu demde țarf-ı cüybār
8. Nergisler itti terk-i ğāb nüş etmege cām-ı şerāb
Gülezāre verdi āb ü tāb feyz-i nesīm-i nev-bahār
9. Esdi yine bād-ı şimāl buldı havālar i'tidāl
Gülşende her bir nev-nihāl şevķ ile oldı bī-ķarār
10. Ey sākī-i ferğunde-dem gül vaķtidir şun cām-ı Cem
Luțfuñla olsun muğtenem Rüşdī-i zār-ı dil-fikār

-29-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Aldanma yārınñ 'ahdine efsānedir efsānedir
Ey dil anı gūş eyleyen dīvānedir dīvānedir
2. Gülzārı da şaḥrayı da seyreyledik ammā yine
Bir cāy-ı ḥurrem var ise meyḥānedir meyḥānedir
3. Nār-ı ğamıñla yansa da senden ferāğat eylemez
Şem'-i ruḥuñ şevkıyle dil pervānedir pervānedir
4. 'Ayb eyleme kūyuñda dil-üftān ü ḥayrān olduğın
Cām-ı şarāb-ı 'aşk ile mestānedir mestānedir
5. Raṭl-ı girān-ı hicrini nūş etmeyen Rüşdī gibi
Bezm-i āşınā-yı vaşlına bīğānedir bīğānedir

-30-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ḥüsn ile ruḥsārı mihr ü sīnesi billürdur
Ḥāşılı ser-tā-ḳadem ol serv-i nāzım nürdur
2. Dīdeden mümkünmüdür seylāb-ı ḥasret aḳmağa
Şişe-i dil seng-i cevri-yār ile meksürdur
3. Her neyi seng-i belā-yı rüzgār itse şikest
Yā ser-i ḳayşerdir ol ya efser-i fağfürdur
4. Ḳıl ḥazer olma şaḳın manzūr-ı çeşm-i rüzgār
Zerre-veş pinhān olan tīr-i belādan dürdur
5. Kendüni sen müsta'id-i nazra-i luṭf et hemān
Her ne yerde olsa bir feyz-i tecellī-i Ṭürdur

6. Hāşre dek bîhūş olur kim içse idi cür'asın
Sen şarāb-ı 'aşkı şanma bāde-i engürdur
7. Ğam degildir olsa tîĝ-i cevri ile pür zaĥm eger
Sīne-i yār ehl-i 'aşka merhem-i kāfürdur
8. Merhem-i luţfuñ yazuĥtur yoĥ yire etme telef
Tîĝ-i zehrāb-ı ĝamıñla zaĥmımız nāsürdur
9. Tāzedir 'ayb eyleme Rüşdī o tıfl-ı nevres
Resm-i āyīn-i vefāyı bilmese ma'zürdur

-31-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bu dil-i dīvānemiz olsa 'aceb mi bīkarār
Nev ĥatt-ı dilber gibi geldi yetişdi nevbahār
2. Dilleri mümkün mü 'uşşākıñ perīşān olmaya
Eyledi dest-i şabā zülfün o şūĥuñ tār u mār
3. Bir ĥurām et nāz ile ĝülzāre gel kim kāmetiñ
Seyr eden sāyeñ gibi olsun yoluñda ĥāk-sār
4. Bülbülüñ ĥarıñ elinden çekdüĝi yetmez mi kim
Gülleri taĥrik ider cevri itmek için rüzĝār
5. Dīdeler rüşen yine ey nergis-i ĝam-dīde kim
Mey içüb zerrīn kadeĥler eyledik def'-i ĥumār
6. Rüşdiyā meyĥāneye yoĥ şimdi ĥacet var iken
Ĥayme-i şāhi gibi ĝülşende bīd-i sāyedār

-32-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. La'liniñ hayrānıyım kim ğamda dem-sāzım budur
Çeşminiñ meftūnuyum kim sözde hem-rāzım budur
2. Ğamzedden itmem şikāyet eşk-i çeşmümden fiġān
Cümle-i esrār-ı 'aşq-ı yāre ğammāzım budur
3. Terk-i ser itmek gerek çün ey dil ol pāde
Sellem-i mi'rāc-ı 'aşqa tarz-ı āġāzım budur
4. Cān fedā itsem dimez bir dem o şūh-ı dil-pesend
'Aşkımdur 'arşa-ı 'aşkımda ser-bāzım budur
5. Cām-ı meyden kor mu ğam bir dem ferāgat itmege
Şayd-ı murġ-i şevkle güyā elde şahbāzım budur
6. Ğonca-ı maşşūdımı eşküfte itmez bir nefes
Rūzgār-ı bī-vefāya bā'ış-i nāzım budur
7. Gāh olur zerre kadar 'ālem görünmez çeşmime
Āsmān-ı himmete çıķduķça perdāzım budur
8. Kūşte-i tīġ-i teġāfūl añışdır kaşdı heb
Zümre-i 'uşşāka nāz-ı yār-ı şannāzım budur
9. Ťurfe-i mest-i bāde-i naĥvet olur ol şūh kim
Ťatlı idüb Rūşdıyi dir kim vaz'ül mümtāzım budur

-33-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Dil viren dünyāya bilmez ki cihān vīrānedir
Zann ider bu çerĥ-i mīna hāne-i kāşānedir

2. Sū-be-sū seyr eyledim gülzār-ı bāğ-ı 'ālemi
Var dise bir cāy-ı hurrem kūşe-i meyhānedir
3. Tāli' iñdür heb seni maħrūm-ı bezm-i vaşl iden
Yārdan beyhūde ey dil ittügüñ şekvā nedür
4. Şanma kim ancağ benem ey şem'-i bezm-ārā seniñ
Āfitāb-ı 'ālem-ārā hūsnūñe pervānedir
5. Mum-veş gerçi mülāyümdür bağılsa şūretā
'Arz-ı vaşl itseñ o şem'-i serkeşim ammā nedir
6. Var ise 'aqlın şağın dām-ı belādır ser-ta-ser
Dil viren zincir-i zūlf-i dilbere dīvānedir
7. Nūş idüb bir cām-ı meyle def'-i ğam itmek olur
Bağdığım ammā ki Rüşdī hātır-ı yāra nedir

-34-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Dil ki derd-i āteş-i cevriñle bir bīçāredir
Dil degildir sūz-ı 'aşkıñla bir aħker-pāredir
2. Dīde-i giryān degül seyr ü temāşā itmege
Meclis-i şāh hayāl-i dilbere fevvāredir
3. Bāğbāniñ meyli serve bülbülüñ naħl-i güle
Göñlümüñ ammā ki meyli kāmēt-i dildāredir
4. Şāh-ı gül gülzāra da'vāt eyledi mağrūr ola
Elvedā' ey künc-i 'uzlet 'azmimiz gülzāredir
5. Luţf edüb zaħmıma vaşlıñla eyle bir 'ilāc
Kābil-i merhem degül zīrā ki bu bir yāredir
6. Ben ne baħtımdan ne yārımdan şikāyet eylerim
Hep beni āşüfte iden bu dil-i āvāredir

7. 'Ārif iseñ çeşm-i 'ibretle haqīkat-bīn olub
Ol melek sīmāye Rüşdī baq neler haq-yāredir

-35-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bezme gel kim hep seniñ çün bezm-i mey āmādedir
Çünki maqşūduñ seniñ ey şūḡ 'ālem-i bādedir
2. Qāmet-i diltūyunuñ meftūnı serv-i naḥl-i gül
Ḥāşılı 'aşkıñ seniñ a'lāda vü ednādadır
3. Ḥayretinden ol daḡi pā-der-gil olmuş bāḡda
Seyr idenler ḡann iderler servi kim ārādadır
4. Nevbahār oldı yine zeyn oldı 'ālem ser-te-ser
Yāsemen gülzār için gūyā libās-ı sādedir
5. Güllerin fānī olan la'lin kıyāsın neyleyim
Gülşen-i 'ālemde reşkim servle şimşādedir
6. Seyr idüb refṡarını mümkün mü pāmāl olmamaq
Dil o serv-i nāza çünküm 'āşık-ı üftādedir
7. Bir olub maḡbūb ile meyden ferāḡat itmedi
Rüşdī-yi ālüfte şimdi yine ol sevdādadır

-36-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ol 'arağ kim 'arız-ı ber-bāb-ı dilberden çıkar
Dāne dāne çatrelendir kim gül-i terden çıkar
2. Başın koyub meydān-ı 'aşka Rüstem-āne çıkdı dil
Korğarım bīçāre ammā 'ākıbet serden çıkar
3. Zır-i zülf-i pür hamiñdan pertev-i tāb-ı ruhuñ
Güyā bir şu'ledir kim kām-ı ejderden çıkar
4. Olma mağrūr ey gönül miñnet serā-yı 'āleme
Kim girse lā-cerem bu çerğ-i şeşderden çıkar
5. Hālet-efzā böyle nazm-ı dil-pesend ancak yine
Kilk-i hoş-āşār-ı Rüşdī-yi sūhan-verden çıkar

-37-

Fā'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Geldi hattı yāre 'aceb dil dağı şivende midir
Güle hār oldı bedel ol dağı gülşende midir
2. Mazhar-ı bāriqa-ı nūr u tecellī dildir
Āteş-i 'aşk hemān vādī-yi eyvende midir
3. Cümle ser-tā-be-ğadem dīde-i hasret olduk
Niçün ol gonce açılmaz dağı şermende midir
4. Hasretiñden bağamam güllere āteş görünür
Bilmezem zevk-i mey gülistānda külhanda mıdır

5. Deheniñ 'azm iderek ol dađı nābūd oldı
Dil-i ĥayret-zede yoğ bende 'aceb sende midir
6. Yine bir kāfir-i bed-kīşe esir olduğ ah
Söyle ey dil bu güneh sende midir bende midir
7. Yeter ey şūĥ yeter beste-i zülfüñ olduđ
Saña Rüşdī tıtalım 'āşık imiş bende midir

-38-

Fā'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Āteş-i mihnet-i 'aşkıñla ki dil tende yatur
Güyyā sinede bir aĥker-i süzende yatur
2. Ĥāne-i berdūşa denilmez ki 'aceb ĥande yatur
Gāĥ gülşende gehi kūşe-i külĥanda yatur
3. Luţf idüb nāz ile gül-i seyr-i gülistān it kim
Ėoncalar ĥasret-i la'lüñle ser-efgende yatur
4. Kimse almaz beni ey ĥāk-i siyeh gerçi göze
Şüretā böylesin ammā ki neler sende yatur
5. Bir iken 'aşq u muĥabbet bu ne sırdır Rüşdī
Kimi külĥanda kimi yār ile gülşende yatur

-39-

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Nedür ey dil bu heves ġamze-i ġammāza mıdır
Yoĥsa meyliñ o siyeh çeşm-i füsünsāza mıdır

2. Pîç-der-pîç niçün olmadasın tāk-āsā
Meyliñ ey dil o sihr-i serv-i ser-efrāza mıdır
3. Yine açmış per-i evrākını gül murğ-āsā
Gülistān-ı 'ademe niyet-i pervāza mıdır
4. Şağun ey dil seni hāk ile beraber eyler
'İtimādıñ seniñ ol mest-i mey-i nāza mıdır
5. Dilimiz mest-i mey-i vuşlat olur mu āyā
Yoksa maħmūr gibi hışşesi hamyāze midir
6. Hışm ile tīgini almış ele mestāne o şūh
Kaşdi āyā yine bir 'āşık-ı serbāza mıdır
7. Rind iseñ sāğarı bir dem koma elden Rüşdī
Nüş-ı mey eyle dime köhne midir tāze midir

-40-

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Göñül ol gönca femiñ bülbül-i āşüftesidir
Çeşm-i mestiñ görelî 'āşık-ı ālüftesidir
2. Haber-i zülf-i dil-āvizini keşf itdi şabā
Līk vaşfi dehen-i nükte-i nā-güftesidir
3. Ger belā-yı ser-i kūyuñdaki bī-ser 'uşşāk
Heb anuñ tīg be-kef gamze-i seng-güştesidir
4. Nedür ol hande-i nāz ile tekellüm ey dil
Leb-i cān başşımıñ ol 'āşığa bir nüktesidir
5. Nazm-ı Rüşdī-yi sühan-perveri görmek dileyen
Bu gazel işte anıñ bir dürr-i nā-süftesidir

-41-

Mefā'ilün/ Fe'ilātün/ Mefā'ilün/ Fā'lün

1. Leṭāfet ancak o nev ḥaṭṭ-ı 'izāre ḳalmıſdır
Belī ſafā-yı gül evvel bahāre ḳalmıſdır
2. Sırıſk-i çeſmimi çünküm ḥesāba ſaymadı yār
Ne çāre çāresi rüz-ı ſümāre ḳalmıſdır
3. Mest-i bāde-i nāz ola ben helāk-ı niyāz
Anıñla ſoḥbetimiz bu ḳarāra ḳalmıſdır
4. Œaḳun ſaḳun mey-i naḥvet be-ser olan 'ākil
Seniñde derd-i seriñ bir ḥumāra ḳalmıſdır
5. Güſāde olmağa Rüşdīye ğonca-yı ümīd
Nesīm-i merḥamet Gird-gāra ḳalmıſdır

-42-

Mefā'ilün/ Fe'ilātün/ Mefā'ilün/ Fe'ilün

1. Ḥadīs-i zülfünü añsam uzun ḥikāyet olur
Egerçi ḳāmet-i vaſfin diſem ḳıyāmet olur
2. Ne bende tāḳat-ı nezzāre var ne ſabra mecāl
Belā-yı 'aſḳ u muḥabbet ne özge ḥālet olur
3. Ḥaṭā idüb dile gel varma ey ḥadeng-i müje
Niſan-ı cānıma gel kim tamam iſābet olur
4. Ḥayāl-i ğamzesi nāgeh egerçi etse güzer
O demde kiſver-i dilde hezār-āfet olur
5. Ben ol perīde hele görmedim vefā resmin
Egerçi var ise görmüş ne ḥoſ rivāyet olur

6. Ne mest-i bāde-i naḥvet olur ki Rüşdiniñ
İşitse ḥarf-i niyāzın aña şikāyet olur

- 43-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Dilde nevā-yı zemzeme-i güft ü gū mudur
Ya ḥān-ḳāh-ı ḡamda olan ḥāy u hū mudur
2. Gülzār-ı sīnem içre 'aceb dil mi ḡonca mı
Ḥūn-ı cigerle yoḡsa ṭolu bir sebū mudur
3. Yārniñ 'izārı fikrimi ḳalbe ḡuṭūr iden
Bāḡ-ı derūn-ı dilde ḡöñül arzū mudur
4. İrdi kūsūfa mihr-i felek şad ḡicābile
Bilmem o meh anıñla bu ḡün rū-be-rū mudur
5. Pür dāḡ-ı ḡasret eylediñ ey gül derūnunu
Senden ümīd-i Rüşdī-yi bī-ḡāre bū mudur

-44-

Mef'ülü/ Fā'ilātü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Ol dem ki yār kākülini ber-'izār ider
Baḡdıḡça 'aḡl u fikrim zi tār u mār ider
2. Bilmem ki zülfünü nāfe-i āhū mudur o şūḡ
Seyr eyledikçe reh-ḡüzerin müşk-bār ider
3. Ey dil ḡumāra miḡnetle olma ser-girān
Bir ḡün seni de cām-ı emel neşvedār ider

4. Āġūş-ı vuşlatımda iken evvel ol perī
Bir kez nigāh eylemege şimdi 'ār ider
5. Hatt geldiginden ağlamazım rüy-ı yāre līk
Havf eylerim ki rāz-ı dilim āşikār ider
6. Tā ki düşürdi gönlünü ol tıfl-ı nevres
Rüşdī bu derdi yoġsa nice ihtiyār ider

-45-

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. 'Aşķım benim ki sen şanem-i gül-'izāredir
Hār-ı ġamıñla ġonca-yı dil pāre pāredir
2. Mümkün mü zerre deñlü nihān ola 'aşķımız
Günden o mähı sevdigimiz āşikāredir
3. Ey derd-i 'aşķ-ı yāre şifā-cū olan tabīb
Bīmār-ı 'aşķa çāre hemān terk-i çāredür
4. Nergis-şıfat kim almaz ele sākıyā kadeġ
Ancaķ benim daġı nazārım nev-bahāredir
5. Devr eylemekde 'aks-i murād üzre Rüşdiyā
Cām-ı neşāt ü çerġ-i felek ber-karāredir

-46-

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Derdim firāk-ı yār ile bī-çāre olan bilür
Hālüm bilürse 'aşķ-ı ġam-ġār olan bilür

2. Ben künc-i gâmda çekdüğimi hicr-i yâr ile
Fırkat deminde derd ü gama yâr olan bilür
3. Zevk-i 'itâb ü çâšnî-i zaḥm-ı 'aşkıñı
Mecrûḥ-ı tîğ-i ğamze-i dildâr olan bilür
4. Rîş-i derûn-ı derd-i dil-i zârımı benim
Mecrûḥ-ı zaḥm-ı ḥançer-âzâr olan bilür
5. Fırkatde olmayan ne bilür kâdr-i vaşlıñı
Zevk-i vişâli ḥasret-i dîdâr olan bilür
6. Derd-i ğamıñla çekdüğim rûz-şeb yine
Bâr-ı sitemle Rüşdî gibi zâr olan bilür

-47-

Mef'ülü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

1. Gördüm ğubâr-ı ḥaṭṭ-ı ruḥuñ ḥayretim budur
Çıktı beyâza naḳş-ı dilim ḥacletim budur
2. Bir nîm nâza daḥi yoḳ taḥammülüm
Ma'zûr-ı çeşm-i mestiñ ola tākâtim budur
3. Ruḥşât olursa eşk-i nedâmetle maḥşeri
Ġarḳâb-ı mevc-i ḥûn ideyim niyetim budur
4. İsterse Çîne ğitsün ol âhû-yı vaḥşîyi
Şayd-ı kemend-i âh iderim himmetim budur
5. Dâmen-keş olma meyl-i kenâr eyle nâz ile
Ey nev-nihâl-i bâğ-ı ḥayâ minnetim budur
6. Nola açulsa ğonca-yı dâğ-ı muḥabbetiñ
Sînemde nev-şükûfte gül-i ḥasretim budur
7. Geh nûş-ı ḥûn-ı dil iderim ğâhî zehr-i ğam
Rüşdî ezelde neyleyim kısmetim budur

-48-

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Çeşmiñ ne dem ki mest-i mey-i cām-ı nāz olur
Erbāb-ı 'aşka her nigeñ fitne-sāz olur
2. Bir nev-nihāl-i nāza göñül māil oldu kim
Sevdā-yı zülfı bā'ış-i 'ömr-i dırāz olur
3. Mesrūr-ı hātır itti beni bir nigāh ile
Ol tıfl-ı nev-resīde ne hoş dil-nevāz olur
4. Nāz ile 'ömrüm seyr-i çemen eylese o şūh
Her bir hırām-ı kāmēti gülşen-tırāz olur
5. Dilde nüñüfte olmuş iken mācerā-yı 'aşk
Ey dīde girye eyleme kim keşf-i rāz olur
6. Bezm-i cihānda lāle-şıfat rind olan müdām
Hün-ı cigerle 'işret ider mey-i niyāz olur
7. Tab'-ı hüner-i şikār ki ahsenet Rüşdiyā
Şayd-ı hümā-yı nazma 'aceb şāhbāz olur

-49-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Hattıñ ki benim nüşā-ı nakş-ı emelimdir
Fikr-i heves-i zülfüñe ni'amü'l-bedelimdir
2. Hün-ı dili ey dīde yeter itme telef kim
Sermāye-i 'aşkımda olan mā-ħaşalımdır
3. Hemrāhım olur sāye-şıfat kande görürsem
Baht-ı siyehim var ise sū'-ı 'amelimdir

4. Zülfünde yer eylerse ne ğam maḥrem-i rāzuz
Gūyyā ki hemān ṣāne benim kendi elimdir
5. Serçeşme-i mā'nīden aḳan cūy-ı ṣāfādır
Her mıṣra'-ı pākīze ki saṭr-ı ğazelimdir
6. Yārīñ leb-i cān-baḥşını vaşf eyle dem-ā-dem
Yād itme şaḳın ğamze-serā-yı dil-i ecelimdir
7. Ben rāz-ı nihāndır derim ancaḳ aña Rūşdī
Setr-i deheni mes'ele-i bī-cedelimdir

-50-

Mef'ülü/ Mefā'ülü/ Mefā'ülü/ Fa'ülün

1. Sāḳī kerem et gel bu deme baḳ ki ne demdir
Hengām-ı mey meygede vü sāḡar-ı Cemdir
2. Muṭrib ne ğamıñ var niġām et al ele sāzıñ
Fevt etme şaḳın fırsatı kim vaḳt-i niġamdır
3. Bildiñ mi nedür zülf-i zeneḥdānını ey dil
'Aşḳ ehli için dām-ı belā çāh-ı 'ademdir
4. Ruḥsār ile müjgānı nedür 'āşıḳ-ı zārı
Ḳatl için olan hüccete levḥ-i ḳalemimdir
5. Bildiñ reviş-i Rūşdī-i pākīze-edāyı
Vādīsi hemān vādī-i Selmān-ı 'Acemdir

-51-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Haṭṭ-ı siyehiñ nüshā-i esrār-ı füsündür
Likin fiten-i ṭurrelerin dāḥi füzündür
2. Ruḥsār-ı sefīdiñde olan ḥāl-i siyāhiñ
Ḳonmuş ḳalem-i noḳta ile ḳudret-i nündür
3. Ḳann eyleme kim nüş ideriz bāde-i gülfām
'Aşḳıñla müdām içdügümüz ḥün-ı deründür
4. Bār-ı sitemiñ çekmege yoḳ anda taḥammül
Hicriñle gönül ḡāyetle şimdi zebündür
5. Rüşdī ne 'aceb olsa eger maḥzen-i 'irfān
Çün genc-i dili mecma'-ı envā'-ı füsündür

-52-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Ol mūy-ı miyāniñ ki baña rişte-i cāndır
Bir bildir o kim tiḡiñ aña āb-ı revāndır
2. Sırr-ı deheniñ olmadı hiç kimseye ma'lūm
Yanıda olan noḳta-i ḥāl aña nişāndır
3. Şad pāre ider dilden eger geçse ḥayāli
Ġamzeñ oḳdur 'āşıḳa bī-raḥm ü emāndır
4. Ser-tā-be-ḳadem gerçi seniñ ḥüsnüñe
Ammā beni bī-tāb eden ol mūy-ı miyāndır
5. Rūyuñda nikāb olsa yaḳar 'ālemi ḥüsni
Farḳı o mehiñ mihr ile gün gibi 'ıyāndır

6. Zann etme şafaktır sen anı tîğ-i sitemle
Dāmān-ı felekte görünen döktüğü kândır
7. Ğam çekme gönül nāle edüp hār-ı elemden
Mağdūr ola bu māḥaşal-ı bāğ-ı cihandır
8. Zāhid baña ta'n etme şağın sūz-ı dilimden
Dūd-ı siyeh-i āhūmı zann etme duḥandır
9. Rüşdī bize esrār-ı leb-i dilberi söyle
Sırr-ı felegi neyleyelim rāz-ı nihandır

-53-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Hüsñü o mehüñ gerçi ki bî-mişl-i bedeldir
Ammā ki anıñ çeşm ile desti ne güzeldir
2. Zāhid saña biz sen bize hem-reng olamazsıñ
Ŗo başş-i mîr ü şāhı beyhūde cedeldir
3. Dikkatle bağ ey dil ḥaṭṭ-ı nev-ḥîzine yāriñ
Ğafletle şağın geçme ki bir ḥoşça maḥaldir
4. Yāriñ saña endîşe-i ḥaṭṭı yeter ey dil
Ŗo fikr-i ḥam-ı zülfü kim ṭül-ı emeldir
5. 'Ahdin ne 'aceb yār şikest eylese Rüşdī
Dilberde vefā olmadığı ḍarb-ı meşeldir

-54-

Mef'ülü/ Mefā'ülü/ Mefā'ülü/ Fa'ülün

1. Bu hüsni ile ol mäh ü şem şanki melekdir
'Aşk ehline dilber olıcağ böyle gerekdir
2. Yārın saña vaşlı meyli degül ey dil
Bār-ı sitemiñ çekme ki beyhüde emekdir
3. Devr itse de ger vefk-i murād üzre yine sen
Mekrinden emîn olma ki bu çerh-i felekdir
4. Bir āh ile söyleşmek olur yār ile ammā
Böyle beni hāmüş eden haqq-ı nemekdir
5. Bir sırr-ı hāfidir deheniñ olmadı ma'lüm
Yanında anıñ hāl degül nokta-ı şekkdir
6. Sīm ü zer-i 'aşkıñ ki baña genc-i nihandır
Sīnemde olan dāğ-ı siyeh aña mehekkdir
7. İsterse kabül eylesün tāze gazeller
Rüşdī bize lāzım olan ol şūha dimekdir

-55-

Mef'ülü/ Mefā'ülü/ Mefā'ülü/ Fa'ülün

1. Bu cevre sezā çün seni ey şūh sevendir
Agyāre vefā baña cefā söyle nedendir
2. Hāşā ki sebep yār ola yā gayr ola hāşā
Çāh-ı zekān-ı yāre gönül kendü düşendir
3. Āyine-i İskenderi biz biliriz ey dil
Āyine-i dil 'aşıka bir vech-i hasendir

4. Luṭf eyle ne var muntazırız ḥayl-i zamāndır
Gel gülşene kim vaḳt-i gül seyr-i çemendir
5. Ne seyr-i çemendir ne gül yāsemen ancak
Böyle beni pür şevḳ eden ol ḡonca dehendir
6. Diller nice bend olmasun ol kāküle ey dil
Üftāde-i bī-çāresi kim müşk-i ḥotendir
7. Ne köhne zemīn ne rüşen-i tāzedir ancak
Erbāb-ı dile lāzım olan luṭf-ı sūḥandır
8. Bir kimse baña siḥr-i füsūn etmedi Rüşdī
Heb 'aḳlīm olan ol şanem-i sīm ü bedendir

-56-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Çok vāde-i luṭf eyledi yāriñ ḥaberim var
Ey 'āşık-ı ḡam-dīde saña müjdelerim var
2. Sermāye-i naḳd ü güher-i çeşm-i terimden
Biñ kerre ḥesāb eylesem ey dil zārārım var
3. 'Uşşāka cefāsın görelı böyle o şūḥuñ
Tīḡ-i siteminden ḥazerim var ḥazerim var
4. Ḥavfım bu ki bir fitneye bā'ış olur āḥır
Ḥaṭṭ-ı ruḡ-ı dildārı görelden kederim var
5. Ben neyleyim sīm ü zer-i 'ālemi ey şūḡ
'Aşkıñ gibi sīnemde benim bir güherim var
6. Luṭf eyle dirīḡ etme gelen luṭfunu elden
Sāḳī şun ayaḡı baña kim derd-i serim var
7. Gūş eyleyicek şı'rimi ol şūḡ demiş ki
Rüşdī gibi bir 'āşık-ı şāḥib-hünerim var

-57-

Mef'ülü/ Mefā'ülü/ Mefā'ülü/ Fa'ülün

1. Bilmem kime biz 'arz edelim hālimiz āhır
Öldürdü bizi vā'de-i kümün-ı ekābir
2. 'Azm etti yine cūy u çemen seyrine ol şūh
Ey dīde hemān sen daħi ol hāzır u nāzır
3. Ser-tā-be-ka-dem hūsnūne yok söz seniñ ammā
Ġamzeñ gibi yoqdur yine dil-i ālemde māhir
4. Gördüm yine hem-şoħbet o şūh ile raķıbi
Bir kere cūdā olmadı yanından o kāfir
5. Her demde hücūm etmede ceys-i ğam-ı 'ālem
Mümkün mü bu miħnetle gider bulmaya ğātır
6. İnşāf budur görmedik erbāb-ı hūneri
İcād-ı sūħan etmede Rūşdı gibi şā'ir

-58-

Mefā'ülün/ Mefā'ülün/ Mefā'ülün/ Mefā'ülün

1. Bize bir neşve-i luţf ol gözü mestāneden gelmez
Bu ğalet mest-i nāz olan cānāneden gelmez
2. Çalış bir kaţre-i hūn-āb aķıtsun çeşmiñ ey zāhid
Ki feyz-i eşk-i dīde sūbħa-ı şad-dāneden gelmez
3. Gelürse nefħa-ı zūlfü yine senden gelür yoħsa
Bu iħsān ey şabā 'uşşāka dest-i şāneden gelmez
4. Kesülmez zūlf-i dilberden uzatma baħşi ey vā'iz
Ġabül-i nuşħ u pend etmek dil-i dīvāneden gelmez

5. Görünce seyr-i dīdār etmeden şem'e yaķar kendin
Şu deñlü bir taķammül Rüşdiyā pervāneden gelmez

-59-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Felekle pençeleşmek ey dil pür miķnet el virmez
Yeter çek dest-i ümīdiñ saña çün devlet el virmez
2. Şikest eyler yine müjgānı dest-i āhenin olsa göñül
Ger Rüstem-i 'aşķ olsa da ol āfet el virmez
3. Şikenc-i tırresinden şāne ancaķ yer ider bu hūsne
Eger şad-pāre olsaķ da bize ol hālet el virmez
4. Koma elden ayağı bir dem ey dil 'ıyş u nüş eyle
Seniñde növbetiñ bir gün geçer çün fırsat el virmez
5. Bu resme penc beyt bī-bedel tarķ eylemek Rüşdī
Ne deñlü taķ'-ı pür-zūruñda olsa kuvvet el virmez

-60-

Müfte'ilün/ Mefā'ilün/ Müfte'ilün/ Mefā'ilün

1. Seyr-i gül ü çemen yeter ol büt-i gül'izārımız
Haķķ ile rüyıdır bizim gülşenimiz bahārımız
2. Āyine-i dili şikest etmede seng-i cevri ile
Yāre ne hayr eder 'aceb dildeki inkisārımız
3. Şevķ-i kudüm-ı yār ile öyle güşāde ķaldı kim
Halka-i der şanur gören dīde-i intizārımız
4. Būse-i la'lin almadın güldü haķķ-ı 'izār-ı yār
Şubķ-ı vişāli görmeden erdi şebe nehārımız

5. Hüsni-i 'amelse zâhid bâ'ış-i fahr olan saña
'Acz ü niyâzdır bizim mâiyye-i iftihârımız
6. Güher-i eşk-i dâdeden gayrı nemiz ola bizim
Ol şeh-i hüsne Rüşdiyyâ vermege yâdigârımız

-61-

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün

1. Tîğ-i belâya biz niçün sehv eyleyüp ebrû deriz
Şimden gerü ey dil aña şemşîr-i fitne-cû deriz
2. 'Iyş eyle hây u hû ile nûş-ı mey et kim 'âkıbet
Sâķî bu bezm-i 'âleme bir gün olur yâ hû deriz
3. Nezzâre-i dâdâr ile ol kim tesellî bulmaya
Küstâh-ı 'aşķ-ı bül-heves bir 'âşık-ı bed-hû deriz
4. Bir naħl bir âfet iken ķand-i 'anber-i yâre biz
Geh serv-i busitân-ı İrem geh tûbâ-ı dil-cû deriz
5. Çok ķıl u ķal olmuş anıñ vaşfında ammâ Rüşdiyyâ
Ancak miyân-ı yâre biz dersek eger kim mü deriz

-62-

Fâ'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1. Menzil-i 'aşķ u muħabbet olıcaķ merħalemiz
Nola pür olsa metâ'-ı ğamla kâfilemiz
2. Eşer-i feyzini gör hâr-ı pür-âzârı daħi
Behre-yâb-ı nem-i luţf etmededir âbilemiz

3. Bir ʔolu nūş edicek ʔāk-ı girībān ederiz
Neng imiş ɡonca-yı ɡül gibi bizim Һavşalamız
4. Biz o dīvāne-i ‘aşkuz ki bizi zabt edemez
Kehkeşān-ı felek olursa bizim silsilemiz
5. Olsa her bir sözümüz ɡüher-i ɡüş-ı nāhīd
Yine nağd ü ɡam olur ʔerħ-i felekden şılamız
6. Kimse ɡüş etmedi feryād-ı dil-i nā-şadı
Kıldı tā maħkeme-i maħşere Һayfā gilemiz
7. Tābed-āmen edeyin ʔāk-ı girībān-ı Rüşdī
Yār ile pīrehen olursa eger fāşılamız

-63-

Fā‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

1. Ğamze-i pür fiten-i yār ile ülfet olmaz
Öyle bir mest-i ser-endāz ile ‘işret olmaz
2. Olmayan tīr-i belāsı sitem-i yāre hedef
Müste‘ar-ı nażar-ı dīde-i raĝbet olmaz
3. Gerçi Һattıñda seniñ özge belādır ammā
Yine ɡamzeñ gibi ‘uşşāqa bir āfet olmaz
4. Nola ʔeşmiñden eger etmesek ümīd-i Һalāş
Biliriz derd-i siyeh-dilde mürüvvet olmaz
5. Dīde-i ‘ibret ile baķsañ eger dünyāya
Kangı ɡüç vaż’-ı felek bā‘iş-i Һayret olmaz
6. Nice bir etmedesin beyhūde her dem tek ü pū
Rüşdiyā baħt gerek sa’y ile devlet olmaz

-64-

Fā'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Şanma kim 'aşkıñı biz zevk-i meserret biliriz
Her ham-ı zülfünü bir 'uqde-i miñnet biliriz
2. Yoğ ise devletimiz naqd-i hayāt elde hele
Bir nefes 'ömr-i girān-māyeyi devlet biliriz
3. Sen hemān kūşe-i çeşmiñle bizi menzūr et
Nazar-ı luḫfıla olmazsa da minnet biliriz
4. Her kişi mazhar-ı esrār-ı muḫabbet olmaz
Kuvvet-i cāzibe-i 'aşkı kerāmet biliriz
5. Bir kadem rence kılub etse 'adāvet Rüşdī
Ḥāk-i payı olmağı biz yāre sa'adet biliriz

-65-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fe'ilün

1. Kūşe-i külḫanı biz ravza-ı cennet biliriz
Gülşen-i 'ālemi şaḫra-yı kıyāmet biliriz
2. Şebnem-āsā naqddir ḫāk ile yeksān olsağ
Yine āḫir anı biz bā'ış-i rif'at biliriz
3. Nazar-ı pāk ile ancağ ederiz yāre nazar
Perde-i çeşmini zi-perde-i 'ismet biliriz
4. Kā'iliz zerre kadar luḫfunu görsek yārñ
Bir nigāh etse bize 'ayn ü 'ināyet biliriz
5. Rüşdiyā zā'iḫa-i dilde ne ğafletdir kim
Felegiñ sāğar-ı pür-zehrini 'işret biliriz

-66-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fe'ilün

1. Bize neyley mey-i 'aşk āhır kārın bilimiz
Bādeyi nūş edecek derd ü humārın bilimiz
2. Her zebān çemen-i hālını gūyā mey degül
Kişte-i 'aşk olanıñ hāk-i mezārıñ bilimiz
3. Hıttı-ı sebziñden olur luţf-ı 'izārıñ bilimiz
Çemeninden eşer-i feyz-i bahārın bilimiz
4. 'Ārız-ı turreñe dilbeste vü hayrānız biz
Gülşeniñ ne gül ü ne zülf ü nigārın bilimiz
5. Sākıyā bir dem ayağı koma elden luţf et
Ne kadar nūş-ı mey etseñ de firārın bilimiz
6. Kaşdı murğ-ı dil-i Rüşdiyedir ancak yārıñ
Biz o şehbāz-ı diliñ şayd-ı şikārın bilimiz

-67-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fe'ilün

1. Perde-i ketm-i 'ademden ki şüdur eylemişiz
Hep seniñ şevk-i cemāliñle zühür eylemişiz
2. Nev-'arūsān-ı gam-ı 'aşka olaldan menzil
Haclegāh-ı dili reşk-āver-i hür eylemişiz
3. Şevk ile yār görüp ey gam der yine bizi
Şanma kim hātırımızdan seni dūr eylemişiz
4. Edeli mā-ħaşal naqd-i vücūdu idrāk
Dili müstağriķ-i envār-ı şu'ūr eylemişiz
5. Ser çekilüb keşmekeş bezm-i gam-ı keşretten
Rüşdiyā küşe-i vahdetde huzūr eylemişiz

-68-

Fā'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Biz 'adem rāhını 'aşkıñla 'ubūr eylemişiz
Zerre-veş mihr-i cemāliñle zühūr eylemişiz
2. Olalı cilve-geh perde-i envār-ı cemāl olan
Şevk-i hüsnüñle dili ğarğa-ı nūr eylemişiz
3. Ey gönül 'āşıkā terk-i ser etmiş lāzım
Bilmeden resm-i muḥabbetde kuşūr eylemişiz
4. Bizde çün feyz-i tecellīye liyākat yokdur
Tutalım kim yerimiz vādī-i Tūr eylemişiz
5. 'Ākıbet dilde qarār eyledi tır-i emeli
Rüşdiyā şöyle kemān-ı ğama zūr eylemişiz

-69-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nüş eden āb-ı ḫayāt-ı lenüñi sīr olmaz
Seni bir kere şaran sīnesine pīr olmaz
2. Heb hevādır seniñ ey 'āşık-ı bī-çāre işiñ
Çekme zaḫmet o perī āh ile teşhīr olmaz
3. Gelse de ḫaṭṭ-ı ruḫuñ 'āşıkā māni' olmaz
Rüy-ı āb üzre olan naḫş aña zencir olmaz
4. Böyle şüret eşer-i şun'-ı Ḥudādır yoḫsa
Kalem-i mānī vü Behzād ile taşvīr olmaz
5. Çāre yok çalsañ eger başını taştan taşā
Ser-i nüş et ezeli sa'y ile taġyīr olmaz

6. Pîr-i h̄amgişte ne m̄mk̄n ki sihr-i amet ola
Ç̄n kem̄n bir dai sa'y etmekle t̄r olmaz
7. K̄arını emr-i az̄a v̄ k̄ader eyler āir
Bunda tesellim gerek def'ine tedb̄r olmaz
8. Nā'il-i devlet-i 'aş olmak eger isterseñ
Gird-i am gibi dil-i 'āıa iks̄r olmaz
9. H̄aşm-ı bed-h̄āhı helāk eylemeye ey R̄şd̄i
T̄g-i ser-t̄z-i zeb̄nıñ gibi ŐemŐ̄r olmaz

-70-

Mef'̄l̄ü/ Mefā'̄l̄ü/ Mefā'̄l̄ü/ Fa'̄l̄ün

1. Şun c̄ām-ı mey n̄Ő edelim b̄yle dem olmaz
Bezm ehline s̄āı bu adar bir kerem olmaz
2. Ço tecr̄be ettim hele ben bezm-i cih̄anda
Bir dilber ü bir b̄āde olan bezm-i am olmaz
3. Kemlik var ise sendedir ey z̄āhid-i h̄ōd-r̄āy
Merd̄ān-ı H̄ūdā-perver olanla da kem olmaz
4. Her demle b̄lend olsa nola n̄āle-i 'uŐŐā
an̄n-ı muabbet de bel̄i z̄ir ü b̄ām olmaz
5. R̄şdiye neler eylediñ ey Ő̄h-ı cefā-c̄ū
K̄āfirde olan kimselere bu sitem olmaz

-71-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Sırr-ı deheniñ merdüm-i nādana görünmez
Bir rāz-ı nihāndır o her insāna görünmez
2. Gönder dil-i aġyāre hemān şevkiñi ey şūḡ
Gelsün ġam-ı 'aşkıñ bize bīġāne görünmez
3. Şan rūḡ-ı revāndır ki ḡayāl-i ruḡı yāriñ
Güldükçe dil-i pür-ġam-ı hicrāna görünmez
4. Yārab ne 'aceb tīz gezer bezm-i şafā kim
Keyfiyet-i āmed-şüd-i peymāne görünmez
5. Dil-keşte-i 'aşk olmamaġa çāre mi vardır
Bir gizli belādır ki gelir cāna görünmez
6. Zer-duḡteri hem 'arz-ı cemāl eylemez oldu
Maḡrem mi degül zümre-i rindāna görünmez
7. Dīdārını 'arz eylemedi şāhid-i maḡşūd
Menend-i perī Rüşdī-i nālāna görünmez

-72-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fe'ilün

1. İtse de ey dil eger minnetle luḡf-ı bī-kıyās
Eylemez 'ārif olan çerḡ-i denīden iltimās
2. Ey olan mest-i şarāb-ı zīnet-i bāġ-ı cihān
Lāle-veş pür dāġ olub gey sen de ḡünīn libās
3. Ḥāne-i ġamiñ şakun seylāb-ı meyle yaḡma kim
'Ārif oldır āb üzre itmege tarḡ-ı esās

4. Çeşm-i serden çeşm-i sır olsa 'aceb mi bî-niyâz
Nûr-ı mihrin eylemez mihr-i cihân-tâb ıktibâs
5. Görmedim reng-i haqîkat bulmadım bûy-ı vefâ
Gülşen-i 'âlemde aşla kalmadı zevk-i havâs
6. Rüşdiyâ şâyestedir meydân-ı nazm içre eger
Âfitâb olsa semend-i tab'ına zerrîn kuşâs

-73-

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1. Yazınca kıl-k-i kudret tali'im der-hâb göstermiş
Âyinede dest-i ümîdim gibi bî-tâb göstermiş
2. Degildür şerhalar sînemde zaḥm-ı haṇçer-i ğamzeñ
Yer açmış seyl-i eşk çeşmime mir-âb göstermiş
3. Câm-ı mey ki ğayra zevraḳ olmuş lücce-i ğamdan
Felek ehl-i dile her devrini girdâb göstermiş
4. Degül gülşende yer yer ğoncalar cevrinde ol şūḥuñ
Göñül girye edince kaṭre-i ḥün-âb göstermiş
5. Vefâ fenninde bir ḥarf etmemiş ğamzeñ beyân amma
Gelinece fitneye her şafḥada şad-bâb göstermiş
6. Yüzüñden zerre-veş bir lem'a-ı nâçizdir ancak
O pertev kim anı ḥürşîd-i 'âlem-tâb göstermiş
7. Naḥle tâze tâze daĝlar zanneyleme Rüşdî
Muḥabbet bâĝbâni şad-gül-i sirâb göstermiş

-74-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Şarāb-ı nāb ile çeşmiñ gibi gönüm ki mest olmuş
Ümīd-i bāde-i cām-ı lebiñle mey-perest olmuş
2. Gönül kim çerhe baş egmezdi evvel şimdi gördüm kim
Metāi sāye dönmüş hāk-pāyı yāre mest olmuş
3. Yine bir 'āşık-ı ser-bāza kaşdı var gibi zīrā
Giderken yārı gördüm çeşm ile hānçer-be-dest olmuş
4. Şarāb-ı kevşer olsa cūr'asın nüş eylemez ey dil
Ezelden ol ki mest-i bāde-i bezm-i elest olmuş
5. Dil evvel cām-ı mihr ü māh ile hem-seng iken Rüşdī
Yazık kim seng-i cevri-yār ile şimdi şikest olmuş

-75-

Fā'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Nağme-i muṭrib ile zemzeme-i nüş-ā-nüş
Hum-ı mey gibi bizi eyledi pür cüş u hūrüş
2. Sende bu dād u dihiş bizde ki bu hāhiş var
Daği çok bāde gerekdir bize ey bāde-fürüş
3. Bülbül-āsā o daği zıkr-i Hudā itmededir
Şahn-ı gülşende şağın ğoncayı sen şanma hamüş
4. Ārif oldur ki ede gevher-i mā'niye nażar
Mevc-i deryā gibidir heb görünen resm-i nuküş
5. Rüz u vaşlıñla şeb-i hicriñi fark eyleyemem
Ol kadar itdi beni bāde-i 'aşkıñ bīhüş
6. Ne 'aceb yār için ağıyār ile ülfet etsem
Kays-ı bī-çāreye hem-dem nice dem oldu vuḥüş

7. Ser-fürü eyleyemem şun'ıla nihāda Rüşdī
Olsa ger dūn ile rif'atde eger dūş-be-dūş

-76-

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Bī-ķayd olan gedālara dūnyā belā imiş
Āzādelik cihānda 'aceb hoş şafā imiş
2. Beyhūde zann ederdim anuñ nālesin meger
Bir şūh dil-rübāya gönül mübtelā imiş
3. Bildim ki ğayra luṭf u kerem etmeden anıñ
Maķşūdu ehl-i 'aşķa hemān bir cefā imiş
4. Zann etme bu sitem saña bīġāneden oldu
Ey dil bu cevri saña eden āşinā imiş
5. Ol bī-vefāya zerre eşer etmemiş meger
Āh u fiġān-ı nālelerim hep hevā imiş
6. Yaķdı derūn-ı dilde olan māsivāyı heb
Nāyıñ şadā-ı dilkeşi özge şalā imiş
7. Ben mübtelāyı terk edüp aġyāre oldu yār
Rüşdī o şūh bilmezem idim bī-vefā imiş

Der Һarfü'l-tā

-77-

Fā'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fā'lün

1. Eylesem nola eger la'l-i dil-ārādan Һazız
Eyler erbāb-ı şafā cām-ı muşaffādan Һazız
2. Bī-bekādır şaқun aldanma cihān-ı fānī
Eylemez 'āқil olan devlet-i dünyādan Һazız
3. Kimseye 'arız u niyāz eylemez olsa helāk
Ehl-i ғayret edemez Һalka temennādan Һazız
4. Naһl-i gül saña baña қamet-i yār ey bülbül
Kimi ednādan eder kimisi ā'lādan Һazız
5. Rüşdiyā bu güher-i nazmı temāşā etsün
Eyleyen seyr dürre-i 'uқd-i süreyyādan Һazız

Der Һarfü'l-ğayn

-78-

Fā'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Yandı dil sūz-ı ғam-ı 'aşқla mānend-i çerāğ
Gelmedi cevri ü cefādan daһi ol şūҺa ferāğ
2. Bāde-i cām-ı lebiñ 'ālemi mest etmededir
Sāқiyā olsa ne ғam bāde-i gül-fāma yasāğ
3. Derd-i serden bize bir cām virüb қurtar kim
Sāқiyā eyleyelim biz daһi taһşil-i dimāğ
4. Bāde-i cām-ı lebiñ nūş edeli ey sāқī
Elimizden ne 'aceb gitmese şevқ ile ayāğ

5. Rüşdiyā nazmıñı sen ğayra kıyās eyleme kim
Nağme-i bülbül ile bir midir āvāze-i zāğ

-79-

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Şevk-i ruhuñla yağsa da ger şad çerāğ dāğ
Dil yanmayınca 'aşkla gelmez ferāğ dāğ
2. Bir feyz-i tāze virdi baña cām-ı Cem gibi
Yer itse başım üzre mağal her ayāğ dāğ
3. Eşkäfte oldu ğoncaları bāğ-ı muğabbetiñ
Sīnem 'aceb mi olsa eger bāğ ü rāğ dāğ
4. Nağş-ı siyehe benzese de farğ-ı dāğıla
Olmaz benimle lāle yine hem-bāğ dāğ
5. Rüşdī şirisk-i çeşme bedel ğun ağıt müdām
Çün rāh-ı 'aşk içinde saña var mesāğ dāğ

-80-

Fā'ilätün/ Fā'ilätün/ Fā'ilätün/ Fā'ülün

1. Nāylar efgāne geldi bezm-i meyde kızdı def
'Iş u 'işret vağıtidir sākī tekellüf ber-ğaraf
2. Ey gönül gördüm ki yoğ tır-i cefādan hiç ğalāş
Nāvek-i müjgān-ı yāre eylerim sīnem hedef
3. Bādedir lāzım olan isterse sāğar olmasun
Cām-ı Cem olmazsa sākī şun baña besdir ğıref

4. Bilmedim adrin dirigā yok yere arf eyledim
Eyledim nad-ı sirikim dūnyā iin heb telef
5. üst ü ū-yı irk-i 'iyāna yeter bir atresi
Bar-ı elaf-ı Hūdā bī-addir ey dil.....(???)
6. 'Alemin her zerresi senden ümid-i luf eder
Ab-ı isānın umar bar ire yārab her adef
7. Ğayre uymaz güher-i nazm-ı bülendiñ Rüşdiyā
Bir midir hiç eb-erāğ u la'ı ile seng-i Necef

-81-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nice beñzer rūyuña ne kim gözinde anı yok
Nice pū etsün cilve-i addiñ serviñ cānı yok
2. Bar-ı 'aiñ bilmedim ben böyle 'ummān olduğın
Bir 'aceb deryā imi kim addi yok pāyānı yok
3. Gül nice ey bülbül etsün derdiñe bir āre ki
Dāmeniñ hār aldı kendi başına dermānı yok
4. İstemem bir bezmi kim sāıler dilber olmaya
Neyleyim ol güleni kim bir gül-i andānı yok
5. übhe yok kim ey gönül yā tıfl yā dīvānedir
Hāne-i dilde anıñ kim ğam gibi yārānı yok
6. Kākül ü nev atı yārıñ var iken ey bāğbān
Bāğ-ı hūsnūñ anma sen kim sūnbül u reyhānı yok
7. Biz berāt-ı atıla ol āh-ı hūsnı sevmiüz
Kim dimi kim bizde anıñ Rüşdiyā fermānı yok

Der Һarfü'l Һaf

-82-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Һarāb ol ey göñül 'ālemde ma'mūr olmağ isterseñ
Cihāniñ şöretin terk eyle meşhūr olmağ isterseñ
2. Ğamın fikr eyler evvel şöra var ol Һālib-i devlet
Cihāniñ 'izzetiyle sende mesrūr olmağ isterseñ
3. Hedef it kendüyi tır-i belā 'aşkına ey dil
Niğāh-ı luğf-ı Һışm-ı yāre manzūr olmağ isterseñ
4. Vücūduñ zerre-veş pinhān idüp olma hedef-āsā
Eger tır belāyı çerhden dūr olmağ isterseñ
5. Varub meyҺāneye bir neşve tağşil itmege sa'y it
Ğam-ı dünyādan ey dil dūr-ı mehcūr olmağ isterseñ
6. Muğābil eyle bir kāmil-i 'ayāna māh-veş kendin
Eger Һūrşid-i Enver gibi pūr-nūr olmağ isterseñ
7. Vühüş-ı nazm-ı bağr-ı Һab'-ı Rüşdiye var ol mālīk
Eger gencīne-i mā'nīye gencūr olmağ isterseñ

-83-

Mefā'ilün/ Fe'ilātün/ Mefā'ilün/ Fā'ilün

1. Tır-i Rüstem gibi ey dil tır-i da'vāyı merd itdiñ
O şūҺuñ Һāramān Ğamzesiyle ey neberd itdiñ
2. Һabāb-ı bī-Һesāb defter-i 'uşşāğ idüb ey şūğ
Beni Һayfā ki şıfr āsā Һarğ u Һard itdiñ

3. Beni geh sāgar-ı zerrīn ile geh cām ile şunduñ
Ne hoş rindāne sākī 'arz-ı derd-i sürh u zerd itdiñ
4. Hevā-yı hāk-pāy ü arzūyı būy-ı zülfüñle
Nesīm ü gird-i bād-āsā beni şahra-neverd itdiñ
5. Yeter ol nevnihāl-i nāze te'sir eyler ey Rüşdī
Nice bir 'arz-ı sūz-ı dil nice bir āh-ı serv itdiñ

-84-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Yeñilmez çünkü gördük eşk-i çeşm-i terden el çekdik
Nişār olsun ço pāy-ı yāre ol gevherden el çekdik
2. Gerekmez tāk-ı hürşid olsa çünküm olmaya cāvīd
Külāh-ı faqrı bir sır eyledik efserden el çekdik
3. Ne çāre tūr-i yārān-ı belāya çün seyr olmaz
Hücūm-ı seng-i cevr-i yārı gördük serden el çekdik
4. Çenār-āsā alurmuş naqd-ı dest rüzīgār āhir
Hāzānıñ berg-i zerrīn seyr idelden rindden el çekdik
5. Görüp haṭṭ üzre zülfüñ şunmadık dest-i temennāyı
Tılsım-ı pūr-fiten üzre yatan ejderden el çekdik
6. Yapışdık halka-ı bāb-ı niyāz-ı haqqa ey Rüşdī
Kesildik āsitān-ı gayrdan her dertten el çekdik

-85-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. 'Aceb mi mihre tercîh olsa ey meh hüsni ile rüyuñ
Nola müşk-i hoten olsa seriñde zülf-i hoş-büyuñ
2. Ne naḥl-i ḥayret-efzāsın ki hengām-ı ḥırāmıñda
Ḳıyāmet-zār olur şahñ-ḳıyām-ı ḳadd-i dil-cüyuñ
3. Nidem baş üzre sünbül-veş yer eyler bâğ-ı hüsniñde
Ser-āmed olmasa zülf-i terāvet-baḥş-ı hoş-büyuñ
4. Yine bir āh u āh-ı ḥayret-efzā 'ālemi tutmuş
Mişāl-i rüz-ı ḥaşr olmuş bu gün 'uşşāk ile küyuñ
5. Marîz-i derd-i hicr oldum ne var ey şüh-ı 'İsi dem
Yetişse çāre-sāz olsa leb-i rāz u hükm-i küyuñ
6. Kelāmıñ deñülmez Rüşdî o mest-bāde-i naḥvet
Zebān-ı şad-niyāz olsa seriñde her ser-i müyuñ

-86-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ḥaṭṭı geldi biz daḥi būs u kenārın görmedik
Bâğ-ı hüsniñ ḥaşılı maḥşül ü bārın görmedik
2. Bāde-i 'aşkıñla dil olmaḳta dā'im neşve-yāb
Biz bu cām-ı 'işretiñ sākî ḥumārın görmedik
3. Germ ü serd-i ḳulzüm-i 'aşkı temāşā eyledik
'Aşıḳa bir dem muvāfıḳ rüzigārıñ görmedik
4. Cān u dil āyīnesin virdik o şühüñ destine
Neyleyim ammā ki çeşm-i i'tibārın görmedik

5. Hūn-ı dil-i yār nehr olur nūş-ı mey itsek yārsız
'Ālemiñ ānsız şarāb-ı hoş-güvārın görmedik
6. Eyleme ey bād-ı gam pejmürde berg-i 'ıyşımız
Gülşen-i 'ömrüñ daği biz nev-bahārın görmedik
7. Devr ider elden ele cem olsa ārām eylemez
Cām-ı çerçin kimsede Rüşdī qarārın görmedik

-87-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Hüsni kıldık temāşā zülf-i 'anber-fāma dek
Yārı seyr itdik ser-ā-pā haşıl-ı aḥşāma dek
2. Havfım oldur kim bize sevdā-yı zülfüñ 'ākıbet
İtdirir terk-i vaṭan bir gün sevād-ı şāma dek
3. Bezme teşrīf itmege 'ahd eylemişken şubḥ-dem
Gelmedi o āfitābım bekledik tā şāma dek
4. Yārdan bir buse çünküm olmadı şimdi naşīb
Çāresi şabr eylemekdir ey gönül bayrāma dek
5. Eylemezken kimseye nīm nigehle iltifāt
Yār iḥsān itdi şimdi Rüşdī-yi nā-kāma dek

-88-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Mübtelā-yı 'aşk olaldan yār cānımdır ğamıñ
Maḥrem-i rāz-ı nihānım hem-zebānımdır ğamıñ
2. Cān gibi tutsam nola ānı derdin sīnede
Māye-i feyz-i ḥayāt-ı cāvidānımdır ğamıñ
3. Bir nefes ḥālī degüldür bu dil-i vīrānede
Ḥaḫ bu kim her demde yār-ı mihribānımdır ğamıñ
4. Çaşnı-yı zevkını herkes ne bilsün 'aşkıñıñ
Baña nāz it kim lezzet-resānımdır ğamıñ
5. Gevher-i ḥūn-ı dili naḫd-i sirişk-i dīdeyi
Pāyıña bezl itmek için baḫr ü kānımdır ğamıñ
6. Cāna minnetdir hemān gelsün derūn-ı sīneye
Ḥāne-i dilde yer eyler mihmānımdır ğamıñ
7. Gül gibi gördüm ki olmuş sīnesi her dāğ-ı 'aşk
İ'timād it dirse Rüşdī bāğbānımdır ğamıñ

-89-

Fā'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fā'lün

1. Kaṭre-i eşk benim girye-i ḥūn-āb seniñ
Ey gönül naḫd benim gevher-i nā-yāb seniñ
2. Böyledir ḥükm-i muḥabbet n'aceb olsa ger
Çehre-i zerd benim 'arız-ı pür-tāb seniñ

3. Haddim yok saña hiç sende felek itme baña
Olsun ol mäh benim mihr-i cihân-tâb seniñ
4. Dâğ-ı dil baña saña sāğar-ı mey ey sākī
Gül-i şād-âb benim lāle-i sīrāb seniñ
5. Başkadır neşve-i sahbā-yı muhabbet Rüşdī
La'l-i dildār benim cām-ı meynāb seniñ

-90-

Fā'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fā'lün

1. Yāre kār itdi hele derd-i nihānım diyerek
Sīneme geldi gel ey rūḥ-ı revānım diyerek
2. Gice ruḥşat bulup ol yāri der-āğūş itsem
Neler itdiñ baña ey şūḥ-ı cihānım diyerek
3. Dildeki zaḥmımı 'arz eyleyeyim dildāra
Āh eliñden seniñ ey kaşı kemānım diyerek
4. Sīm ü zer olmayıcaḡ fā'ide etmez ey dil
Biñ niyāz itseñ eger dilbere cānım diyerek
5. Reh-güzārında görüp pāyına düşem yāriñ
Kalmadı şabra benim tâb ü tüvānım diyerek
6. Kemer-āsā şarılıb yāre dem-i vuşlatta
Bir ğazel tarḥ ideyim müy-ı miyānım diyerek
7. Her nefes irmededir feyz-i İlahī Rüşdī
Nā-ümīd olma şaḡun geḡti zemānım diyerek

-91-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fa'ülün

1. Bu na're-i mestānemü efsāne mi şandıñ
Mest oldum ise 'aşk ile dīvāne mi şandıñ
2. Dest-i hevesim yāreleri hañcer-i cevriñ
Zülfünde o şad pāremi sen şāne mi şandıñ
3. Her bü'lhevesi eyleme dīdārīña lāyık
Şem'-i ruḥuña herkesi pervāne mi şandıñ
4. Ey şūḥ-ı cefā-pīşe ne bu nāz-ı teğāfül
'Aşk ehlini elṭāfiña bīgāne mi şandıñ
5. Dem-beste ol ādāb ile ḳo na'rayı Rüşdī
Sen meclīs-i cānāyı meyḥāne mi şandıñ

-92-

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1. Güle te'sīr ider bir gün bu naḳş-ı kārīñ ey bülbül
Hemān sen rüz u şeb kesme fiğān u zārīñ ey bülbül
2. Yeter feryād-ı āh itdiñ gülüñ ḥālin tebāh itdiñ
Uçurdu murğ-ı ḥābın heb dil-i bīmārīñ ey bülbül
3. Yine ḥār ile şebnemdir güle hem-dem olan her dem
Seniñ beyḥüde ğamdır heb ğam-ı efkārın ey bülbül
4. Muḥabbette ḳarārın yoḳ ḳonarsın daldan dala
'Aceb mi ğayre yār olsa seniñde yārīñ ey bülbül
5. Ḥazān oldu daḫi bir dem gülüñ sen görmedin luṭfuñ
Yazık kim heb hevā oldu bu deñlü kārīñ ey bülbül

6. Aña bir kûşe-i külhân yeter bu bâğ-ı 'âlemde
Gerekmez Rüşdî-yi zâre gül-i gülzârîñ ey bülbül

-93-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Beste olmuşken sırr-ı zünnâr-ı zülf-i yâre dil
Gördü haţtıñ urdu el dâmân-ı istiğfare dil
2. Eylemez sevdâ-yı zülfüñden ferâgat olsa da
Şâne-âsâ itse cevriñile ger şad pâre dil
3. Geh ruĥuñ yâd eyleyüb geh kamet-i dil-cüyuñu
Neylesün yâ 'azm-i gülzâr etmesün âvâre dil
4. Destine bir dem o mest-i nâz alsa şâyed deyü
Hûnıla pür-câm-ı mey-veş olmada hemvâre dil
5. Şarmayınca sîneye ol şüh-ı sîm-endâmını
Bulmadı hiç derd-i 'aşka Rüşdiyâ bir çâre dil

-94-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Âşiyân-ı murğ-ı dildir turre vü gîsü degil
Şâhbâz-ı çeşm-i yâre perdir ol ebrü degil
2. Eylemek güçtür tecellî neşve-i pür-zürına
Bu mey la'l-i leb-i dilberdir ey dil sū degil
3. Ben degil 'âlem bilür aniñ ne sâhîr olduĥun
Nüş-ı hûn etmekte çeşmiñ ya nedir cādū degil

4. Geldi hattıñ gitti ol nāz-ı teğāfūl demleri
'Āşıkā cevri-i cefāniñ vaqti ey mehr-rū degil
5. Tāli'imdendir şikāyet yārdan etmem figān
Hep beni dūr eyleyen bezminden odur bu degil
6. Kākūl-i müşgīniniñ sünbülle 'anber bendesi
'Āşık-ı miskīni ancak nāfe-i āhū degil
7. Felek şabr-ı 'āşıkı ğarķ etmek için Rüşdiyā
Mevc-i deryā-yı hüsndür ol hatt-ı dil-cū degil

-95-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Tākatim yok şimdi ey şūh etmege seyr-i hayāl
Ol kadar bār-ı ğam-ı 'aşkıñla oldum bī-mecāl
2. Destiñe mirāt alub bak kim ne āfet olduğıñ
Var kıyās et ehl-i 'aşkıñ hālını etme suāl
3. Bir nazar kıl rehğüzārıñda olan 'uşşākıñ
Eyleme ey şehsüvār-ı esb-i nāzım pāymāl
4. Sāğar-ı mey kande cām-ı la'l-i dilber kandedir
Bir midir ey dil-i şarāb u çeşme-i āb-ı zülāl
5. Gerçi hoşdur vaşiyet ama zevk-i fırķat başkadır
Hicriñe mu'tād olan hiç eylemez meyl-i vişāl
6. Ben nice hüsünün anıñ mirāta teşbih eyleyem
Şafha-yı ruhsār-ı yāra mihr ü māh olmaz mişāl
7. Āhiri āh nedāmet evveli derd ü elem meks
Nüşha-i hatt-ı ruħuñdan bu imiş ancak meāl
8. Vaşf edip esbāb-ı hüsünüñ geh çün mekes
Mūmiyān-ı yāra amma ermedi aşla hayāl
9. Nüşha-i derd ü ğamı gözden geçirdim her varak
Gördüm olmuş ehl-i aşka Rüşdiyā hep hasbiḫāl

-96-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Tāb-ı hürşīd-i cemāliñ gibi hūn-ı şāf
'Ārızıñ māha kıyās eylemek insāf degil
2. Nice tāb-āver olur ejder-i zūlf-i yāra
Dil-i 'uşşāk-ı belā-keş cebel-i Kāf degil
3. Turre-i yāri görüp derdle āhū-yı Hōten
Yağdı bir dağ-ı siyeh cismine ol nāf degil
4. Dürr-i eşkiñile cihānı nola pür itseñ eger
Saña bezl-i güher ey çeşm-i ter itlāf degil
5. Tab'ımız maḥzen-i feyż-i ezelidir Rüşdī
Ḥayr ile kibr-i kütüb-i hāne-i şahḥāf degil

Der ḥarf-i mim

-97-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Serrinde āteş ü pāyında bend ü dīdesi pür nem
Cihān bezminde ey pervāne şem'ī şanma sen hürrem
2. Fenāsın gülşen-i dehrin görüp giryān olur
Sirişk-i çeşm-i nergistir degildir kaṭre-i şebnem
3. Ḥumār ālūd olur bir cūr'asın nūş eyleyen
Bu bezmiñ sākisi bildim olurmuş bādesi pür ğam
4. Bilürsin cāy-ı āsāyiş degil çün 'ālem fānī
Nedendir bu ğam-ābāda ta'alluḫ ey gönül bilmem
5. Eger 'āşık iseñ ey dil reh-i 'aşka ri'āyet kıl
Ne bülbül gibi pür laf ol ne pervāne gibi sersem

6. Hevā-yı 'aşkla āhir alıp mevc-i yemm-i amda
abāb-āsā dira kim teneffüs etmedim bir dem
7. Gehi nāz eylediñ āhī niyāz ettiñ yine ey Őu
Esās-ı 'aşkla etdiñ zemīn-i sīnede mukem
8. Eger kuhsāra rāzım sōylesem fāş eder ey Rūşdı
Ne sırdır sırr-ı 'aşa olmaya 'ālemde bir marem

-98-

Fā'ilātūn/ Fā'ilātūn/ Fā'ilātūn/ Fā'ilūn

1. Būlbūl-i ūlzār-ı 'aşım nola āmūş olmasam
Öldürürdü rū-yı am beni Őeviñle pūr cūş olmasam
2. Tīr-i ser tīz-i mūjeñ hep āk eder sīnemi
Fikr-i zūlf-i īn-i ūsnūñle zerre pūş olmasam
3. Őāh-ı 'aşıñ sikke-i daın ururdu sīneme
Kem 'ayyār-ı zer gibi ayrıla mengūş olmasam
4. Őub ederdim-i Şu'le-i āhımla Őāmıñ ey melek
Ger ayāl-i yārile her Őeb hem āūş olmasam
5. Her taraftan ūşuma gelmektedir ūlbāng-ı hū
Zinde-i 'aşım 'aceb mi yine dergūş eylesem
6. Fehm ederdim nidūgin esrār-ı aıñ mū-be-mū
Rūşdiyā cām-ı leb-i la'linle bihūş olmasam

-99-

Fā'ilātūn/ Fā'ilātūn/ Fā'ilātūn/ Fā'ilūn

1. āh añup amzeñ seniñ feryād u eān eylerim
āh cevriñ yād edip āk-ı irībān eylerim

2. Āteş-i şevk-i ruhuñ böyle kalursa dilde ger
Sîne pür dağımı reşk-i gülistân eylerim
3. Cān gibi sermāye-i taḥşīl-i 'izzettir baña
Anuñçün 'aşkıñı sīnemde pinhān eylerim
4. Sende seyr et ey gönül bir āh-ı āteş-bārıla
Yārı bir gün ettüğü çevre peşīmān eylerim
5. Çāre yoktur ey gönül biñ kere feryād eyleseñ
'Ākıbet bir gün seni teslim-i cānān eylerim
6. Herkese luḫf eyleyüp çün ḫaḫtır ancak Rüşdiyā
Pes niçün ben ğayrıdan ümmīd-i iḫsān eylerim

-100-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Gülşene irdi yine feyz-i nesīm-i ḫoşdem
Gonca-i kām-ı dil bülbülü etti ḫurrem
2. Ḥasret-i la'liñle dāmen-i müjgānıma heb
Ḥūn-ı dildir dökülen dīdelerimden her dem
3. Ḥıfz için genc-i ğam-ı 'aşkıñı dilde gūyā
Oldu la'l-i deheniñ 'āşığa faşş-ı ḫātem
4. Deheni mihr-i Süleymān ḫaḫtı ta'vīz-i füsün
Nice etsün o perī peykerī teşḫīr ādem
5. Dirildi rāh-ı 'ademden gelicek gülzāra
Berg-i gül üzre degildir ḫaḫarāt-ı şebnem
6. Cām-ı ḫūrşīdle sākī felek şunsa eger
İçmezem minnetle āb-ı ḫayātı ölsem
7. Kendi esrār-ı ğam-ı 'aşkı nihān edemez
'Andelībi nice gül sırrına etsün maḫrem
8. Tārumār eyleyicek bād-ı ḫazān berg-i güli
Oldu ḫayretle görüp gülşeni bülbül ebkem

9. Rüşdiyā āb-ı hayāt-ı sūhanım feyzinden
Şaḥ-ı gül olsa yazarken nola destimde kalem

-101-

Mef'ülü/ Fā'ilātü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Kālāyı vaşla yoḡ deme sermāyemiz bizim
Bitmez mi naḡd-ı eşk-i girān-māyemiz bizim
2. Mihr-i zemīn-i berre olur ḥābgāhımız
Mihr-i felekde olsa eger dāyemiz bizim
3. Yā-Rab ne cāy-ı vaḥşet olurmuş reh-i 'adem
Bizden remīde olsa gerek sāyemiz bizim
4. Bu āb u tāb-ı ḥüsnü saña zīver eyleyen
Zerdī-i rüy eyledi pīrāyemiz bizim
5. Şanma nühüfte ola bizim kār-ı zıştımız
Çünküm 'amel nūvīs ola hem-sāyemiz bizim
6. Biz āsitān-ı yārı koyup gitmeziz yine
Çerḡ-i berrine erse eger pāyemiz bizim
7. Her kāmı ḥaḡdan isteyelim yoḡsa Rüşdiyā
Eyvah ḡalursa ḡayra eger dāyemiz bizim
8. Yār olmadı ḡayfa ki baña baḡt-ı siyāhım
Ey āh-ı seḡer sen benim ol yār-ı penāhım
9. Bir zerre-i üftāde-i ḡāk-ı rehim amma
Tāc-ı felek ḡande eder ḡarf-ı penāhım

-102-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Baḡr-ı kerem luḡfuña nisbetle Ḥüdayā
Bir ḡaḡre degil her ne ḡadar olsa ḡünāhım

2. Rāhat mı verir yāre eger hābda verse
Her şām u seher eyledüğüm nāle vü āhım
3. Bu nāzile mevtāya güzār etseñ eger sen
Rağş āver olur hāk-i mezārında giyāhım
4. 'Aşkıñ nice inkār olunur var iken ey
Āh u seher eyledigim gibi iki güvāhım
5. Rüşdī ne 'aceb olsam eger pādīşeh-i 'aşk
Derd-i elem ü ğam gibi var ceş ü sipāhım

-103-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ülün

1. Serinde zülf-i mu'anber midir nedir bilmem
Hümā-yı turreñi şehper midir nedir bilmem
2. Suṭūr-ı nüṣḥa-ı hüsnuñü şaf-ı müjgānıñ
Kitāb-ı fitneye mıṣṭar midir nedir bilmem
3. O deñlü sūziş-i 'aşkıñla dil pür āteş kim
Derün-ı sīnede aḥker midir nedir bilmem
4. Ḥayāl içinde ki şekkü'l-ğamdır āyā
Miyān-ı yārda ḥançer midir nedir bilmem
5. Nedir çekince sīnesi āgūşa cān bulur Rüşdī
Bütümüz rūḥ-ı muşavver midir nedir bilmem

-104-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ülün

1. Ḥaṭṭ üzere zülf-i mu'anber midir nedir bilmem
Tılsım-ı fitneye ejder midir nedir bilmem

2. Hemîşe vermede feyż-i şarâb-ı bezm-i behîşt
Lebiñ mi sâgar-ı kevşer midir nedir bilmem
3. Sipâh-ı Rüstem-i gamze gibi şaf-ı müjgân teg
Neberd-i fitneye leşker midir nedir bilmem
4. Tılsım-ı genc-i der-âgûş mûmiyânıñı
Beliñde tîğ-i mücevher midir nedir bilmem
5. Ruğunda haţt-ı siyâhıñ berât-ı hüsniñü
Şehîd-i 'aşkla defter midir nedir bilmem
6. Nedir bu ettügi her dem cefâlar ey Rüşdî
Felekte yâr-ı sitemger midir nedir bilmem

-105-

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Fâ'lün

1. Şârab-ı 'aşkıla mestâne oldum
Anıñçün aqılıla bîgâne oldum
2. Yine Mecnûn gibi zülfüñ ucundan
Düşüp şahrâlara dîvâne oldum
3. Halâş olmuş iken kayd-ı cihândan
Esîr-i turre-i cânâne oldum
4. Görünce pertev-i envâr-ı hüsniñ
Cemâliñ şem'ine pervâne oldum
5. Yine şevk-i leb-i la'liyle Rüşdî
Mukîm-i dergeh-i meyhâne oldum

Der ħurūf'ül-nūn

-106-

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün

1. Ol ğamze-i pür fitne ol çeşmiñde ki siħr ü füsün
Huşyār iken etti bizi mest mey-i cām-ı cunūn
2. Bir zerre yoĸtur anda kim mihr-i cemāliñ olmaya
Te'sir-i 'aşkıñda seniñ güllerde ki ħūn-ı dūn
3. Çün istemez erbāb-ı dil bir laħza mesrūr olduĸın
'Aks-ı murād üzre nola ħor eyleye gerdūn-ı dūn
4. Mestānı bülbül eyledi bezmi gülistān eyledi
Sākī-i gülrūhsārıla pür bāde cām-ı lāle-gūn
5. Raħm et yeter ettiñ cām-ı mest-i nāz
Ser-pençe-i müjgānla aşk-ı aheni zār u zebūn
6. Ger yemmden etmezsen ħazer ħavfım budur amma seni
Bir gün ola ĸarĸ eyleye çeşmimdeki seylāb-ı ħūn
7. Elbette bir gün irgürür ser menzil-i maĸşūduña
Tevfīk-i hādī-yi ezel Rüşdī olursa reh-nümün
8. Baña böyle ey sitemger nice bir 'itāb edersin
Bu sitemle bir gün āħir bizi sen ħarāb edersin
9. Beni çün sen ey bezm-i mey vaşlıñ eylemezseñ
Yine āteş-i ĸamiñla dilimi kebāb edersin
10. Yoĸtur cefāya bā'ış nedir ey felek ki bir dem
Elime şarāb alsam anı sen serāb edersin
11. Ğam-ı cevriñe taħammül edeyim ne çare ey şūħ
Baña bir gün ettiğinden niye siz ħicāb edersin
12. Saña Rüşdī olurken sebep ħalāş-ı ĸamdan
Ĥaĸt-ı rüy-ı dilrübādan niçün içtināb edersin

-107-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Mükedder oldu mir'ât-ı dilim jeng-i günâhımdan
Yine kılsam nazar şermendeyim rüy-ı siyâhımdan
2. Ne deñlü olsa gerden-keş yine ol şem'-i bezm-ārā
Hâlâş olmak ne mümkündür kemend-i derd-i âhımdan
3. Ola âlüde şâyed eşk-i çeşm-i hün-feşânımdan
Şağınsun dâmen-i pâkın o hünü hâkir-i âhımdan
4. Helâk itseñ beni tâ-ğaşre dek hâk-i mezârımdan
Yine evşâf-ı luţfuñ güş ederler her giyâhımdan
5. Felek bî-dâd ü tâli' nâmüsâ'id yâr müstağni
Kime 'arz-ı şikâyet eyleyem hâl-i tebâhımdan
6. Nesîm-i şubh-ı devlet esmedi bir dem murâd üzre
Şikâyet rûzgârımdan figân baht-ı siyâhımdan
7. Hâyâl etsem hilâl-i ebruvân-ı yârı ey Rüşdî
Hezârân mâh-ı nev peydâ olur taraf-ı külâhımdan

-108-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Cihânı hüsnuñe meftûn eden şüh-ı cihânsın sen
Muhaşşal ehl-i 'aşka fitne-i âhîr zamânsın sen
2. Eger Rüstem de olsa kırtuluş yok tîr-i ğamzenden
Çekilmez derd-i 'aşkıñ böyle bir kâşî kemânsın sen
3. Ne mümkün bir nefes senden emîn olmak dil-i şeydâ
Metâ'-ı 'aqlı yağma eyleyen âşüb-ı cânsın sen
4. Görünce hüsünü küffârında kaldı tākāt
Beni şüret gibi hayrân eden rûh-ı revânsın sen

5. Serimden eksik olma ey gül-i dağ-ı muḥabbet kim
Baña gülzār-ı aşq-ı dilrübādan armağansın sen
6. Yine sen 'arz edersin yāre derd-i aşkı zīrā
Benim āḥvālime ey nāme bir ḥoş tercümānsın sen
7. Dil-i erbāb-ı nazmı yaqtı Rüşdī şī'r-i destūruñ
Tekellūf ber ṭaraf ḥoş şā'ir-i āteş-zebānsın sen

-109-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Ḥalāş olsam da ol şūḥuñ belā-yı nāgehānından
Emīn olmak ne mümkündür nigāh-ı bī-emānından
2. Nedendir gonca gülşende bu deñlü çehre-püş olmak
Şermsār olmasa reng-i 'izār dil-sitānından
3. Var iken la'l-i rengīn gerekmez bāde-i gülfām
Leb-i sākī baña yegdür şarāb-ı erguvānından
4. Niçe bir bu şikayet bī-vefā güllerden ey bülbül
Erişmez bū rāḥat çıkar bu dehrin gülsitānından
5. Şağın ol kıavs-ı ebrūdan şağın çāh-ı zeneḥdāndan
Ḥazer et ḥāşılı ey dil kemendinden kemānından
6. Ol iki çeşm-i 'ayyārı ümīd-i şayd-ı dillerle
İki şehbāzdır güyā baqarlar āşiyānından
7. Anıñçün 'arız-ı bī-ḥaṭṭa Rüşdī ben nigāh etmem
Ne ḥaşıl şafḥa-i naqşın zemīn-i bī-zamānından

-110-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Neden āzürde olmuş bilmem ey dil o melek bizden
Düşüp pâyına 'arz-ı i'tizâr etmek gerek bizden
2. Bozulsun 'ağd-ı pervîniñ söyünsün meş'al-i ahıñ
O mihr-i 'âlem ârâyı ayırdıñ ey felek bizden
3. Hezârıñ nâvek-i âhı siper tutmaz hâzer eyle
Gerek güş et gerek etme saña ey gül dimek bizden
4. Ne ğam ço bâde-i 'aşkıñ bizi mest-i hârâb etsün
Sezâ-yı sâķī dirîğ etme şerâb-ı nâzı tek bizden
5. Niçün rîş derdine çâre etmez bilmeziz ol şuh
Bu deñlü geçmiş iken Rüşdiyâ haķķ-ı nemek bizden

-111-

Mefā'ılün/ Fe'ilâtün/ Mefā'ılün/ Fe'ilâtün

1. O yâre 'arz-ı niyâz etmege hiçâb ederin
Helâk ederse de ger nâzın irtikâb ederin
2. Tenimde dağ-ı siyeh şanma noķçalardır kim
Derün-ı dilde olan zaħmımı hesâb ederin
3. Egerçi vaşf-ı cemâliñde bir kitab etsem
Rumûz-ı hüsnuñü haţtıñdan intiĥâb ederin
4. Düşerse cām-ı meye 'asker pertev-i rüyuñ
Felekte sâĝarı maħsûd-ı âfitâb ederin
5. Müyesser olmadı genc-i vişâli ol şuhıñ
Yazık ki yok bize ben sînemi hârâb ederin
6. Gören bu sürhî-i rüyum şanur ki meydendir
Ben ise cürmümü fikr eyleyüp hiçâb ederin

7. Şafâ-yı 'arız-ı hūy-gerdeñi hayâl etsem
O demde cām-ı dili şīşe-i güllāb ederin
8. O deñlü meyl-i zen etmekte nefret-i tab'im
Yanımda duḡter-i rez olsam içtināb ederin
9. Şarābı sāğar tarḡ eyledikçe ey Rüşdī
Elimde cām-ı mey-i reşk-i la'l-i nāb ederin

-112-

Mefā'ilün/ Fe'ilātün/ Mefā'ilün/ Fe'ilün

1. Görünce ḡaṭṭıñı dil ḡurrem olmasun nolsun
Baḡār seyr-i çemen-i 'ālem olmasun nolsun
2. Zemīn-i sīnemi zeyn etti gül gibi pür dağ
Sirişk-i çeşmim aña şebnem olmasun nolsun
3. Şarıldı gerdūn-ı 'uşşāka ejder āsā çün
Kemend-i zülfü o şūḡuñ ḡam olmasun nolsun
4. Tekellüm-i deheniñ ḡoncāyı ḡamūş etti
Bu pīç ü tābla ol derhem olmasun nolsun
5. O bezm-i ḡam ki ola 'aşḡ-ı yār aña sākī
Kebābı laḡt-ı ciger mey-i semm olmasun nolsun
6. 'Aceb mi şehr-i dile ḡonsa kārbān-ı ḡamiñ
Meta'-ı ehl-i muḡabbet ḡam olmasun nolsun
7. Hemīşe Rüşdī gibi vaşf-ı tīriñ etmededir
Nesīm-i feyz-i seḡer ḡoş-dem olmasun nolsun

-113-

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Ey şūh ebrūvaniñı kıl pür çin çin
Mevc-i belāyı cūşa getür eyle çin çin
2. Tīg-i cefāda bilmez idim cevher olduğun
Sen etmeyince kaçların ey nāzenin çin
3. Her tār-ı zülfün olsa bir dām-ı murğ-ı dil
Kāküllerinde olmaz idi 'anberin çin
4. Bilmem nedir bu nefha-i hoş kākülünde kim
İzhār-ı şemme etse olur şad zemīn çin
5. Bir sūz-ı āh gūşuna ermiş tarzdan
Ruhsār-ı gülde var yine şad āteşin çin
6. Ol hāl-i sebziñ olmasa ger mihr-i genc-i dil
Olmazdı şekl-i şüret u naşş-ı nigīn çin
7. Olmam şehāb-ı luţfuña dil-teşne ey felek
Rūyın siper-veş eyleme ey süfle perçin
8. Haţğ geldi gerü 'arızın oldu benefşe-zār
Rüşdī ruhuñdan olmadı hiç yāsemīn çin

-114-

Mef'ülü/ Mefā'ilün/ Mef'ülü/ Mefā'ilün

1. Sākī baña 'işretten ne zevğ u sürür olsun
Yār olıcağ hāzır dilde ne huzūr olsun
2. Bir 'arż-ı tecellī kıl ey şahid-i nādide
Şevkiñle yine diller reşk āver-i tūr olsun
3. Pāmāl-i gam oldum ben şimdengeru isterse
Māteminde 'ālem baştan başa sür olsun

4. Erbāb-ı dile çünküm geçti nazarı dā'im
Çeşmi felegiñ yā-Rab bahtım gibi kör olsun
5. Pür cürm iseñ ey Rüşdī havf ettiñ günāhiñdan
Her demde hemān derdiñ Mevlā-yı gafūr olsun
6. Sīneme gelsün diyü 'aşkıñla ey kaşı kemān
Nāvek-i müjgān-ı dağım ettim perişān

-115-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Kāmet-i dil-cūyuñu siper etmek için bağda
Bir ayağ üzre turur 'aşkıñla serv-i būsitān
2. Gerçi çok gördük sürūrunla gamiñ
Olmaz amma gam gibi 'ālemde yār-ı mihribān
3. Raḥm edip dād et tūr-i 'uşşāka bī-dād eylediñ
El-aman ey gamze-i cellād eliñden el-aman
4. Elde fırsat var iken 'ıyş eyle Rüşdī yār ile
Ŗo helāk olsun gam u miḥnetle ḥazm-ı bed gümān

-116-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Eyleyüp cān u dilden pür gam cānāne ben
Eylesem nola ri'āyet ḥatır-ı yārāne ben
2. Sāḥili vādi-i ḥayret mevci tūfān-ı belā
Urmuşum 'aşkıñla kendim böyle bir ummāna ben

3. Ey şeh-i mülk-i melâhat luṭf edip
Ġayrılar bezm-i âşinâ-yı vaşl ola bîgâne ben
4. Hâle rahm eylemez yoktur meger kim yârile
Ṭağlar efgân ederler başlasam efgâne ben
5. Çünkü yok erbâb-ı 'aşka ruḥşat-ı ḥarf-ı niyâz
'Arz-ı ḥâl etmek ne mümkün ol şeh-i ḥübâna ben
6. Eyleyelden mâlik-i mülk-i kanâ'at kendüyi
Çok ziyân ettim metâ'-ı ḥ'âce-i devrâne ben
7. Şunmadı vefk-i murâd üzre baña cām-ı neşâṭ
Rüşdiyâ bilmem ne ettim sâķī-i devrâne ben

-117-

Fā'ilâtün/ Fā'ilâtün/ Fā'ilâtün/ Fā'ilün

1. Ey gönül deryâ-yı 'aşkıñ sînede cüş eylesün
Bülbülü nâleñ yine gülşende ḥâmüş eylesün
2. Berg-i jeng gelmesün mirât-i pāk ḥâtıra
Yâr isterse bizi evvelden ferâmüş eylesün
3. Ka'be-âsâ kıble-i ḥâcât olmak isteyen
Rüz-ı şeb dilḥânesiz ḡamla siyeh-püş eylesün
4. Çāk edip pirâhen-i 'arz-ı cemâl
'Andelîbiñ nağmesin gülşende gül güş eylesün
5. Ettüğünden yâr maḥcüb olmayam derse eger
Gevher-i pendim benim güşuna mengüş eylesün
6. Zâhid-i ḥodrâ eger olmazsa rüsvâ işte ben
Bâde-i cām-ı leb-i yârı hele nüş eylesün
7. Hâline rahm eyleyüp ey baht imdâd eyle kim
Şâhid-i maḥşudunu Rüşdî der-âgüş eylesün

-118-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Halka-i tevḥīd içinde şaḅki ol rūḥ-ı revān
Bir mücevher ḥātem içre faşş-ı ḥātemdir hemān
2. Gūyiyā kim halka-i tevḥīd bir mecmū'adır
Hep odur şirāze-i cem'iyet amma bī-gümān
3. Zikre gelse 'andelībi nağmesi ḥāmūş eder
Devre gelse reşk eder olmaya mihr-i āsūmān
4. Kānde gitse kırtuluş yoktur elinden ḥāşılı
Döndürür çok münkiri böyle kalursa bir zamān
5. Hep bizi pür cūş eden ol māh-ı ḥüsnūñ şevkıdir
Şanma kim bīhūde ola bu ḥāy u ḥūy-ı 'aşıkān
6. Gir semā'a sen daḥi devr eyle ol māhı eger
Hāle-veş āgūşuña almaḥ dilerseñ raygān
7. Rüşdiyā himmet olup yār el verirse 'aşıkla
Öyle bir devr eyleyem kim reşk ede halk-ı cihān

-119-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Kimseye yārim gibi yār-ı cefākār olmasun
Düşmānım anıñ gibi şūḥa giriftār olmasun
2. Çāresi cān vermedir biñ kere tedbīr eyleye
Derd-i 'aşkıñla hemān bir kimse bīmār olmasun
3. Rūz-ı şeb feryād edip bir kere rāḥat vermediñ
Ey gönül ol gül nice zārıñla bīzār olmasun
4. Ehl-i 'aşka böyle çün cevri eylemektir 'ādetiñ
Kārı nolsun 'aşkıñ 'aşkıñla pāzār olmasun

5. Bir şafâ olsun hemân mir'ât-ı dilde Rüşdiyâ
Kûşe-i külhan-ı tîr isterse gülzâr olmasun

-120-

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fa'ûlün

1. 'Aşkıñla gehi dilde geh sînede dağ olsun
Ço devlet-i hüsñüñde bir iki çerâğ olsun
2. Hâl-i dil-i şeydâya ta'n eyler ise zâhid
Ol dâhi anıñ gibi âşüfte dimâğ olsun
3. Nergis gibi ey sâkî al ele yine cāmı
Zerrîn kadeh olmazsa eşkine ayağ olsun
4. Gülgonca-i peykāññ gelsün ten-i pür-dağa
Küh-ı ğam-ı sînem ço tağ üstüne bağ olsun
5. Ben küşte-i 'aşk oldum şıhhatle hemân Rüşdî
Ol şüh-ı sitem-pîşe şimdengerü sağ olsun

-121-

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

1. Gördüm o şühı yine mest-i mey-i cām-ı kenîn
Bâde-i hışm eylemiş ruhlarımı âteşîn
2. Ben hele bir cür'asın içmeden oldum harâb
Cām-ı mey-i 'aşkıñı nüş edene âferîn
3. Bezm-i çemende hemân bir iki gün 'ıyş etmiş
Nergise hâşıl olan ma'nî-i 'aynü'l-yakîn
4. Girye-i hünından 'aşıka tûfân-ı 'aşk
Mevc-i yemm-i hüsñ ise dilbere çîn-i cebîn

5. 'Āşıka rāḥmeti var rāh-ı muḥabbette kim
Ceyş-i sitem der-ḳafā leşker-i ğam der-kemīn
6. Sendeki bu fitneler var iken ey şūḥ eger
Gelse de ḥaṭṭıñ seniñ dil yine olmaz emīn
7. Çāre mi var olmaya beste ḥam-ı zūlfüne
Görse o şūḥı eger zāhid celle-nişīn
8. Dil yine bir āfet-i dehre esīr oldu kim
Her revşı dil-rübā her nigeḥi dil-nişīn
9. Ḥaḳ bu ki ğuş eyleyen ehl-i dilber Rüşdiyā
Toḥm-ı şafā baḥş eder.....??düşer zemīn

-122-

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Sitem o deñlü bāde-i seyr-i cemālden
Kim yok mecālim añmaya cām-ı vişālden
2. Erbāb-ı 'aşḳ ḥāline bir kere ḳıl nazār
Ḥala geçilmez oldu beyim 'arz-ı ḥālden
3. Gāhī ümīd-i luṭfla ki bīm-i ḳahrla
Oldum belāñ keşmekeş-i iḥtimālden
4. Ben 'andelībe 'āşık şābit ḳadem demem
Zīrā ki bir nihāle ḳonar bir nihālden
5. Gerdün-ı dūna etme şaḳın 'arz-ı iḥtiyāc
Minnetle içme şunsa da cām-ı hilālden
6. 'Ārif libās-ı ariyeti fānī zīneti
Māh-ı felekte olsa da şaymaz kemālden
7. Mihr-i ruḥuñla biz ḳameri rüşen eyledik
Ḥüsnüñ hemīşe şaḳlasun Allah zevālden

-123-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Ahsenet ṭab'-ı Rüşdī-yi şīrīn-beyāna kim
Pür zīver etti nazmı ḥüsn-i maḳālden
2. Mest olmadadır sāmi'a nuḳ u dehenden
Cüş eylese güş nola zevḳ-i süḥenden
3. Bir şemedir ancak görünen feyż-i bahārı
Ḥüsnümde olan bū-yı gül ü yāsemenden
4. Cān ḳurtaramaz fitne daḫi beste olursa
Dām-ı ser-i zülf-i siyeh pür şikenden
5. Āyine-i ḥüsnüm o ḳadar şāf-nümādır
Baḳsañ görünür şüret-i ma'na bedenimden
6. Nesrīn ü güle 'aşḳile ger olsa fütāde
Rüstem çıkamaz bir daḫi çāh-ı zekānımdan
7. Ḥüsnüm görelı perde çeküp māh-ı şeb-ārā
Şerm etmededir şem'-ı ruḥ-ı encümenümden
8. Kārım yine nāz eylemedir gelse de ḥaṭṭım
Fāriğ olmam ḥāşılı resm-i kühenimden
9. Ol fitne vü āşub cihānım ki felekte
Ḥavf etmededir zühre-i fettān fitenimden
10. Rengīn gül-i ruḥsārıma nisbet gül-i ḥürşīd
Bir berg-i ḥazān dīde-i dürr ancak çemenden
11. Reşk-āver ḥīn eyler idi rehḡüzerin hep
Bir şemme eger alsa şabā pirehenimden
12. Cüyende-i vaşlım olan erbāb-ı maḥabbet
İtmez mi ḥazer ḡamze-i nāvek fikenimden
13. Deryūze-i nūr etmez idi mihr-i felekten
Meh kesb-i şafā eylese vech-i ḥasenimden
14. Ey bād-ı şabā 'ālemi ta'ṭir ise ḳaşdıñ
Bir şemme yeter bū-yı dilāvīz-i tenimden

15. Rüşdî yine emr ile o şūhuñ deheniñden
Oldu bu ğazel bir gül-i zībā çemenimden

-124-

Mef'ülü/ Mefā'îlü/ Mefā'îlü/ Fa'ülün

1. Āġyāre uyup gülşene ey şūh gidersin
Sen bu gidişinle beni dīvāne edersin
2. Bu derde taħammül mü yāhūd 'azm sefer mi
Ma'kūli nedir ey dil-i bī-çāre ne dersin
3. Hiç var mı nazīri o mehiñ hüsniyle seyr et
Ey dīde-i ter sen daħi bir ehl-i nazarsın
4. Bir özge belāsın sen ey haṭṭ-ı siyeh kim
Āyine-i hāṭırda olan gerd-i kedersin
5. Hürşīd-i cihān-tāb gibi çeşm-i felek
Sen dīde-i 'āşık da olan nūr-ı başarsın
6. Biñ fitne kopardıñ geleli kişver-i dilde
'Aşq ehline ey haṭṭ-ı siyeh kara habersin
7. Bu luṭf-ı sūhan sendedir haḫ bu ki Rüşdī
Bu ṭab'-ı dürebārıla sen genc-i hünersin

-125-

Mef'ülü/ Mefā'îlü/ Mefā'îlü/ Fa'ülün

1. Gülzāre gelip şāh-ı çemen kurdı oṭaġın
Bu şevkle yaḫtı yine her lāle çerāġın
2. Bu mevsim o mevsimdir alup gezer sebūyı
Mey gibi yıķıp muḫtesibiñ alam ayaġın

3. Ol rind-i kadeh nūşa ḥased mevsim-i gülde
Bū-yı mey ile eyleye ta'fir dimāğın
4. Sākī ğam u miḥnetle helāk olsa revādır
Bu demde tūṭī bāde-i gülfām yasağın
5. Beñzetti deyü kendüsin ebrūsuna yarıñ
Ḥürşid-i felek mäh-ı neviñ çekti kulağın
6. Şāhān-ı cihān doḡuna bī-ḡayd gedāniñ
Tercih ederim küşe-i vaḥdette ferāğın
7. Rüşdiden eger isterseñ 'aşḡa nişāne
Seyr eyle aniñ sinedeki şerḡa vü dāğın

-126-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey gönül bahār erişti şarāb istemez misin
Tig-i nigāh-ı çeşmiñe āb istemez misin
2. Ḥaṭṭ-ı 'izār-ı yāre nazar eyle ey gönül
Ḥall-i rumūz-ı 'aşḡa kitāb istemez misin
3. Fikr et o kārḡāha nedir gelmeden ğareż
Naḡd-ı metā'-ı 'ömre hesāb istemez misin
4. Bir laḡza tīg-i ğamzeñ edip.....???
Çeşm-i siyāh-ı mestiñe ḡāb istemez misin
5. Yansun yakılıp āteş-i 'aşḡla cān-ı dil
Bezm-i şarāb-ı nāza kebāb istemez misin
6. Çıkma tarīḡ-i 'aşḡ-ı muḡabbetten ey gönül
Rāh-ı Ḥaṭāya gitme sevāb istemez misin
7. 'Arz eyle derd-i āh-ı diliñ sende Rüşdiyā
Mektüb-ı ḡaṭṭ-ı yāre cevāb istemez misin

-127-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Meydir Һarīm-i bezmimizi gülistān eden
Meydir bahār-ı 'ömrümüzü bī-Һazān eden
2. Bār-ı girān-ı seҺerīn ile nāgirān edip
Sensin Һumār-ı Һamla beni ser-girān eden
3. Çıkmaz Һarīm-i meygedede seyr-i gülsene
Bir kere nūş-ı cām-ı mey-i erguvān eden
4. Cāmı raҺīk la'l-i lebiñ vaşfidır müdām
Kilk-i belāgat-ı süҺanım ter zebān eden
5. Dā'im muşavven-i fitne-i devr-i zamānedir
Ta'vīz-i fikr-i Һaṭṭ-ı ruҺuñ Һırz-ı cān eden
6. Kalmaz bu Һamda böyle geçer bir zamān olup
Rüşdī budur cihānda beni şādumān eden

Harf'ül-vav

-128-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Mey içmekten beni men' etme şūfī derd-i serdir bu
Eger nūş-ı mey etmezsem baña 'ayn-ı zarrdır bu
2. Gelüp bezme benimle hem dem olmak yār istermiş
Beni mest-i mey-i şevk etti böyle bir Һaberdır bu
3. Degül Һün-āb-ı Һasretgāh dilde durur 'aşkıñla
Niçe Һün-ı ciğerle Һāşıl olmuş bir güherdir bu
4. Benim bir tıfl-ı nevres sāde-rūdur Һāhişim ancak
Baña Һaṭṭ-ı ruḫ-ı dildarı yād etme kederdir bu
5. 'Abes zan etme eşk-i çeşm-i cismi ey zāhid-i zārī
Metā'-ı 'aşk için erbāb-ı 'aşka sīm ü zerdır bu
6. Şağın cāh-ı zenehdāndan ol şūhuñ Һazer eyle
Göñül āheste git zīrā ki rāh-ı pür Һaṭardır bu

7. Kıyās olmaz seniñ nazm-ı bülendiñ ğayra ey Rüşdī
Hemīşe şafhā-yı 'ālemde bākī bir eşerdir bu

-129-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Nāfe-i çīn u hoten turreñe olmaz hem-bū
Sünbül-i cennet eger olsa ğidā-yı āhū
2. Heves-i zülfüñ ile 'azm-i reh-i Çin ettim
Seni şimdengerü ey gözleri āhū ya hū
3. Hāk-pāyiñ gibi bir kuhl-ı cilā baħş olmaz
Yoķ yere bād-ı şabā 'ālemi eyler tek ü pū
4. Dil-i 'uşşāk gibi ğarķa-i hūn olmazdı
Olmasa çeşm-i ciger-hūriñ eger kim cādū
5. Görüp ebrūñla māh-ı nevi ehl-i vaķt
Dediler farķı eger varısa ancaķ bir mū
6. Ser-nüviştim ezeli böyle imiş 'aşķıñda
Serimizden ne 'aceb ğitmese fikr-i ebrū
7. Fikr-i zülfüñde iken Rüşdī-i ğayret-zedeniñ
Perde-i rāħat olur çeşmine gelse uyķu

-130-

Ħarfü'l-ha

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün

1. Taħt-ı çemende şāh-ı ğül 'arz etti dīvānın yine
Ğuş eyleyiñ bülbülleriñ feryād u eğģānın yine
2. Yaķtı çerāğın lāleler 'arz etti güher jāleler
Bülbül kıilup ğoş nāleler diñletti elhānın yine

3. Nāz etmede gül bülbüle bülbül niyāz eyler güle
Seyr eyle 'ibretle hele şun'ını sühānın yine
4. Reşk-i behişt cāvidān olsa 'aceb mi gülistāna
Bir tarz-ı dilkeşle cihānı gösterir 'unvānın yine
5. Durmaz eser bād-ı şimāl oldu cihān cennet mişāl
Ol sākī-i ferhunde fal añmaz mı peymānın yine
6. Pür bāde olmuş cām-ı Cem muṭribler etmekte nağam
Vaqt-ı civānidir bu dem Rüşdī-i nālanın yine

-131-

Mefā'ılün/ Mefa'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Çün ettiñ rabṭ kılip ey dil ğayrın üzre
Şağın ayrılma şābit ol reh-i ḥall-i mefīn üzre
2. Hevalansa 'aceb mi taze taze dağıñ ey bülbül
Nesīm-i gülşen estikçe o derd-i āteşin üzre
3. O kim gevher şinās-ı 'aşk 'ayb eylemez
Sirişk-i çeşmi tercih eder derde şemīn üzre
4. Felekte āfitāb-ı 'ālem-ārādır kıyās etme
O māhıñ 'aks-ı tāb-ı ḥüsnüdür çarḥ-i berīn üzre
5. Ben ettim ihtiyār-ı genc-i faqr-ı mülk
Nişār et naqd-ı luṭfuñ anı mülk-i devlet güzīn üzre
6. Bakılsa çeşm-i 'ibretle sevādıma degil Rüşdī
Felek naqş eyledi müşkül ḥaṭṭ-ı yarı nigīn üzre

-132-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Dil olmaz kākül-i dildāra maḥrem zāra bīgāne
Hezār olsun mu hiç gülzāre maḥrem zāra bīgāne
2. Raḳīb ümīd-i zülf ettikçe yansun
O kāfir olmasun zünnāra maḥrem nāra bīgāne
3. Görünce ḥaṭṭıñı oldu baña şad-pāre-i ḥayret
Beni bu eyledi efkāra maḥrem-kāra bīgāne
4. Nigāh-ı çeşm luṭfuñda ne ğam zaḥm-ı müjeñden kim
Olur lābüdd olan ğam-hāre maḥrem ḥāre bīgāne
5. Sürürundan ğam-ı 'aşkı 'aceb mi eylesem tercīḥ
Ben olmam Rüşdiyā aġyāre maḥrem yāre bīgāne

-133-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Helāk eylersin ele yok yere luṭf-ı 'itāb etme
Nedir bā'ış-i tekellüf ber-ṭaraf söyle ḥicāb etme
2. Benim nemdir yine ey pādişāhım kendi taḥtıñdır
Yıķıp dil-ḥānesin dest-i sitemle gel ḥarāb etme
3. Kızarsa gül gibi seyr eylesünler rü-yı pür tābıñ
Nigāh-ı ehl-i 'aşka perde-i şermiñ niķāb etme
4. Yine bir taze ğam peydā edersin ey dil-i şeydā
Ferāmüş et geçen naķd-ı ğam-ı dehri hesāb etme
5. Şarāb-ı cām-ı la'liñden beni çün eylediñ maḥrüm
Yaķub nār-ı firķatiñle dilim bārī kebāb etme
6. Ferāmüş eylediñ mi baḥr-ı luṭf-ı ḥaķķı ey vā'iz
Bize vaşf eyleyüb nār-ı cehennemı gel 'azāb etme

7. Şehîd-i tîğ-i 'aşk-ı yâr olmak cāna minnettir
Helāk eylerse ey Rüşdî sen ondan ictināb etme

-134-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Kākülden el çeküp ebrü-yı ğarrādan bile
Geçti dil-i menşür-ı 'aşk kayd-ı tuğrādan bile
2. Dil ne 'azm-ı şāh-ı gül eyler ne serve meyl eder
Fāriğ etti kāmetiñ o ednā vü a'lādan bile
3. Tab'ım ol pür māye-i cām-ı ezeldir itse būs
Mest olmaz bāde-i dünyā vü 'uqbādan bile
4. Vaşf etsem olur hūn-gerde pāk 'arızı
Nem kıpar ruhsarı yād-ı verd-i ra'nādan bile
5. Bende bir ğam var ki geşt-i gülşen-i 'ālem degil
Hurrem olmam seyr-i dildarı dil-ārādan bile
6. Hattıñı naķş eyleyüp levh-i derūn-ı sīneme
Kayd-ı zülfüñden kesildim nice sevdādan bile
7. İstese bir dem Rüşdiyā ger bād-ı feyz-i girdigār
Şad gül-i ter açılır her seng-i hārādan bile

-135-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Yāre bakmazdım eger hatt-ı 'izārı olmasa
Gülşeni neyler idim evvel bahārı olmasa
2. Hicrile bildim nedir keyf-i şarāb-ı vaşlını
Kim bilürdi bādeniñ kıdrin hūmārı olmasa

3. Şahne-i gam hâtıra geldi perîşân oldu şevk
Cüst ü cüy-ı şehir-i dil eyler mi kârı olmasa
4. Şāhbāz-ı çeşmin şaldı yine murğ-ı dile
Rāhat olmaz neylesün bir dem şikārı olmasa
5. Hüsniyle mihr-i felek olsa gerekmez Rüşdiyā
Gelmese āgūşuma būs-ı kenārı olmasa

-136-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gerd-i ruhsārında haṭṭı āşikār olmuş yine
Ol mehiñ mirāt-ı hüsñü pür gubār olmuş yine
2. Bāde-i gülrengile bir bir pür olmuş cāmlar
Her taraf meyḥāne şimdi lālezār olmuş yine
3. Kākülün sünbül görüp kendin perîşān eylemiş
Lāleler reşk-i ruḥuñla dāgdār olmuş yine
4. Kayd-ı zülfünden ḥalāş olmaḡ ne mümkün ey gönül
Defter-i 'aşḡ içre nāmiñ der-kenār olmuş yine
5. Şanma seyr-i rū-yı yāra zülfüdür ḥā'il olan
Rüşdiyā baḥt-ı siyāhım perde-dār olmuş yine

-137-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gülşeni ey dil ne lāzım eylemek seyrān bize
Bes degil mi dağ-ı ḥayret goncā-yı ḥandān bize
2. Herkes memnūn-ı cām-ı luṭf-ı iḥsān eyledi
Vermedi bir cūr'a amma sāḡı-i devrān bize
3. Ğāfil olma ey gönül ol vaḡtı yād et kim eger
'Ömrümüz biñ yılda olsa gelmeye bir an bize

4. Herkes bir luṭfla ol şūḥ edince ḥiṣṣe-mend
Rüṣdī ancak ḥiṣṣe zaḥm-ı nāvek-i müjgān bize

-138-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bāde-i 'aşk-ı muḥabbet öyle mest etmiş bizi
Vaşl u hicrān derd ü dermān oldu hep yeksān bize
2. Biz ki bir efgende-i ḥāk-i niyāzız ey gönül
Hiç tenezzül eylesün mü ol şeh-i ḥübān bize
3. Eylediñ dāmānımız pür naqd-ı eşk-i çeşm-i ter
Bu mudur iḥsān u luṭfuñ ey gül-i ḥandān bize
4. Kendüsin zabṭ eyleyüp bir laḥza-ārām eylemez
Vermez oldu rāḥat aṣlā dīde-i giryān bize
5. Bāde-i ğafletle Rüṣdī öyle bir mest olmuşuz
Kim revādır itse ḥande mürde-i bī-cān bize

-139-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Sū-be-sū koydu yine şahn-ı çemende ğulgüle
Var ise şah-ı gülüñ erdi peyāmı bülbüle
2. 'Atse-rīz etti dil 'uşşākı bū-yı zülf-i yār
Ṭarf-ı dāmān-ı şabā güyā ṭoḳundu sünbüle
3. Gerçi her nağmeñ seniñ dilkeştir amma muṭriba
Vaşf-ı zülf-i yār reh-i ḥoştur maḳām-ı sünbüle
4. 'Arızıñ būs itmedik gülçin-i luṭfuñ olmadık
Dönmedik biz gülşen-i ḥüsnünde ḥayfā bir güle
5. 'Aşkla olduk mey-i la'l-i lebiñle neşve-yāb
Devlet-i ḥüsnünde ḥācet ḳalmadı cām-ı müle

6. Vahtidir bir nağmeye ey muṭrib āġāz eyle kim
Bezm-i meyde ŧevķile geldi ŧurāhī ġulġule
7. Maḡdem-i ŧāh-ı ġülü mŭjde edince nevbahārına
Tehniyyet-ġŭ oldu hep ġulŧende bŭlbŭl bŭlbŭle
8. Yāre çŭnkŭm bir ta'alluķta murādın ey ġŭnŭl
Bir nigeħ bestir saña olma muġber kākŭle
9. Rŭŧdiyā ġulŧende hoŧtur naġme-i bŭlbŭlde hoŧ
Bir eliñde ġŭl ola amma bir elde bŭlbŭle

-140-

Fā'ilātŭn/ Fā'ilātŭn/ Fā'ilātŭn/ Fā'ilŭn

1. Ey ġŭnŭl nā'il olursun luṭfuna i'rāzına
Sen hemān 'arz-ı niyāz et baķma yārın nāzına
2. Sāye-āsā ġākile yeksān isek de biz yine
Mā'iliz ol serv-i nāzın ķāmet-i mŭmtāzına
3. Sırr-ı 'aŧķı 'āleme fāŧ eyler ey dil ķıl ġazer
İ'timād etme o ŧŭħuñ ġamze-i ġammāzına
4. ġŭft ŭ ġŭy-ı ġamze-i dildārı ġŭŧ etseñ eger
Ehl-i 'aŧķın zāhidā vāķıf olurduñ rāzına
5. Bir nigeħle eyledi murġ-i dilim çeŧmi ŧikār
Āferin ol ŧāh-ı ġŭsnŭñ Rŭŧdiyā ŧehbāzına

-141-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Dilleri bend eyledi hep zülf-i 'anber bûyuna
Cânımız kırbân olsun ğamze-i ħûn-rîziñe
2. Kışte-i tîğ-i tegâfûl oldu hep erbâb-ı 'aşk
Kalmadı ey şûh ħâcet ħancer-i sertiziñe
3. Nice teşhîş eylediñ mey-i nûş u derûnun
Sâkiyâ taĥsîn olsun 'aqlıña temyîzine
4. Olmuş iken ey gönül tenhâ-nişîn-i bezm-i yâr
Ĥân-ı vaşla şunmadıñ el âferîn perhîzine
5. Her nigâhı 'âleme şad fitne ferâmûş iken
Dil nice etsün taĥammül çeşm-i siĥr-engîziñe
6. Eylemezler ârzû-yı lezzet-i âb-ı ħayât
Dil verenler nûş-ĥand la'l-i luţf-âmîziñe
7. Çünkü yok meydân-ı nazm içre seniñle hem-rikâb
Rüşdiyâ gel verme zaĥmet ħâme-i şeb-diziñe

-142-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Böyle çün cevri eylemektir dâ'imâ kârın bize
Korĥarım bir iş açar şemşîr-i ħûnbârın bize
2. Bezmimiz mihr-i felek etmezse rûşen ğam degil
Bestir ey mâh şeb-ârâ şem'-i dîdârıñ bize

3. Hıyali demdir h̄asretiz d̄id̄ar-ı p̄ür env̄arıña
Bir nefes t̄ut ölmedin mir̄at-ı ruhs̄arıñ bize
4. Va'de-i vaşl eylemişken şoñra ink̄ar eylediñ
Bu mudur ey b̄i-vef̄a evvel ki ikr̄arıñ bize
5. Beste-i zencir miñnet eyleyüp āñir bizi
Oldu bir d̄ām-ı bel̄a z̄ülf-i siyehk̄arıñ bize
6. Āşinā-yı 'aql iken b̄īgāne olmazdık eger
Dā'im efs̄un etmeseydi çeşm-i seh̄h̄arıñ bize
7. 'Arz edince naqd-ı eşk-i çeşmi yāre demiş
Rüşdiyā şarf ettiñ āñir sen her varıñ bize

-143-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şuna çün n̄az ile ol ğonca dehen peymāne
Ger naşuğ olsa olur tövbe-şiken peymāne
2. Neyleyim cām-ı Cemi sāgar-ı mihr-i felegi
H̄ün-ı dildir baña mey dağ-ı kühen peymāne
3. Mey ile p̄ür olmiyacak z̄iver-i meclis olmaz
Olsa yekp̄are eger dürr-i 'Aden peymāne
4. Şol kadar birbirine vermede āb u tābı
Rāhdır r̄uḥ-ı revān şanki beden peymāne
5. Neş'esi bülbül eder zümre-i erbāb-ı dili
Gül gibi olsa nola z̄ib-i çemen peymāne

-144-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ğamze-i hañçer be-kef ü tarz-ı nıgeh mestāne
Beni mecrūh-ı sitem etti o da mestāne
2. Olmasa sünbül eger mest-i şebnem zülfün
Böyle olmaz dil perīşān gele mestāne
3. Nefha-yı turreñi ol demde ki şemm etti şabā
Oldu göñlüm gibi üftāde-i reh mestāne
4. Ben helāk olmadayım ol mest-i mey-i şūh-ı nāz
Kime feryād edeyim çün ola şeh mestāne
5. Çeşm mest vü nıgehi mest vü o da kendisi mest
Rüşdiye etti gulüvv bunca sipeh mestāne

-145-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fa'ilātün/ Fā'ilün

1. Bezm-i mey vefk-i murād üzre vü cām āmāde
Ğoncā-yı bāğ ehl-i gülşen-i kām āmāde
2. Bādeyi nüş edeniñ 'aqlımı vardır amma
Neyleyim ceşş-i ğamı dilde müdām āmāde
3. Bunu zülfünle güzār eylese bād-ı seheri
Bu 'acebtir ki olur bende zükān āmāde
4. Niye erbāb-ı çemen bülbüle minnet-keştir
Var ise eyledi bir taze maķām āmāde
5. Sende bir feyz-i neşāt al ki bu dem ey Rüşdī
Bezm-i mey vefk-i murād üzre vü cām āmāde

-146-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Biz nice hālimizi 'arz edelim cānāne
Ben mey-i 'aşkla mestāne gönül dīvāne
2. Bir muhal yok ki ola ruḥṣat-ı erbāb-ı niyāz
Gāh olur ğamzesi maḥmūr ü güher mestāne
3. Var iken şem' için anda bu kadar germiyet
Ḥavfım oldur ki yanar āteşine pervāne
4. Edeyim 'arz-ı niyāz el vere şāyed ol şūḥ
Düşeyim nolsa gerek pāyına küstā-ḥāne
5. Nā-ümīd olma şaḫın bir gün olur ey Rüşdī
Devr eder vefk-i murād üzre bu ne peymāne

-147-

Mef'ülü/ Mefā'ilün/ Mef'ülü/ Mefā'ilün

1. Ey dil yine ibretle bak kudret-i yezdāne
Feyz-i eşer-i rahmet cān verdi gülistāne
2. Beyhūde kıyās etme gülşende gülün hālin
Elbette sebep vardır bu çāk-ı girībāne
3. Sen sāġar-ı la'liñ şun ben ḥün-ı ciger
Tertib edelim bu şeb bir bezm-i ḥarīfāne
4. Nūş-ı mey edip kendiñ bedmest etme
Nūş eyler iseñ yāarı nūş eyle ḥekimāne
5. Bülbüllerin efġānın ğüş etmege şāh-ı gül
Bir taht-ı zümürüd-reng kurdu yine şāhāne

6. İklīm-i 'adem rāhın yād etti meger şimdi
Bilmem ki nedir bā'ış feryād-ı Neyistāne
7. Bu mevsim-i 'iştettir bu vaqt-i meserrettir
Sākī dem-i himmettir şun sāğarı rindāne
8. Kaldık def tanburu gūş eylemedi Rüşdī
Meyhāneyi pür etti heb na're-i mestāne

-148-

Mef'ülü/ Mefā'ılün/ Mef'ülü/ Mefā'ılün

1. Bu fitne ki var gāmze-i çeşm-i siyehiñde
Biñ tır-i cefā olsa nola her nigehiñde
2. Kuhl edemedim dāde-i giryānıma şad hayf
Hakq-ı nazarım kaldı seniñ hāk-i rehiñde
3. Reşk-āver-i çīn eyle güzergāhıñı ey şūh
Çöz zülfüñü bend eyleme zīr-i külhende
4. Bir 'arz-ı hırām eyle yine haşr ola ta kim
Ervāh-ı şehīdān-ı belā cilvegehiñde
5. Naqd-ı gām-ı dünyāyı şümār etmedesin hep
Bir kere hesāp eyleye Rüşdī günehiñde

-149-

Mef'ülü/ Mefā'ılü/ Mefā'ılü/ Fa'ülün

1. Luţf eyle dedim la'l-i lebiñ geldi i'tāba
Kā'il mi olur haste gönül hiç bu cevāba

2. Sākī vişāliñ bize el vermedi çünküm
Düştün heves-i bāde-i la'liñle şarāba
3. Aldanma şağın şūret-i zībāsına dehriñ
Budur yazılan қаşr-ı felek üzre kitāba
4. Görmek dileriz mihr-i cihān-tāb-ı cemāliñ
Seyr eyleyelim çekme ruħuñ zīr-i niķāba
5. Her bir қademimde nice biñ türlü һаға var
Yā-Rab baña sen rāhber ol rāh-ı şavāba
6. Āb üzre ola çünkü anıñ tarḥ-ı āsāsı
Nüh қubbe-i eflākı қıyās eyle һabāba
7. Şūrette eger āb-ı һayāt olsa da Rüşdī
Beñzer bu cihān 'ālem-i ma'nīde serāba

-150-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. 'Arz eylemeziz һālimizi şāh-ı emīre
Biz manzarız luғf-ı Hudāvend-i kadīre
2. Bir çāre olursa yine senden olur ancaқ
Ey vāқıf olan cümle-i esrār-ı zamīre
3. Baқsañ o da zu'mumca Süleymān-ı zamāndır
Sen baқma һaқaretle şağın mūr-ı һaқīre
4. Ol şūһa қul olmaқ baña şāh olmadan iydür
Her demde budur lāyıһ olan қalb-i faқīre
5. 'Uşşāқа eger 'arz-ı cemāl etse de Rüşdī
Mümkün mü nazar ol meh-i һürşīd-i nazīre

-151-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fa'ülün

1. Çün olmadı dīdār görüşmek o periyle
Ey peyk-i şabā gel bize bāri ḥaberiyle
2. Hep feyz-i bahārıdır aña gevher-i şebnem
Şanma anı kesb eyledi gül alnı deriyle
3. Şāh-ı gül olup gevher-i şebnemle müzeyyen
Geldi yine gülzāre muraşsa' seyriyle
4. Bir mertebe var meygedeniñ ḥüsn-i letāfeti
Esbāb-ı tarab ehl-i şafā yerli yeriyle
5. Mecmū'a-yı kudret mi degil her biri baksañ
Ey dil hele bak güllere 'ibret nazariyle
6. Çün giyse gerek revnaķı hep faşl-ı bahārıñ
Faḥr eylesün şāhid-i gül tāc-ı zeriyle
7. Baķtıķça olur dīdelerim hey'eti aḥvel
Bir dilberi görmek ne belādır pederiyle
8. Rüşdīdir olan sābıķ-ı meydān-ı belāgat
Aldı kuşbü's-sebķi o esb-i hüneriyle

-152-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ülün

1. Pervāne şıfat sa'y ede gör maḥv-ı vücūda
Dāḥil oldum dersin eger bezm-i şuhūda

2. Nābūdunu hep būd bilir būdunu nābūd
Etmez nazār erbāb-ı himem bu būd būd-ı rebūd
3. Şimdengerü olsun saña ey şūh mübārek
Tātār-ı müjeñ naqd-i dilim kıldı rübūde
4. Ol mertebedir ma'nī meye muhtesibiñ kim
Bir cür'a kadar ruḥşatı yoḡ şurb-ı yehūde
5. 'Aşkıñ o kadar etti beni hūre-i ḡam kim
Ġalib görünür şafḡa-yı dil çarḡ-ı kebūde
6. Bir āh edeyim ḡasret-i ruḡsār u ḡaḡḡıñla
Ey şūh seni ḡarḡ edeyim āteş-i dūde
7. Dembeste eder ḡayret ile zühreyi Rüşdī
Rāmiş-ger ḡab'ım ki ne dem gelse sürūde

-153-

1. Yoktur nazārım gerçi benim būd-ı nebūde
Ama yine ḡurbān olayım yemm-i luḡfle cūde
2. Zevḡin alalı nāle-i bezm-i ḡam-ı 'aşkıñ
Yoḡ raḡbetimiz zerre kadar naḡme-i 'ūde
3. Bir luḡfa muḡābil niçe biñ cevriñ gördüñ
'Aşkıñda ziyān ettüḡümüz deḡmedi sūde
4. Şimdengerü tezbīri ḡo kim ey dil-i şeydā
Ceyş-i fiten-i nev-ḡaḡḡ yār oldu nūmūde
5. Vāḡıf olamaz sırrına hiç nāme-i 'aşkıñ
Her kim ile sırrın ḡāme gibi etmeye sūde
6. Efsūnile çünküm o perī olmadı teşḡīr
Şimdengerü āḡāz edelim ism ü dūrūde

7. Bu ŧi'r-i hoş-āyende vü dilsüzıla Rüşdī
Yaqtıñ yine bir dāğ-ı elem ıalb-ı hasūda
8. Görmekle teselli gelemez ıalb-i hazīne
Ta olmayacak yār ile ben sīne-be-sīne
9. Bu nükhet-i cān başııla ol zülf-i dil-āviz
Tercih olunur her ham-ı şad nāme-i çīne
10. Mihr-i felek olsa zer ü sīm olsa eger māh
Yetmez yine ol gevher-i yektāya hazīne
11. 'Ařđ ehline bestir bu ıadar cevr ü cefāsı
Ey şüh-ı sitem-pīře nedir sende bu kīne
12. 'Uřřāka edip 'arz-ı cemāl ol māh
Hürřid gibi nūr fiken-i rü-yı zemīne
13. Āhir yine hāk olsa gerek menzil-i dil
Erseñde eger rif'atile çarđ-ı berine
14. Mānend olamaz mihr-i felek olsa da Rüşdī
Ol dilber-i meh-i çal'at ...??? Zühre-i hüsnüne

-154-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Āh etmez idim dilde ğam-ı yār bir olsa
Ĝam çekmez idim mişnet-i dildār bir olsa
2. Bir kere vefā eyledi 'ahdine ol şüh
Kim ağlar idi ettiği ikrār bir olsa
3. Ben neyleyeyim zeynini bāğ-ı cihānıñ
Yanmada benim külhan u gülzār bir olsa

4. Ki cān u güher-i naqd-ı sirişkiñ ister o havfı
Mümkün idi ol şūhıla bāzār bir olsa
5. Bir olmadadır yār ile müşkül aña yoḡsa
Rüşdiye ne ğam cümle ger aġyār bir olsa

-155-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Zülf-i siyehiñ 'arız-ı simīn zeḡan üzre
Sünbül gibidir berg-i gül ü yāsemen üzre
2. Mümkün mü taḡammül ḡaṡṡ-ı nevhīzine yārıñ
Kim ceyš-i fiten gelmededir ceyš-i fiten üzre
3. Gehi mihr ü gehi meh diyerek rüyuna yārıñ
Vaşf etmededir ḡüsnünü vech-i ḡasen üzre
4. Bir naḡl-i dil-ārā gibidir gülşen-i dilde
Her navek-i ğamzeñ ki gelür cān u ten üzre
5. Bu nükhet-i cān-baḡşıla ol zülf-i dilāvīz
Tercih olunur nāfe-i Çin ü ḡoten üzre
6. Naḡş-ı ḡademi bād-ı şabā ki görünmez
Nāz ile güzār etse o servim çemen üzre
7. Mümkün mü ḡarāb olmaya dil leşker-i ğamdan
Her demde hücum etmede burc-ı beden üzre
8. Cisminde anıñ çeşmime her tār-ı ḡasedden
Bir mār mişāl görünüyor pirehen üzre
9. Seyr et ḡaṡarāt-ı 'araḡ-ı rüyunu Rüşdī
Şebnem gibidir ol gül-i nāzik beden üzre

-156-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fa'ülün

1. O serv-i sehi başlayalı şive-i nāza
Artardı yine kı̄meti erbāb-ı niyāza
2. Bir ħande-i cān-baĥşıla etti beni iĥyā
Kı̄rbān olayım böyle şermende nevāza
3. Bir başka reviştir reviş-i ehl-i ħaķıķat
Bu nükte ħafīdir dil-i erbāb-ı mecāza
4. Kalmadı bu yerde eşer zevķ u şafādan
Şimdengerü 'azm eyleyelim semt-i mecāza
5. Saldıñ bizi girdāb-ı ğam-ı hicrine yārıñ
Ettiñ yine ey baĥt-ı siyeh derdimi tāze
6. Sevdā-yı sırr-ı zülfüñ ile t̄ali' gör kim
Düştüñ yine bir fikr-i reh-i t̄ul u dırāza
7. Çarĥ-ı felegi gör yine bir lu'bile Rüşdī
Bend etti bizi bir şanem-i şu'bede-bāza

-157-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fa'ülün

1. Ol nāvek-i müjgān u ol ebrū-yı keşīde
Mānend-i kemān kı̄metimi etti ħamīde
2. Zevķ olıcaķ neyleyeyim bāĝ-ı cihānı
Olmuş t̄utalım miyve-i ümmīd-i resīde
3. Āzāde odur ħār-ı ğam-ı kı̄ayd-ı cihāndan
Mānend-i serv dāmenin eyleye çīde

4. Mağrūr ola bu eşk bu hūn-ābe-i ḥasret
ʿAşkıñda budur naqd-i dil ü ḥaşıl-ı dīde
5. Gird-i leb-i laʿlinde olan nev-ḥattı yārıñ
Bir sebzedir ol āb-ı ḥayāt ile demīde
6. Rām oldu şanasın eyler idim tāliʿ gör kim
Ol āhū-yı vaḥşī giderek oldu remīde
7. Ŗan dökmez idi dīdelerim böyle dem-ā-dem
Çengāl-i ğamıñ olsa gönlümde ḥalīde
8. Bir kere bizi eylemedi maḥrem-i vaşlı
Ŗaldı nazarım ḥāşılı ol serv-i sehīde
9. Rüşdī hele inşāf bu kim görmediñ el-ḥaḫḫ
Mecmūʿa-yı şıʿriñ gibi nā-dīde cerīde

-158-

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Şarāb-ı nābıla leb-rīz iken cām-ı tarab şimdi
Revā mı sāḫiyā ben böyle ḫalmaḫ teşne-leb şimdi
2. Yine şevḫ-i ruḥuñla tazelendi dāĝ-ı pūr-ḥūnum
Açıldı gülbün-i gülzār-ı ḥasret dilde heb şimdi
3. Ne naqd-ı eşk-i çeşm-i ter ne laʿl-i hūn ḫaldı
Ne ʿarż etsem nişār-ı pā-yı yāre ben ʿaceb şimdi
4. Dil etmişken nühüfte mācerā-yı ʿaşkı ey dīde
Bu keşf-i rāza giryeñile sen olduñ heb sebeb şimdi

5. Dağı nev-sālik-i rāh-ı muĥabbet sen nola ey dil
Olursa ağabeyle dār-ı belā pā-yı taleb Şimdi
6. Kimi māh-ı mūnevverdir kimi ĥūrŐid-i enverdir
Cihān hep bōyle eyler vaŐf-ı ĥūsnūñ rūz (u) Őeb Őimdi
7. Dađı eŐkūfte bir gūldūr nola ol tıfl-ı nev-reste
Olursa ğonca-āsā setr-i zānū-yı edeb Őimdi
8. Nola tāb-ı temmūz ğuŐŐa-yı hicrān ile ey dil
Kenār-ı cūybār-āsā olursun ĥuŐk-leb Őimdi
9. Kilid-i genc-i ma'nī girdi dest-i Őab'ıma RūŐdī
Nola bezl-i gūher etsem cihāna bī-ta'ab Őimdi

-159-

Mefā'ılūn/ Mefā'ılūn/ Mefā'ılūn/ Mefā'ılūn

1. Ĥarāb-ı cevriñ olmaz bir dili ma'mūr ğördün mü
'Aceb luĥfuñıla ĥiç sen kimseyi ma'mūr ğördün mü
2. Mūkedder-i ĥātır olma ĥaĥt-ı rūyuñ ğeldiğinden kim
Cihānda rūz (u) Őeb ey meh-i pūr nūr ğördün mü
3. Ne ğam Őimdi tekellūm-rīz-i cān-baĥŐıla la'liñ
Bu ğulŐende açılmaz ğonca-yı mestūr ğördün mü
4. Ki eyler 'azm-i Çin zūlfü kāne her ĥāl-i hindusu
Yine etmiŐ ğōñül sevdā-yı dūrā-dūr ğördün mü
5. Ĥarāb-ı 'aŐkıñ olmuş dilde sevĥin bilsün
Ki cā-yı mātem olmuŐ memlekette sūr ğördün mü
6. Bu deñlü dīdelerle seyr edersin 'ālemi ey çarĥ
Bir ehl-i dil ki olmuŐ luĥfuña manzūr ğördün mü

7. Tatalım Rüstem-i meydân-ı 'aşk olmuşsun ey Rüşdî
O müjgâna müşâbih pençe-i pür zür gördün mü

-160-

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. O şūhuñ ebruvânın kim yed-i kudret ezel yazdı
Kitâb-ı hüsne bir ser-levhadır haqqâ güzel yazdı
2. Yazınca hâme vaşf-ı hüsni yârı serfürü etti
'Aceb mi secde-i şükr etse böyle bir maḥall yazdı
3. Mufaşşal yazdı gerçi hüsni yârı kâtib-i kudret
Rumûz-ı hattına geldikte amma mâ-ḥaşal yazdı
4. Degil hatt-ı siyeh taraf-ı lebiñde hâme-i hikmet
Beyân-ı lezzet-i kevşerde vaşf-ı bî-bedel yazdı
5. Revâdır gönca-yı tab'ım gibi şad feyzile Rüşdî
Kalem şaqq olsa şevkinden ki böyle bir gazel yazdı

-161-

Müstef'îlün/ Müstef'îlün/ Müstef'îlün/ Müstef'îlün

1. Ğayra meyl etme deyü dil-i yâre minnet eyledi
Yâ-Rabbî minnet yine ğayr ile ülfet eyledi
2. Ol kadar etti beni me'yūs bezm-i vaşlı kim
Cur'a-i cām-ı mey-i 'ümîde ḥasret eyledi

3. Ben nice āh etmeyem bezm-i vişāliñ yād edüp
Gülşen-i hicriñ baña vādī-i ḥayret eyledi
4. Etmedi ʿizzet benim bir dem sirişk-i çeşmime
Gevher-i ekşim yerin ḥāk-i mezellet eyledi
5. Neşvesi renc-i ḥumār.....???her nüş
Şanma kim ʿārif olan ümīd-i devlet eyledi
6. Bezm-i ķesret ḥalka-i dām-ı belādır ser-te-ser
Vaḥdetin zevķin bilür her kim ki ʿuzlet eyledi
7. Ben şikāyet eylemem cevri felekten Rüşdiyā
Her ne ettiyse baña ol şūḥ-ı āfet eyledi

-162-

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Cām-ı Cem-i vaşf-ı şarāb-ı dilkeş söylenmedi
Bezme lāyık sākiyā bir ḥikāye söylenmedi
2. Büʿl-ʿaceb bir bezme vardım güş edip erbābını
Her ne söylendiyse anda bī-riyā söylenmedi
3. Ettüğü her dem bize vażʿ-ı teğāfül-gūnedir
Ḥālimiz dildāre ey dil gūyiyā söylenmedi
4. Kākül-i dilberden oldu nice baḥş amma yine
Ḥāl-i dil nā-güfte kaldı ey şabā söylenmedi
5. Olmadı kimse dil-i bīçāre ḥayfā çāre-sāz
Derdimiz söylendi amma bir vedā söylenmedi
6. Āferīn ol bezm-i ḥāşş u maḥbes-i ʿirfāna kim
Anda bir ḥarf-i āşinādan nā-sezā söylenmedi

7. Meclis-i dilberde Rüşdî yād olup bîgāneler
Bezm edüp yābāna ḥarf-i āşinā söylenmedi

-163-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Kalmasun derseñ eger erbāb-ı 'aşkıñ ḥātırı
Ey cefā-cū eyleme hem-dem raqīb-i kāfiri
2. La'line isnād eder çeşmi füsün-ı fitneyi
Bağsañ amma kendüdir 'aynıyla sihr-i sāḥiri
3. Biz de maḥrüm olmadık elṭāf-ı ḥass-ı yārdan
Devlet-i 'aşkıñda oldu çeşmimiz su nāzırı
4. Ben nice mecnūn olup gezem perişān etmeyem
'Aklı yağma edip baqtıkça çeşm-i sāḥiri
5. Bezm-i 'ālemde huzūr etmek ne mümkün bir nefes
Her kimiñ kim olmaya destinde naqd-i ḥāzırı
6. Kıl ḥazer ey mest-i cām-ı devlet-i dünyā ol
Derd-i serdir neşve-i bezm-i cihāniñ āḥiri
7. Cāme-i 'izz ü şereften 'ākıbet maḥrüm olur
Māha faḥr eyleyen Rüşdî libās-ı faḥiri

-164-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bunca feryād eyledim ol şūḥ bir dād etmedi
Kayd-ı gamdan bu dil-i maḥzūm āzād etmedi

2. Ermez ey dil neyleyim ol serv-i nāzın gūşuna
Yohsa derūndan anıñ kimdir ki feryād etmedi
3. Hūsnūñe haṭṭıñ seniñ bir özge şūret yazdı kim
Böyle naqş-ı dilkeşi haqqa ki Bihzād etmedi
4. Bu hırām-ı dilkeşi serv-i çemende görmedik
Kāmetiñ seyr eyleyenler meyl-i şimşād etmedi
5. Haq bu kim anıñ āyine hūsnün kederden şaklasın
Hāṭır-ı maḥzūnumu şād etti nā-şād etmedi
6. Nāle-i feryādımı gūş eyleyenler dediler
Kūh-ı ğamda ettüğüñ feryadı Ferhād etmedi
7. Ta ezelden böyledir resm-i muḥabbet Rüşdiyā
Yār için cān vermegi Ferhād icād etmedi

-165-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Destine alsa o māh-ı dil-sitān āyineyi
'Aks-i hūsnile eder mihr-i cihān āyineyi
2. Yine 'aks-i rüyudur āyine seyr-i hūsnüne
Neylesün ol pādişāh-ı hūsn ü ān āyineyi
3. Ola mirāt-ı felek tākat getürmez hūsnūñe
Eyleme māh-ı ruḥuñla imtihān āyineyi
4. Ol mehiñ mirāt-ı hūsnü oldu cevher
Ba'd ez-in bir sāde rüya şun hemān āyineyi
5. Hūsnūñü 'arz et dedim āyine alur yār ele
Eyledi ol māh ya'nī tercemān āyineyi
6. Haṭṭ berāverde olup āyine vü düşnem oldu yār
Der-beyān eylerken ol her zamān āyineyi

7. Havfım oldur 'aķıbet-i maġrūr-ı hūsın eylersin
Luţf edip gel ber-ţaraf et el-āmān āyineyi
8. Hūsınū teşbīh eden mirāta etsün Rüşdiyā
Ol mehiñ hūsın temāşā ba'd-ez-īn āyineyi

-166-

Fā'ilātūn/ Fā'ilātūn/ Fā'ilātūn/ Fā'ilūn

1. Seyr edelden çeşm-i 'ibretle hazān-ı gülşeni
Eylerim tercīh āna genc-i şafāyı külheni
2. Āteş-i 'aşkıñıla gönlüm şanma kim bī-dagđār
Devlet-i hūsınūnde var hayli çerāġ rüşeni
3. Ceyş-i ġamdan bī-ķadem yoķtur ki cāy ola
'Aşķ ola ol rinde kim meyġāne oldu meskeni
4. Her neye ķılsañ naķar dām-ı belādır ser-te-ser
Var mıdır bu 'ālem-i āşub-ġāhın me'meni
5. Şanma kim seng-dil-i dildāra te'sīr etmeye
Ey göñül bu söz ile sen mūm edersin āhenī
6. Ben ne meshūrurum ne maġmūrurum ne mest-i bādeyim
'Aķlıla bīġāne ey şūġ eyleyen sensin beni
7. Ehl-i 'aşķa Rüşdiyā rāh-ı muġabbet sehl idi
Olmasaydı ġamze-i dilber eger kim rehzenī

-167-

1. Getürüp cūşa yine dīde-i gevher-i yārı
Eyleyem reşk 'adn-i hāk-i reh-i dildārı
2. Girye-i ehl-i hüner girye-i şevk olsa eger
Yine hūn-ı dil midir çeşm-i terinden cārı
3. 'Atse-rīz eyle meşamm-ı dil-i 'uşşākı yine
Kıl teraḥḥum perīşān-ı girih-i kākül-i...??? tārı
4. Beni maḥrūm-ı mey-i bezm-i vişāl eylediñ āh
Seniñ ey baḥt-ı siyeh kāmıñı içsem bārı
5. Dil helāk olsa yine vaşf-ı dehāniñ eyler
Yoğ yere aña sitem eyleme 'ömrüm vārı
6. Gāh esīr-i ğam eder gāhı giriftār-ı belā
Böyledir ehl-i diliñ ṭālī'-i nā-hem-vārı
7. Olsa bī-zīver eger şāhid-i naẓmıñ Rüşdī
Cāme-i ḥüsn-i edādan yine olmaz 'ārı

-168-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bezme sākı daḥı ol dāfi'-i ğam gelmez mi
Luṭfuna muntaẓırız sāğar-ı Cem gelmez mi
2. Ne 'aceb seyr-i ruḥuñ bā'iş-i girye olsa
Āfitāba baḫanıñ çeşmine nem gelmez mi
3. Nola ger eşke bedel hūn-ı ciğer etse revān
Dem-be-dem girye eden dīdeye dem gelmez mi
4. Beni yā nā'il-i vaşl eyle yāḥūd eyle helāk
Ey cefā-pīşe eliñden bu kerem gelmez mi
5. 'Azm-i gülşen ede ağıyārile ol ğonca-yı nāz
Rüşdiyā ḥātır-ı 'uşşāka elem gelmez mi

-169-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Çeşm-i mestiñ o kadar hün-ı dil-âşâm oldu
Hün-ı 'âşık nazarında mey-i gül-fâm oldu
2. Bize sâķī-i felek şunmadı bir cām amma
Kendiniñ devri de çok kalmadı encām oldu
3. Havfım oldur seni baştan çıkarır bu sevdā
Çünkü ey dil hevesiñ zülf-i dil-ārām oldu
4. Eylemezdi bu kadar bülbüle gül 'arz-ı cemāl
Neylesin bād-ı şabādan aña ibrām oldu
5. Çok degildir bu kadar hüsñ-āver Rüşdiye mi
Bī-tekellüf bu ğazel şab'ına ilhām oldu

-170-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şevkile rüşen olur mihr-i cihān-tāb gibi
'Aşķıla çāk olanıñ sīnesi mihrāb gibi
2. Nüş edip bāde yine bezm-i çemende ol şüh
Eylemiş la'l-i lebin bir gül-i sīr-āb gibi
3. Kesilip kalmadı 'ālemde metā'-ı ihsān
Oldu hep naķd-i kerem gevher-i nā-yāb gibi
4. Şāyed ol gül açılıp hurrem şād ola deyü
Aķtır dīdelerim eşkini dolāb gibi
5. Rüşdiyā vaķt ola kim ettüğimiz 'ālemler
Bezm-i 'ālemde gele çeşmimize h'āb gibi

-171-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Pāy-māl eyleme luṭf eyle yeter ben ḥākī
Āteş-i ḥışmıla yaḳma bir avuç ḥāşāki
2. Şāh-bāz-ı niḡehi ḥābda varise yārīñ
Yine elbette tehī ḳalmaz anıñ fıtrāki
3. Va'de-i luṭfuñ ile bāri teselli eyle
Ne olur şād eger eliniñ bu dil-i ḡamnāki
4. Olmadı ḥalveti bir kere düşürmek ḥālī
Ġarazım çekmek idi sīneye bir dellāki
5. Beni cānımdan uşandırdı daḡī uşlanmaz
Bilmezem neyleyeyim ben bu dil-i çālāki
6. Rüşdiyā ḡuşuna feryādımız ermez yārīñ
Pür şadā etmişiken ḳubbe-i nüh-i eflāki

-172-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ne ḳadar 'arz-ı ḥırām etse o meh-rüy gibi
Serv-i ḡülşen olamaz ol ḳadd-i dil-cüy gibi
2. Eyle bir post ile sende ḳanā'at ey dil
Olmaḳ isterseñ eger nāfe-i ḥoş-büy gibi
3. Ḥasret-i ḳadd-i miyāniñ seniñ ey āfet-i cān
Ḥam edip ḳāmetim etti tenimi müy gibi
4. Gül-i ḡülşen gibi ol 'azm-i beyābān etme
Olmasun ḳıymet ü ḳadriñ gül-i ḥod-rüy gibi
5. Ḳaşd-ı cān etmede 'uşşāḳı helāk eylemede
Görmedim ol büt-i ḥün-rız-i sitem-cüy gibi

6. Bir kerem et baña ey la'l-i leb-i cān-perver
Eyleme meyl-i sitem ğamze-i bed-ḥūy gibi
7. Baḥr-ı 'ummān olayım verseñ eger kaçre iken
Rüşdiyā sen daḥi sür ḥāke yüzüñ cūy gibi

-173-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Eyleyüp beste ser-i zülf-i siyehkāra beni
Ne revā bend edesin rişte-i zünnāra beni
2. Olasın şāğ ü esen dem-be-dem ey peyk-i şabā
Sensin ancak getüren ḥātır-ı dildāra beni
3. Kūy-ı dilber var iken 'azm-i gülistān etmem
Bāġbān eyleme da'vet gül ü gülzāre beni
4. Niçün ol şūḥ-ı cefā-pīşeye dil verdim āh
Yeridir tīġ-i sitem eylese şad-pāre beni
5. Ḥavf eder kendi daḥi tīġ-i cefāsından anıñ
Müptelā etti felek bir büt-i ḥūn-ḥāre beni
6. Dil virelden saña bir laḥza karar eylemedim
Yeter ey şūḥ-ı cihān eylediñ āvāre beni
7. Diyesin Rüşdī-yi mehcūrı ferāmūş etme
'Arz edersin eger ey peyk-i şabā yaza beni

-174-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Gāh naqş-ı ğam u geh şekl-i keder gösterdi
Bize mirāt-ı felek baġ ki neler gösterdi
2. Fitne-i devr-i zamāndan ḥazer et ey dil
Geldi yarıñ fiten-i nev-ḥaṭṭı ser gösterdi

3. Bir iki günlük olan 'ömrü bahāsıdır anıñ
Gel miyān-ı keff-i destinde ki zer gösterdi
4. Rū-nümā olmadı bize bir kere şāhid-i baht
Gerçi fānūs-ı felek haylī şuver gösterdi
5. Haṭṭ degüldür görünen gerd-i ruḥunda ey dil
Yārıñ āyine-i ruḥsārı güher gösterdi
6. Bize gösterdi mi feyż-i eşer hun-ı derün
Anı ne nāle-i şubḥ u ne seher gösterdi
7. Nazm edip böyle hoş-āyende vü pākīze ğazel
Tab'-ı Rüşdī yine yārāne hüner gösterdi

-175-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şanma kim yāre niyāzım bir eşer gösterdi
Baña bu luṭfu hemān āh-ı seher gösterdi
2. 'Arz edip rüyunu ebrūsunu 'uşşāka o şūḥ
Gāh māh-ı nev ü geh şekl-i kamer gösterdi
3. Ehl-i 'aşka olmada cāniler ḥorīdārı anıñ
Bilmezem ḥoca-i ḥüsnüñ ne hüner gösterdi
4. Gerçi ser ta-be-ḳadem ḥüsnüñe söz yoḳ amma
Geleli haṭṭ-ı ruḥuñ naḳş-ı zıkr gösterdi
5. Tarḥ edip sāgar-ı gülreng-i şarāb-ı nābı
Bezm-i meyde yine sāḳī gül-i ter gösterdi
6. Kalmadı la'l ü güher genc-i derün-ı dilde
Baña bu dīde-i ter haylī zarar gösterdi
7. Birimiz şaff-ı ni'āl olmuşken ey Rüşdī
Sadr-ı meyḥānede sāḳī bize yer gösterdi

-176-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Senden murād alınmağ haţţ-ı ğaddāre ƣaldı
Nüş-ı şarāb-ı la'liñ evvel bahāre ƣaldı
2. Esbāb-ı bezm-i 'işret āmāde oldu ancak
Baht el verirse şoĥbet-i teşrîf yāre ƣaldı
3. Sāhil göründü ey dil mülk-i ümīde ancak
Ĥaĥĥ luţf ederse varmağ bir rüzġāre ƣaldı
4. 'Arz-ı niyāze baĥmaz nağd-ı sirişkim almaz
Yārîñ metā'-ı vaşlı bir ġayrı kāre ƣaldı
5. Maĥşül-i ġülşen āĥir bād-ı hevāya gitti
Faşl-ı bahārîñ ancak ĥārî hezāre ƣaldı
6. Ģüft ü şinīde şimdi yoğ bende zerre tākāt
Sāĥî seniñle şoĥbet def'-i ĥumāre ƣaldı
7. Cām-ı şarāb-ı vaşlıñ aġyāre şunduñ ey şüĥ
Raţl-ı girān-ı hicriñ Rüşdī-i zāre ƣaldı

-177-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Her kim cihānda cām-ı Cemi hem-dem eyledi
Zer duĥterine vāşıl olup maĥrem eyledi
2. Ol derd-i ülfetim ki baña ĥancer-i sitem
Ol zaĥmı etmedi anı kim merhem eyledi
3. Dest-i keremile bir dili ma'mūr eyleyen
Tarĥ-ı esās-ı devletini muĥkem eyledi
4. Ƙaldı hezār-ı zāre hemān çekdüġi ta'ab
Āġüş-ı ġülde zevĥi yine şebnem eyledi

5. Āhîr elinden aldı felek cām-ı 'işretin
Gerçi çemende lâle biraz 'âlem eyledi
6. Çok âb u tâb verdi aña pîr-i meygede
Āyîn-i bezm-i 'işreti gerçi cem eyledi
7. Bir âşîkâne nağme eyle yine 'andelîb
Açtı derûn-ı gönçaların hurrem eyledi
8. Āyâ sirişk-i dîde mi âhım mı bilmezem
Maḥcûb o serv bağ-ı hayâtı nem eyledi
9. Rüşdî neden o şüh-ı cefākâra dil verüp
Kendin cihânda bî-gam iken pür gam eyledi

-178-

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

1. Haṭṭ geldi bûse-i leb-i cānân alınmadı
Maḥşûl-i 'ömr ü kām-ı dil ü cān alınmadı
2. Kalmıştı dest-i gamzede bîçâre 'âkıbet
Haṭṭ gelince bu dil-i nālân alınmadı
3. Kanlar döküldü yâr için ammâ ne fâ'ide
Kaldı bahâra hûn-ı garîbân alınmadı
4. Çok bîgâne dem-be-dem şehîd etti gamzesi
Destinde kaldı hançer-i bürrân alınmadı
5. Kālâ-yı vaşl-ı yâre nişâr etti eşkini
Amma ki nağd-i dîde-i giryân alınmadı
6. Hâk etti hâr-ı firkat dāmân-ı şabrı
Dest-i sitemle kaldı girîbân alınmadı
7. Dil pâ-yı yâre düştü yine 'arz-ı hâl edip
Rüşdî ne çâre va'de-i ihsân alınmadı

-179-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fā'ülün

1. Teşrîf-i gülistāna yine nev heves etti
Şāh-ı çemene bād-ı şabā ey nefes etti
2. Te'sîr-i gamıñ kâfile-i derd ü belāda
Feryādımı reşk-āver aheng-i ceres etti
3. Bilmem nerede geldi esüp bād-ı hazāniñ
Şahñ-ı harem-i gülistān-ı bir hār u has etti
4. Āzāde iken mekr ile şayd eyleyüp ol şūh
Mürğ-ı dil zülf-i siyehin tel kafes etti
5. Rüşdî umarız biz daği elţāf-ı Hüdādan
Ol feyz ki 'uşşākına feryād-res etti

-180-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Etse o meh āyine eger mihri le māhı
Māhiyyet-i hüsñün göremez yine kümāhı
2. Ey kayd-ı hayāttan bizi āzāde sayanlar
Yāriñ bize yetmez mi belā-yı zülf-i siyāhı
3. Ben tūğ-i cefāsıyla helāk oldum o şūhuñ
Düşmenlerimi aña esîr etme İlahi
4. Ölsemde bu hasretle yine hāk-i mezārım
Hālin saña 'arz eyleye her berg-i giyāhı
5. Ma'sūkı eger 'arz-ı cemāl eylese bakmaz
Bir hālete 'aşık erişür 'aşkıla gāhı
6. Pür cürm (ü) kuşur olsa da erbāb-ı niyāziñ
Ümmidim odur 'avf oluna cürm ü günahı
7. Hāl-i dil-i Rüşdîye de bir kere nazar et
Ey leşker-i hūbāniñ olan hüsñile şāhı

-181-

Mef'ülü/ Mefā'ülü/ Mefā'ülü/ Fā'ülün

1. Sīnemde yine dāğ-ı muḥabbet yeñilendi
Ya'nī ki gül-i gülşen-i ḥasret yeñilendi
2. Ey dil saña teng ise de ola mübārek
Baştan başa hep cāme-i miḥnet yeñilendi
3. Zülfünde olan baḥş anıñ şimdi kesildi
Ḥaṭṭı geldi yār ile şoḥbet yeñilendi
4. Gel anmayalım bāde-i düşenbehyi sākī
Şubḥ oldu yine mevsim-i 'işret yeñilendi
5. El verdi yine pāyımı būs etmege yārıñ
Evvel ki gibi fırsat u ruḥşat yeñilendi
6. 'Aşq ehli nice ḥurrem ü şād olmaya Rüşdī
Ḥaṭṭ geldi ruḥ-ı dilbere rağbet yeñilendi

-182-

Mef'ülü/ Mefā'ülü/ Mefā'ülü/ Fe'ülün

1. 'Arz etmedigim yāre meger yāre mi ḳaldı
Yā derd-i dile ḳılmadıgım çāre mi ḳaldı
2. Bülbül ne 'aceb terk-i vaṭan eyledi şimdi
İḳlīm-i çemen yokşa yine ḥāre mi ḳaldı
3. Olmuş yine dil mu'tekif-i kūşe-i vaḥdet
Bilmem ki anıñ ḥāṭırı dildāra mı ḳaldı
4. Ey dil bu ḳadar aña nedendir bu ta'alluḳ
Kāriñ hemān ol zülf-i siyekāre mi ḳaldı

5. Rüşdîyi helâk eylese lâyıktır o havfı
Âhvâlini 'arz etmek o hûn-hâra mı kaldı

-183-

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ülün

1. Meyhâneye gel va'zı ço meclis yine bâkî
Vâ'iz hele gör meyde olan zevk u mezâkî
2. Sen şürb-i yahüd eyledüğüñ hep bilüriz biz
Zâhid meyi zemm eyleme terk eyle nifâkî
3. Biz humıla mey nüşun ederiz 'işret edince
El vermez âyâğıñ bize mey içmek sâkî
4. Fırsat var iken kadrini bil 'âlem-i vaşlıñ
Fikr eyleme ey dil elem-i derd firâkî
5. Olmazdı hilâf üzre felek ehl-i hünerle
Dānā ile rānāniñ eger olsa vifâkî
6. Endişe-i vaşl etmege yok tākātın çünküm
Rüşdî nice olur yārıla olsaydı helākî

-184-

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Fe'ülün

1. Ruḡuñ kim ḡātır-ı nā-şāda geldi
Göñül āh eyleyüp feryāda geldi
2. Bizi almış idi ceş-i gam amma
Yetiştı cām-ı Cem imdāda geldi
3. Görünce yāsemen-i dehriñ fenāsın
Kefen berdüş olup āmāde geldi

4. Ğam-ı dünyādan ey dil etme feryād
Bu bāğ-ı dehre kim āzāde geldi
5. Umarken tīşeden bir çāre āḫir
Belā oldu ser-i feryāda geldi
6. Ğam etti elvedā erbāb-ı bezme
O dem kim sāğar-ı pür-bāde geldi
7. Göñül sultān-ı ‘aşk olduḡta Rüşdī
Ğam u miḫnet mübārek bāde geldi

TARİHLER

-1-

Tāriḫ-i Berāy-ı Feth-i Ğamaniçe

Müstef’ilün/ Müstef’ilün/ Müstef’ilün/ Müstef’ilün

1. Sultān-ı mülk-i baḫr u ber Ğāzī Meḫmed Ḥān kim
‘Azm-i cihād etme olur feth ü zaferle hem-rikāb
2. Ğasd-ı ġazāyla leh edüp ḫısn-ı Ğamaniçe fethine
‘Azm etti çün şad şevķile mānend-i seyr-i āfītāb
3. Şāhāne bir ceng ettigim ‘ālem pesend etti aña
Gül-bāng-ı taḫsīniyle bir oldu sipihrine kebāb
4. Bu feth-i ḫoş āşār için dest-i du’āyı ḫaldırır
Peyğām-ı ḫayra muntazır olmuş iken hep şeyḫ ü şāb
5. Müjde edüp hātif hemān ol dem dedi tarihini
Aldı Ğamaniçe ḫal’asın ceng ile şāh-ı Cem ḫabāb

(1083)

-2-

Tārīḥ-i Diger Berāy-ı Feth-i Kamanıçe

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Şeh-i Cem debdebe-i Ğāzī Meḥmed Ḥān-ı rābi' kim
Şadā-yı heybeti gūş-ı sipihre velvele şaldı
2. Kamanıçe hısnını Lehden bi-ḥamdi'llah alup āḥir
Felek dil-ḥāhı üzerine kūs-ı devletin çaldı
3. Felekte bu ğazā-yı nev yazılsa zer kalemlemlerle
Mecel çün şafḥā-yı 'ālemde nāmı ḥaşre dek çaldı
4. Bu fethi gūş eden erbāb-ı ṭab'-ı ehl-i dil çünküm
Düşüp endişe-i tārīḥe baḥr-ı ḥayrete çaldı
5. Dedi Rüşdī daḥī ol demde böyle fethine tārīḥ
Kamanıçe çal'asın sultān Meḥmed rezme aldı
(1083)

-3-

Sultān Muştafa Ḥanıñ Cülüslarına Tārīḥtir

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Mesned-i şāhīye sultān Muştafa etti cülüs
Ḥazır olsun vaḳtine şimdi Kırıl-ı Engürüs
2. Taḥtına geçtikte tebrik eyleyüp ta'zīmle
Kaddini etti felek ḥamm etmek için pāy u būs
3. Şöyle zīnet buldu 'ālem ol şeh-i zī-şānla
Oldu ḥālā zāl-ı dünyā şevḳile bir nev-'arūs
4. 'Ālemi pür eylesün Yā-Rab şadā-yı şevketi
Dem-be-dem dergāh-ı luḫfunda çalınsun ṭabl u kūs
5. Şöyle berbād-ı ḥarāb olsun anıñ devrinde kim
Kalmasun ma'müre-i düşmende āvāz-ı ḥurūs

6. 'Äleme tebşir edip Rüşdî dedi târihini
Müjde ki 'izz ile sulţān Muşţafa etti cülūs
(1106)

-4-

Sa'adetlü Pādişāhımız Sulţān Muşţafa Hāniñ Hānānı Hümāyūnlarına Olan
Tārihtir

(1085)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bu hānāniñ dediler târihini
Buldu zīver Muşţafaniñ sinini

-5-

Tāriḡ-i Velādet-i Şehzādegān-ı Sulţān Aḡmed-i Şānī 'Aliyye-i Raḡmetü'l-
Bārī

(1085)

Fā'ilātün/ Mefā'ilün/ Fa'lün

1. Ḥamdülillāh ki hān-ı Aḡmedden
Ki o deryā vü şāh-ı heft-iklīm
2. İki şehzāde geldi dünyāya
İkisiniñ daḡı nazarı 'adīm
3. Luţf-ı ḡaḡkıla oldu eşküfte
Dü gül-i gülistān-ı şāh-ı kerīm
4. Bir şadefte iki dürr güyā
Çıḡup oldu cihāna luţf-ı 'amīm
5. Ferḡadan gibi geldiler tevem
Bu iki zāt-ı ḡoş-şıfāt ü 'alīm
6. Maḡz -ı luţfundan itti iḡsān
Etti bu şāha ol Hüdā-yı raḡīm

7. Hâk ide pâdişâh-ı İslâmı
Şevket ü 'izziyle cihânda muķîm
8. Bu iki gonca zevķ ü şevķ ile
Oldular gül gibi hemîşe besîm
9. Hıfz edip anları haţâdan haķ
Görmesünler cihânda hiç ğam u bîm
10. Geldigi dem bu iki şehzâde
Fikr-i târîhe oldu sa'yi 'azîm
11. Bu iki mışra'ı edip târîh
Dedi oldum bir ehl-i tab'-ı Selîm
12. 'Aleme luţf-ı haķķıla nâ-gâh
Geldi Sulţân Selîm ü İbrahîm
(1104)

-6-

Târîh-i Vüzerât-ı Fâtiĥ-i Çehrîn Muştafa Pâşâdır

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Ĥamdülillâh şadra teşrîf eyledi iķbâl ile
Âşaf-âsâ bir vezîr-i şâĥib-i 'aql u reşîd
2. 'Aleme tebşîr edip Rüşdî dedi târiĥini
Aldı mihri Muştafa Pâşâ cihân oldu sa'îd
(1087)

-7-

Târîh-i Şehâdet Köprülü-zâde Muştafa Pâşâ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1. O destür-ı mükerrem âb rûy-ı mülk-i 'Oşmânî
Cenâb-ı Muştafa Pâşâ-yı ğâzî Köprülü-zâde

2. Edip aşd-i sefer gitti azā-yı Neme azmiyle
Adūnuñ mülkünü etti arāb ü verdi hep bāde
3. Vücūdun bezl edip rāh-ı azāya aylı sa'y etti
Şehādet cāmın āhir içüp bu bezm-i dūnyāda
4. Esīr-i ayd-ı ālem olmuşken eyleyüp pervāz
Bu dām-ı pür belādan murğ-ı cānı oldu āzāde
5. Cenāb-ı Rabb-ı izzetten ricāmız böyledir anıñ
Mekānın eyleyüp cennet āña naql ede ubāda
6. Murādı evvel ü āhir pū etti a Te'ālādan
Behişt-i cāvidān içre murādın bula āmāde
7. Şafālar eyleyüp bezm-i cinānda ış u şevile
Na'īm ü kevşer-i cennet āña nuql ola hem bāde
8. Şehīd olduta fevtin gūş edip Rūşdı dedi tārī
Adem cisrini geti rāh-ı ada Köprülü-zāde
(1097)

-8-

Tārī-i Berāyı Girāy Memed ān

1. Ebu'l-feth Ĝāzī Memed Girāy
Fenādan beāya edip azm-i rāh
2. odu cümle ava-yı dehri bu dem
Olup bar-ı cūy na'īm-i vālih
3. Nice ehl-i diller gelüp bir yere
Anıñcūn ederken her hezār āh u vāh
4. Biri alkıp anıñ dedi tārīın
Memed Girāya behişt ola cāh
(1085)

-9-

Tārīḥ-i Der-Ḥaḳḳ-ı Müfti Şüden Meḥmed Efendi Anḳaravî
(1097)
Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Şadr-ı fetvāda görüp Rüşdî dedi tārīḥin
'Ālimü'l-faḳa Muḥammed ü 'aleyhi'l-fetvā

-10-

Tārīḥ-i Diger Berāy-ı O
Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Güş edince Rüşdî-i da'î dedi tārīḥin
Mesned-i fetvāya geldi 'ālemiñ 'allāmesi
(1097)

-11-

Tārīḥ-i Şadr-ı Rüm Şüden Feyzullah Efendi Ebu Sa'id-zāde
Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Güş edince Rüşdî-i da'î dedi tārīḥini
Şad Rümelîn mübārek eyleye Allah saña

-12-

Tārīḥ-i Binā-yı Hāne-i Defterdār Aḥmed Pāşā

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'lün

1. Faḥr-ı erbāb-ı kerem ḥazret-i Aḥmed Pāşā
Ki der-i devletidir menba'-ı cūdū'n-ni'ām
2. Yaptı bir cā-yı laṭīf ü eşer-i dilkeş kim
Ṭarḥı ehl-i nazarı etmede dil-beste müdām
3. Bārek-Allah zihı cā-yı behişt-āsā kim
Her temāşā ki olur bā'ış-i def'-i ālām
4. Oldu her şuffesi bir kıṭ'a-ı cennet mānend
Oldu her kūşesi bir cā-yı meserret encām
5. Cāmınıñ her biri bir sāğar-ı pür ḥālet kim
Verir adını nazarı ādeme şad neşve-i cām
6. Bilmezem ṭarḥ-ı ğarībiñde ne ḥikmet vardır
Baķıcaķ lāyık olur ḥatırına Dārū's-selām
7. Böyle bir ḥāne-i dilkeş nice olur inşāf et
Ṭarz-ı resmi feraḥ-ābād ü felek istiḥkām
8. Bu şeref bestir o ber cā-yı neşāt-efzāya
Anı mesned ede ser defter-i mümtāz-ı kirām
9. Ḥaķ sarāyın ede ma'mūr ü mu'ammer zātın
Rüz-ı şeb zevķ u şafālar ede ber-vefk-i merām
10. Gicesi ķadr ü günü 'ıyd ü zamānı ola sūr
Devlet ü 'izzetle 'ıyş ede 'ālemde müdām
11. Çün binā etti bunu himmet-i bī-hemtāsı
Fikri mi'marı daḥī eyledi bu resme tamām
12. Bu du'ā ile dedi Rüşdī-i da'ī tārīḥ
'İzzile devletle ola mübārek bu maķām

(1081)

-13-

Tārīḥ-i Vilādet Meḥmed Bey Maḥdūm-ı Güzin Defter-dār Aḥmed Pāšā

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. 'Ālemi kıldı müşerref yine bir zāt-ı şerīf
Ki nazarın daḥī şubḥ görmedi bu nādire-bīn
2. Bārek Allah zihi hoş veled sa'd āḥter
Ḥabbezā mīr-i melek fıṭrat-ı maḥdūm-ı güzīn
3. Böyle dürr-i girān-māye mālīk olamaz
Pür güher olsa eger kim şadef çarḥ-ı berīn
4. Böyle hoş tal'at-ı mihr-i felek āsāyı görüp
Ḥacletinden nola māh olsa eger perde-nişīn
5. Dāye-i mihr-i sipihr olsa sezādır Ḥaḫḫa
Gevher-i zīb sırrı lülü 'uḫd-ı pervīn
6. Bir niyāz eyleyelim ḫaḫḫa derūn-ı dilden
Bir du'a eyleyelim diye melekler amīn
7. Tūl-i 'ömr ile mu'ammer ola ol ḫayr-ı ḫalef
Şiḫḫat u 'āfiyet olsun aña her demde ḫarīn
8. Māh-ı nev gibi teraḫḫi bula iḫbāli müdām
İki 'ālemde ola şāḫib-i 'izz ü temkīn
9. Zāt-ı bihbūdunu Ḥaḫḫ eyleye ser-tā-be-ḫadem
Zīver-i gevher-i envā'-ı şerefle tezyīn
10. Rüşdī-yi dā'ī dedi mevlidiniñ tārīḫin
Tūl-i ömr ile Meḥmed ola devlette emīn

(1084)

-14-

Tāriḥ-i Binā-yı Çeşme-i Ya'küp Ağa-yı Bābü's-sa'āde Der-Üsküdār

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Sarāy hoş ağası Ḥazret-i Ya'küp Ağa ancaḳ
Rızā-yı Ḥaḳçün bu āb-ı sāfī eyledi icrā
2. Zihī hoş çeşme-i āb-ı ḥayāt u dilkeş-i cārī
Ki 'ayn-ı selsebil ü āb-ı Kevşer gibi rūḥ-efzā
3. Derūnu teşne-gāna remzile söyler ki nüş eylediñ
Zebān olmuş buna ipi dehān-ı lüle de güyā
4. Nola rūḥ-ı şehīd-i Kerbelā-yı yād edip her dem
Cihāna kendüyi bezl etse aniñ aşkına bu mā
5. İçen bir cür'asın biñ kere taḥsīn eyleyüp suyu
Te'alAllaha 'aceb mā-i laṭīf-i bī-bedel ḥaḳḳa
6. Ḳabūl etsün ḥaḳḳ aḥirini sa'yın eyleyüp meşkūr
Hemīşe eylesün nāmını zikr ḥayr ile ihyā
7. Naşīb olsun aña nüş-ı şarāb-ı Kevşer-i Cennet
Cezā-yı ḥayrını versin Cenāb-ı ḥazret-i Mevlā
8. Bu āb-ı saftan nüş eyleyüp Rüşdī dedi tāriḥ
Zihī āb-ı zülāl ü çeşm-i 'ayn-ül-ḥayāt-āsā

(1089)

-15-

Tāriḥ-i Duḡter-i Vefāt-ı Emir Çelebīdir

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Yine bir ḡonca-yı gülzār-i 'işmet-i bāḡ-ı 'ālemden
Gidüp gülberg-i 'ömrün eyledi bād-ı fenā-efnā

2. Yine bir duğter-i ferhunde ağter dār-ı dünyādan
Beķāya ´azm edip kıldı maķamın ´ālem-i ´uķbā
3. ´Aceb mi Zühre gīsusun perīşān etse ıhasretle
´Aceb mi mātemın kılsa bu zāl-ı köhne-i dünyā
4. Mekānın gülşen-i Firdevs-i a´lā eyleyüp anıñ
Enīs ü mūnısın cennette ĥūr-ı ´ın ede Mevlā
5. Aña berg-i gül-i gülzār-ı ĥuldı ferş edip dāim
Nişingāhını kılsun hemīşe sāye-i Tūbā
6. Vefātın gūş edince dedi Rūşdı fevtine tārīĥ
Cinān-ı bezm saña ola Ĥadice menzil ü mevā
(1089)

-16-

Tārīĥ-i Binā-yı Hücre-i Neşatı Efendı Şeyĥ-i Mevlevı Der Edirne

Fā´ilātün/ Fā´ilātün/ Fā´ilātün/ Fā´ilün

1. Bārek Allah ĥücre-i bī-mişl ü tarĥ-ı bī-bedel
Tarz-ı resmi bā´ış-i taĥşıl-i şevķ ü neşāt
2. Var iken bu cār bāğ neylesün ´ārif olan
Olmaz erbāb-ı dile bir böyle cārī iĥtilāt
3. Böyle dilkeş cā-yı pür zevķ-i derün olmaz hele
Her taraf baķsañ dizilmiş ĥān-ı ma´niden simāt
4. Böyle bir tarĥ-ı laţıfe nola tārīĥ olsa bu
Mecma´-ı zıbbā maķām-ı dil-güşā cā-yı neşāt
(1082)

-17-

Tārīḫ-i Diger Berāy-ı Binā-yı Hücree-i odur

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ḥabbezā cā-yı neşāt-ı bezm-gāh-ı ehl-i dil
Olmada her gūşesi pür şevḫ ü ḥālet muttaşıl

-18-

Tārīḫ-i Binā-yı Hücree-i Neşāṭī Efendī Der Edirne Şeyḫ-i Mevlevī

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bārek Allah ḥāne-i bī-mişl ü tarḫ-ı bī-bedel
Cennet-āsā her taraf ḥayret-resān u ğam-ı gil
2. Eylemezdi resmini maḥbūb-ı çeşm-i merdümān
Kaşr-ı rıḍvān olmasa bu tarz-ı dilkeşte hacil
3. Bes deĝil mi bu şeref bu mesned-i ferḥundeye
Ola şāh-ı milket-i ma'nīye cā-yı müstaḫil
4. Ol Neşāṭī-yi süḥanver kim kemāl ü muhteşem
Mekteb-i feyzinde şākird olmaĝa lāyık degil
5. Feyz-yāb-ı şoḫbeti olsun dem-ā-dem dostān
Kalb-i ḥussād āteş-i reşkiyle olsun müştā'il
6. Beyt-i ma'mūr-ı felek-mānendi Yā-Rab bu eşer
Olmasun zerre ḳadar bār-ı fenādan muzmaḫill
7. Ol mübārek demde kim bünyādı erdi ĝāyete
Her biri bir medḫ edip tārīḫe oldu müştāgil
8. Geldi iki vaşfila hātif dedi tārīḫini
Hücree-i erbāb-ı 'irfān u maḳām-ı ehl-i dil

(1082)

-19-

Tārīḫ-i Ḳā'im-i Maḳām-ı Şüden 'Abdī Pāşā Der İstanbuldur

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. 'Abdī Pāşā ol vezīr-i şāhib-i luḫf-ı kerem
Kim odur 'ālemdē şimdi Ḥaḳ bu kim faḫrū'l-kirām
2. Ḥaḳ vücūdun zīver-i 'ilm ü 'amelle zeyn edip
Mecma'-ı enva'-ı 'irfān eylemiş zātın tamām
3. İltifāt-ı pādīşāh-ı 'āleme mazḫar olup
Oldu İstanbulda çünküm 'izz ile ḳāim maḳām
4. Herkese ol deñlü el-ḫaḳḳ-ı luḫf-ı iḫsān etti kim
Eyledi memnūn luḫfu cümleyi mala kelām
5. Düşmesin bir dem elinden sāgar-ı devlet anıñ
Neşve-yāb-ı cām-ı şahbā-yı neşāt olsun müdām
6. Dide-i mihr-i felek seyr eyledikçe 'ālemi
Çeşm-i baḫtın eylesün peydā ruḫu lā-niyām
7. Āfet-i 'ayn-ı cihāndan ḫıfz edip dā'im anı
Her işin Bārī-Te'āla eylesün vefḳü'l-merām
8. Gün-be-gün devletle efzūn eyleyüp 'ömrün anıñ
Ḥazret-i Ḥaḳ mesned-i 'izzette ḳılsın müstedām
9. Ḥāşılı ol manşıb-ı a'lāda gördükte anı
Ehl-i diller istediler tārīḫine sa'y-ı ihtimām
10. Rüşdī-yi dāī' dāḫī ol demde tārīḫin dedi
'Abdī Pāşā öldü Ḥaḫtan luḫfla ḳā'im maḳām

(1089)

-20-

Tārīḥ-i Binā-yı Sarāy-ı Kūçek Ḥasan Pāşā Der Edirne

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bārek-Allah ḥāne-i cennet-miṣāl
Resm ü tarzı bā'ış-i def'-i ḥazen
2. Naqş u tarzın seyr edenler eylemez
Ārzū-yı gülşen u 'azm-i çemen
3. Böyle bir hoş nev-binā-yı dilkeş
Görmemiştir dīde-i çarḥ-ı kühen
4. Ola dā'im şāhibi bu ḥāneniñ
Mazhar-ı elṭāf-ı Rabb-i zü'l-minen
5. Eyleye nūr-ı sa'ādetler Ḥüdā
Şem'-i bezm-ārā-yı ḥayr-ı encümen
6. Şevk-yāb etsün hemīşe zātını
Çeşm-i bahtı görmesin rü-yı miḥen
7. Ola feyz-i nükhet-i ḥalkı anıñ
Reşk-i bû-yı nāfe-i Çın ü Ḥoten
8. Çün tamām oldu bu cā-yı dilpesend
Seyr eden hoş ṭab' u erbāb-ı sūḥan
9. Dediler taḥsîn edip tārīḥini
Ey maḳām-ı dilkeş ü beyt-i ḥasen

(1082)

-21-

Tārīḥ-i Vefāt-ı Fazlı Pāşā-zāde Meḥmed Bey

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Emīr-i muḥterem ol pāşā-zāde kim ḥaḳḳā
Cihānda bulmuş idi ḥüsn-i ḥulḳ u luṭfıla şöhret

2. Çalındı nāgehān gūşuna anıñ kūs-ı rıhlet kim
Fenā mülkün koyup kıldı bekāya cānile rağbet
3. Degil cā-yı iķāmet gördü çünküm 'ālem-i fānī
Anıñçün menzil-i bākīye etti 'ākıbet rıhlet
4. Maķāminın ķaşr-ı Firdevs eyleyüp huld-i berīn içre
Ede fazlından anıñ Haķķ Te'āla rūhuna rağmet
5. Vefātın gūş edince dedi Rüşdī fevtine tārīh
Meħmed Bey ola mīr-i livā-yı manşıb-ı cennet
(1084)

-22-

Merħüm Arnavud Meħmed Efendiniñ Maħdüm-ı Vālā Güherleri Vilādetine
Tārīhtir

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Geldi dünyāya yine bir meh-i hoş-ıal'at
Görmedi mişlin anıñ dīde-i mihr-i gerdün
2. Ğayr-ı muķaddem ki cihān bezmine teşrīf ile
Eyledi bu ki aħbābı ķudümü memnün
3. Böyledir şıdķ-ı derün ile du'āmız ki anıñ
Eyleye 'ömrünü Ğaķķ 'izz ü sa'ādetle füzün
4. Gülşen-i 'ömrünü Ğaķķ tāze vü hürrem etsün
Āfet-i 'ayn-ı cihāndan ola ol ğonca masün
5. Ermeye bir dem aña bād-ı ğazān-ı āfet
Ğıfz ede zātın anıñ ğazret-i zāt-ı bīçün
6. Sāye-i luţf-ı İlähīde olup pür derde
Her ne eylerse ola ğüsn-i ķabüle maķrün
7. Gūş edip mevlidini Rüşdī dedi tārīhin
Muştafāniñ ede Ğaķķ 'ilmile 'ömrün efzün
(1097)

-23-

Tāriḥ-i Ḥāne-i 'Abdullah Çelebîdir

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bārek-Allah ey müferriḥ bu maḳām
Maḥv olur baḳtıkça dillerden kesel
  2. Görmedik bir yerde ıarḥ u resmini
Ḥaḳḳ bu kim şad medḥ ü taḥsîn-i maḥal
  3. Seyr edip Rüşdî dedi tārîḥini
Ḥāne-i dilkeş bu cā-yı bî-bedel
- (1080)

-24-

Tāriḥ-i Ḥāne-i Fazli Pāşā-zāde

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mefā'ilün

1. Te'alallah zihi beyt-i şafā-baḥş
Ede cā-yı meserret Ḥaḳ tebarek
  2. Bu mışra' düştü bir tārîḥ-i zībā
Bu ḥāne 'izzile ola mübarek
- (1080)

-25-

Tāriḥ-i Diger Berāy-ı Ḥāne-i Fazli Pāşā-zāde

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün

1. Allah mübarek eylesün her ḥāne olmuş bu binā
Her küşesi günc-i ferāḥ ıarızı dersem cān-fezā

2. Seyri için çıktı biri dedi bunuñ tārīhin
 Beyt-i lāṭif u bī-bedel ḥaḳḳa bu cā-yı dil-güşā
 (1080)

-26-

Sarāy Ağası İsmā'ıl Ağanıñ Ḥammāmı İçin Olan Tārīhtir

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Fa'ülün

1. Gelip biri dedi ol demde tārīḥ
 Zihî dilkeş pür āb ü tāb-ı ḥamām
 (1080)

-27-

Kezālik Mezbūruñ Bir Ḥāne Bināsına Olan Tārīhtir

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bu bināyı görücek Rüşdī dedi tārīhini
 Bārek-Allah güzel ḥāne-i zībā oldu

-28-

Def'a Yine Bir Ḥāneye Olan Tārīhtir

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'lün

1. Ḥātıra geldi o dem bir tārīḥ
 Ebedī ola bu ḥāne ma'mūr
 (1080)

-29-

Fazlı Pāşā-zādeniñ Hānesine Olan Tārīhtir

1. Ey dilkeş olmuş bu cā-yı bināyı
Ma'mūr etsün Allah tebārek
2. Bu nev bināya düşüldü tārīḡ
Ola bu 'ālī ḡāne mübārek
(1080)

-30-

Tārīḡ-i Berāy-ı Hāne-i Odur

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Fa'ülün

1. Tamām-ı ḡāneye denildi tārīḡ
Zihi 'ālī maḡām-ı dest-i dilkeş

-31-

Tārīḡ-i ḡāne-i 'Abdülkerīm Çelebī

Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılün

1. Seyr edenler dediler tārīḡini
Beyt-i zībā dilkeş-i 'ālī maḡām
(1080)

-32-

Bir Çeşmeye Tārīhtir

Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılün

1. Āb geldikte dedim tārīḡini
Çeşme 'ayn-ı ḡayāt āb-ı şāf

-33-

Tāriḥ-i Veled-i Ma'nevimiz Kūçek Muştafa Der Edirne

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Māye-i şevḳ-i dilim ārām-ı cānım münisim
Terk edip dār-ı fenāyı eyledi 'azm-i beḳā
2. Rüşdī-i bīçāre dedi fevtiniñ tāriḥini
Bülbül-i gülzār-ı cennet ola kūçek Muştafa
(1096)

-34-

Tāriḥ-i Vefāt-ı Neşāti Efendi Şeyḥ-i Mevlevī Der Edirne O

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bezm-i 'uḳbāya Neşāti çekilip dünyādan
Eyledi şevḳile 'azm-i hürrem-i darü's-selām
2. 'Iyş u 'işretile edip gülşen-i Firdevs içre
Neşve-yāb-ı mey gūş ola cennette müdām
3. Fevtini gūş edicek Rüşdī dedi tāriḥini
Bezm-i gülzār-ı na'im ola Neşātiye maḳām
(1086)

-35-

Tāriḥ-i Diger Berāy-ı O

Mef'ülü/ Mefā'ilün/ fe'ülün

1. Fevtine anıñ denildi tāriḥ
Bu cām-ı dehrin gitti Neşāti

-36-

Tārīḥ-i Diger

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gitti bir ehl-i hüner dedim anıñ tārīḥini
Eyledi 'azm-i cinān terk edip ol dünyāyı
(1086)

-37-

Tārīḥ-i Diger Berāy-ı O

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gitti bir ehl-i hüner dedim anıñ tārīḥini
Bezm-gāh-ı 'ālemin ḥālā Neşāti gitti āh

-38-

Tārīḥ-i Vefāt Peder Kara Ḥalīfe Der Muḳābele

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Āh kim gitti cihāndan yine bir zāt-ı şerīf
Eyledi 'azm-ı cinān terk edip ol dünyāyı
2. Güş edip fevtini hātif dedi ol dem tārīḥ
Vāşıl-ı nūr-ı tecellī ede Ḥaḳḳ Mūsāyı
(1081)

-39-

Tārīḥ-i Meşīḥat-ı Neşāti Efendi Der Mevlevī-hāne-i Edirne

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Güş edip erbāb-ı dil böyle dedi tārīḥini
Oldu yemīnle Neşāti mevlevīye rāhber
(1081)

-40-

Bir Maḥdūmuñ Ḥaṭṭı Tārīhidir

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ḥaṭṭ-ı ruḥsārıñ dedim tārīhini
Baştı mülk-i Rūmı hep ceys-i Ḥabeş
(1082)

-41-

Mef'ülü/ Fā'ilātü/ Fā'ülün

1. Ḥaṭṭ-ı la'liñ görüp dedim tārīh
Sükkeriñ üzre āh mūr düştü

-42-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Olur o mihr diye bu tārīh-i ḥaṭṭ
Girdi meh-i ḥüsni ḥaṭṭ-ı hāleye
(1082)

-43-

Bir Maḥdūmuñ Vilādet-i Tārīhidir

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Rāh-ı iḳlīm-i 'ademden yine bir zāt-ı şerīf
Geldi bu menzil-i dünyāyı edindi nevā
2. Hātif 'aynı dedi böyle anıñ tārīhin
Aḥmedi eyleye şıḥhatle mu'ammer mevlā
(1079)

-44-

Tārīḥ-i Vilādet-i Maḥdūm-ı Aḥmed Efendi

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Fe'ülün

1. Cihāna geldi bir maḥdūm-ı ekrem
Aña Ḥaḫ ṭül-i 'ömr ede müyesser
2. Dedi Rüşdī aña ol demde tārīḥ
Cennet-āsā zihi maḥall-i sūrūr
(1081)

-45-

Tārīḥ-i Binā-yı Ḥāne-i İsmāil Ağa Der Babü's-sa'āde

Fā'ilātün/ Mefā'ılün/ Fa'ülün

1. Bārek-Allah nedir bu cā-yı şafā
Ki gelür ādeme baḫınca ḫubūr
2. Dediler buña düştü bir tārīḥ
Cennet-āsā zihi maḥall sūrūr
(1080)

-46-

Faḫır kendi leḫıme olan tārīḫtir

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Dedi hātif ḫaṭṭımıñ tārīḫini
Aḫmedā ḫaṭṭıñ mübārek ede Ḥaḫ
(1074)

-47-

Ebrū Çelebiniñ Bir Kitābı İtmāmına Tārīhtir

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Erdi çün encāma tārīhiñ dedim
Hamdillah bu kitāb oldu tamām

-48-

Hazīnedār Başı Meḥmed Ağaniñ Binā-yı Ḥānesine Tārīhtir
(1080)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fā'ülün

1. Te'alallah 'aceb beyt-i mu'allā
Behişt āsā binā-yı ḥālet-efzā
2. Ola bu ḥāne-i ḥoş tarh-ı dilkeş
Hemīşe feyz-gāh-ı luḫf-ı Mevlā
3. Görüp Rüşdī dedi bu resme tārīḫ
Zehr-i ḥurrem-i maḫām u cā-yı zībā
(1084)

-49-

Hemşire-zādemize Vilādet Tārīhidir

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Biri dünyāya gelip Rüşdī dedi tārīhin
Muşafayı eyle Yā-Rab hem mu'ammer hem sa'īd
(1084)

-50-

Der Tārīḥ-i Vefāt-ı Meẓākī Süleymān Efendī

Fā'īlātün/ Fā'īlātün/ Fā'īlün

1. Fevtiniñ Rüşdī dedi tārīḥini
Bir nigāh ola Meẓākīye cinān

-51-

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Fe'ülün

1. Biri geldi dedi tārīḥ-i fevtin
Çekildi bezm-i dünyādan Meẓākī

-52-

Tārīḥ-i Vefāt-ı Mollā Çelebī El-vā'iz-i Der Edirne

Fā'īlātün/ Fā'īlātün/ Fā'īlātün/ Fā'īlün

1. Güş edenler dediler böyle anıñ tārīḥin
Kürsi-i cennet ola meclis-i Mollā Çelebī
(1084)

-53-

Tārīḥ-i Vefāt-ı Nedīm Efendi Müderris-i Şaḥn

(1084)

Fā'īlātün/ Fā'īlātün/ Fā'īlātün/ Fā'īlün

1. Gitti bir fāzıl dediler fevtiniñ tārīḥiñi
Şaḥn-ı cennette Nedimā ol Nedīm-i ḳudsiyān

-54-

Ḥazīnedār Başı Meḥmed Aġanıñ Kaşrı Bināsına Tārīhtir

(1080)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ḥabbezā hoş tarḥ dersem bī-bedel
Ola dā'im-i bā'iş-i şevk ü sürür

2. Seyr edip Rüşdī dedi tārīhin
Cān-fezā el-ḥaḳ bu kaşr-ı bī-ḳusūr
(1087)

-55-

Tārīh-i Vefāt-ı Māhir İkrāma Ḥasan Efendi Ümmi Sinān-zāde

1. Geldi biri dedim kim fevtine tārīhtir
Ümmi Sinān-zādeniñ rūḥı içün fātiḥa

-56-

Tārīh-i Minḳārī-zāde

(1088)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Fevtini gūş eyleyüp Rüşdī dedi tārīhini
Mesned-i 'adni ede Minḳār-zāde āşiyān

-57-

Tārīḫ-i Vilādet-i Ferzend İbrahīm Maḥmūd Efendi Emīr-i Maṭbaḫ
(1088)
Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Mevlīdin gūş eyleyüp Rüşdī dedi tārīḫi
'Ömr-i İbrāhīmi efzün eyleye Rabbü'l-'ibād

-58-

Maḥdūmumuz Aḫmed Efendi-zāde Meḫmed Efendiniñ Sünneti Tārīḫtir
(1089)
Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bu du'ā ile dedi Rüşdī anıñ tārīḫin
Sünnetin Allah Muḫammed 'izz ile kıla sa'īd

-59-

Tārīḫ-i Vilādet-i Maḥdūm-ı Es'ad Çelebī
(1089)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Dedi gūş eyleyenler mevlīdiniñ böyle tārīḫin
Muḫammed tūl-i ömr ile İllāhī ola şaḫnda

-60-

Sultān Kethüdā 'İmād Efendiyedir
(1088)

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Ḥāke düşünce biri söyledi tārīḫin
Yaqtı 'İmādı yazık şarşar-ı bād-ı şabā

-61-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nāgehān düştü anıñ kuvveti için bir tārīḥ
 Ḳā'im-i cennet-i a'la ola Yā-Rab 'İmād
 (1087)

-62-

Tārīḥ-i Diger Berāy-ı Çehrin

1. Fetḥi gūş eyleyüp Rüşdī dedi tārīḥin
 Muştafa Pāşā döküp seyf ile aldı Çehrin
 (1089)

-63-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Yine dünyāya bir maḥdüm-ı Ekrem geldi 'izzetle
 Mu'ammer eyleyüp Bārī Te'āla ide şıḥḥatte
 (1189)
2. Hemīşe zīver-i 'ilm ü 'amelle zeyn edip anı
 Sa'ādetle ede dā'im-i kemāl-i 'izz ü devletle
3. Anıñ gūş eyleyince mevlidin Rüşdī dedi tārīḥ
 Cihānda ṭül-i 'ömr ile mu'ammer ola 'izzette
 (1089)

-64-

Tārīḫ-i Vefāt-i Kātib Serāy-ı Kātū

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Fevtin gūş eyleyüp Rüşdī dedi tārīḫi
Cilve-gāh olsun Aḫmed Kātūya darü'l-cihān

-65-

Tārīḫ-i Vefāt-ı Su Yolcu-zāde El-ḫaṭṭāṭ

(1089)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Biri geldi ziyāret etti dedi fevtine tārīḫ
Maḫāmiñ ḫaḫ ede su yolcu-zāde cennetü'l-a'la

-66-

Rumeli Ḳavāğında Ḳavāḫ Üstüne Ser Bināsı Cāmi'edir

(1096)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ṭarḫı taḫsīn edip Rüşdī dedi tārīḫini
Ḥālet-efzā ma'bed ü ālā binā-yı dil-güşā

-67-

Firāz Muşṭafa Pāşāniñ Hemşire-zādesi Muşṭafadır

(1090)

1. Muşṭafa ismi ola kerīnü'z-zāt kim
Eylemiş Ḥaḫ anı memdūḫü's-şaffāt

2. Yapdurup bu çeşmeyi hayr eyledi
Olmağ için bā'ış-i fevz u necāt
  3. Dedi aqınca biri tārīhini
Oldu cārī çeşme-i ma-i necāt
- (1103)

-68-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nūş edip Rüşdī dedi tārīhini
'Aşqıla gel bundan iç āb-ı hayāt

-69-

Sīmkeş Hasan Efendiniñ Vefātına Tārīhtir
(1103)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fe'ülün

1. Dedi Rüşdī o dem tārīhin anıñ
Ede feyż-i cinānı cāy ü mevā

-70-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Dedi Rüşdī tārīh-i fevtiñ o dem
Ola cā-yı feyż-i İlāhī cinān

-71-

Tāriḫ-i Vefāt-ı Şeyḫ Cāmi' Koca Muşafa
(1102)

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Gidince biri ol dem dedi anıñ fevtine tāriḫ
İlāhī cennet olsun mesken-i seyyid 'Aliüddin

-72-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Du'ā edip dediler ḫudsiyān-ı āsumān tāriḫ
'Ali'üddin efendi meskeniñ cennet ede Mevlā

-73-

Oğlumuz Mollā Meḫmediñ Vilādetine Tāriḫtir

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Cihāna maḫdemin gūş eyleyüp Rüşdī dedim tāriḫ
Meḫmed behremend-i ṭül-i 'ömr ü 'izz ola Yā-Rab
(1091)

-74-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Gelince 'āleme Rüşdī dedi ol şevḫile tāriḫ
Meḫmed ḫo seni ede mu'ammer ṭül-i 'ömr ile
(1091)

-75-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Geldi çün dünyāya dedim şevkile tārīhini
Ede 'izzetile Meħmed 'ömrünü Allah mezīd

-76-

Bāķī Pāşāya Vüzerātile manşıb 'Arz-ı Rüm Verüldüğüne Tārīhtir

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ĥabbezā mekremet-i pādişeh-ı devrān-kim
Etti bir bendesini mazħar-ı eltāf u 'aṭā
2. Ki vezāretile verip manşıb-ı 'arz-ı Rümī
Rütbesin berter edip luṭfila etti iħyā
3. Bārek-Allah zihi himmet-i vālā ki eder
Zerreze etse nazār şāħib-i ĥurşid livā
4. Ĥaķ bu kim rāy-ı muşibinde işābet etti
Güş eden eyledi hep cāmıla taħsīn-i du'ā
5. Böyle bir zāt-ı hüner perveri lāyık el-ħaķķ
Luṭfuna mazħar edip pāyesin etse a'lā
6. Görmedim böyle hele zāt-ı mükerrrem ki ola
Ehl-i dil ĥulķı ĥasen şihħati ĥālet-efzā
7. Zīver-i gevher envā'-ı şerefile tezyīn
Ser-te-ser etmiş anıñ naħl-i vücūdun Mevlā
8. Maħz-ı luṭfundan anı ĥazret-i Mevlā dilerim
'İzzile dostıla eyleye faħr-ül-vüzerā
9. Cümle eṭvārı pesend-dāde-i 'ālem olsun
Ne murād etse mu'in ola kārında Ĥudā
10. Oldu bu manşıbıla çünkü şeref-yāb oldum
Varup iħyā-yı ĥulūs ile du'ā edip aña

11. Bezmine dāh̄il olanlar dediler tārīhin
 Dā'im ol 'izzile devlet ile Bākī Pāşā
 (1107)

-77-

Mesnevi Der Vaşf-ı Hāne-i Mevlevī

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Fā'ülün

1. Zihi zibā maqām-ı hālet-efzā
 Zihi cāyı laṭīf u cennet-āsā
2. Bināsı cān-fezā u ṭarzı dilkeş
 Müferreḥ her ṭaraf bāğ-ı İrem-veş
3. Her estikçe nesīm-i cān-fezāsı
 Gelür cān u dile cennet şafāsı
4. Felek mānendi pür naqş u müzeyyen
 Cemāl-i şubḥ-veş her semti rüşen
5. Şu resme eylemiş üstādı tezyīn
 Eder mānī nuqūşın görse taḥsīn
6. Gören naqş-ı laṭīf-i dil-güşāsın
 Bulur el-ḥaqq gül ü gülşen-i ğınāsın
7. Mişāl-i kevşer āb-ı cān-fezāsı
 Hevā-yı cennete beñzer hevāsı
8. Huşūşā selsebīl ü ḥavzı ḥaqqā
 Muşanna' her biri birinden a'lā
9. Laṭīf ol deñlü ḥavzı ṭarzı dil-cū
 Leṭāfette şanursun bir aqarşu
10. Sa'ādetle bu ḥāne ola ma'mūr
 Ede ḥaqq şāhibin devletile mesrūr

-78-

Ꞑoca Reīs-ül Küttāb Muştafa Efendiye Olan Ꞑaşīdeden Muntehāb Ebyāttır

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fa'ülün

1. Ꞑaṭṭ-ı dilber gibi Ꞑaṭṭ-ı laṭīfi
Verir ehl-i dile şad şevḳ ü ḥālet
2. Ꞑurūfi şāhsār-ı bāğ-ı ma'nī
Suṭūrı mevc-i cūy 'ayn-ı ḥikmet
3. Verir her noḳṭa-yı gülün siyāhı
Cemāl-i şāhid-i ma'niye zīnet

-79-

Mektūbumuz Da Bir Maḥdūma Yazılmıştır

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fe'ülün

1. Meleksin yā perī yā ḥūr-ı cennet
Bu imiş maḥfī olmaḳta ḥikmet
2. Ꞑanı ol nāzıla luṭf u keremler
Ḑayāl oldu baña şimdi o demler

KIT'ALAR

-1-

ı' a Der-Menıbet-1 Srr-1 K'int Aleyhi'ssalvt-1 Selm

F'iltn/ F'iltn/ F'iltn/ F'ilün

1. Sensin ol mala'-1 urıd-i nübüvvet ki seni
Nr-1 vechinde olan iki cihmi güneşi
Rz Şeb ıdmet-1 derghi içün olmuşlar
Mihr () meh bende-i Rm gülüm-1 abei

-2-

ı' a Bery-1 Selsebil ar-1 Sary-1 Sultni

F'iltn/ F'iltn/ F'iln

1. abbez o ar-1 Őh-1 b-'adl
bıdr gy ki 'ayn-1 selsebil
2. Eylemiş dery-y luf-1 Şeh gibi
Tene-gne kendsin bezl  teml
3. Grmemitir dde-i er-i khen
Böyle nev kne-i ar-1 ceml
4. a bu arı d'im ma'mr edip
Vire Őh-1 'lemde 'mr-i avl
5. B'i oldu n bu c-y dilkee
Ola Y-Rab n'il ecr-i cezl

-3-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

Kimi assām u müderris kimi mollā oldu
 Kimi de himmet-i vālāñile oldu adı
 ısmet-i ha bu imiş rüz-ı ezelde ünküm
 Oldum ey kân-ı kerem bende azāya rāzi

-4-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

Şi'riñe dilberā hezār asenet
 Görmedim sen adar belīg-i faşıh
 Nola vařfiñda bu meşel dense
 Küll-i şey'in minelmelīhi melīh

-5-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

Çāk-ı cīb-i cāme ile sīneni gel yine aç
 Mihr-i 'ālem-tāb toğsun ehl-i bezme sīne aç
 Aqlama ey tālīb-i kālā-yı vaşl olan yār
 Fā'ide etmez sirişkiñ var ise gencīne aç

-6-

Mef'ülü/ Mefā'ilün/ Mef'ülü/ Mefā'ilün

Dersin baña avālīñ 'arz eyle ki fırşattır
 Bilmez misin ol şūh ey dil ki ne āfettir
 Bezm-i ğam-ı 'ıřkıñda fikr-i leb-i la'liñle
 Nūş eyledigim her dem cām-ı mey miñnettir

-7-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

'Aşıkam neyleyeyim derdine hemdem yoktur
 Keşf-i rāz eyler idim rāzıma maḥrem yoktur
 Nazar etsün ḳadd-i dılcūsuna ol sım-teniñ
 Bir demiş var ise ger rūḫ-ı mücessem yoktur

-8-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

Ṭurre-i şebreng-i dilber ḥābgāhımdır benim
 Kūşe-i ebrūsı her dem dilpenāhımdır benim
 'Arız-ı renginini setr eylemiş zülfü siyeh
 Hiç degildir yine bu baḫt-ı siyāhımdır benim

-9-

Mef'ülü/ Mefā'ilün/ Mef'ülü/ Mefā'ilün

Ġamzile çeşmi etti yine bir mu'āmele
 Ḥayretteyim o rāza daḫī maḥrem olmadım
 Gördüm ki nide her kişiye keşf-i rāz eder
 Terk-i hevā-yı şoḫbet edip hemdem olmadım

-10-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

Güyyā kim ḥalka-i tevḫīd-i gülşendir hemān
 Bir gül-i ḥandāna beñzer anda ol ğonca dehān
 Ḥaḳḳ bahār-ı ḥüsnünü bād-ı fenādan şaḳlasun
 Ol gül-i ḥandāna bir dem ermesün bād-ı ḥazān

-11-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

Devletiñde luř edip mesrūr-ı şād eyle beni
 Nā-murādım bir nazār kııl ber-murād eyle beni
 Hātırımdan bir nefes gitmez du'ā-yı devletiñ
 Sen de ey kân-ı kerem luřfuñıla yād eyle beni

-12-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

'Ālemiñ erdi yine faşl-ı bahār u çemeni
 Çıçalım seyre koyup kūşe-i beytü'l hazeni
 Şevķile 'azm-i reh-i şehir-i Sitanbül idelim
 Yād edip mā-ħaşal nükte-i ħubbü'l-vaşanı

-13-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

Girmede dest-i ümmīde rişte-i zülf-i o
 Başa erdi kākülü sevdāsı vaşl el vermedi
 Bilmezem ğurbette mi yā bend-i zülf-i yārda
 Bağlanup ǧaldı dil-i dīvāne bir avuç vermedi

NA-TAMAM GAZELLER

Nâkış Olan Ba'z Gazelleriñ Ebyâtıdır

-1-

Mef'ülü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ülü/ Fâ'ilâtün

1. Vādī-yi aşkı tut o yābana derd söyler
'Âkil iseñ alış kim dīvāne derd söyler
2. Ruhsār-ı āteřiniñ řevķile dil yaķılsun
Sen şem' iın yanar pervāne derd söyler

-2-

Mef'ülü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ülü/ Fâ'ilâtün

1. Cām-ı Cemi elimden bir dem omam ne ğam ger
Rüşdī-i rinde hemdem peymāne derd söyler

-3-

Mef'ülü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ülü/ Fâ'ilâtün

1. Elime girmiř iken kūře-i vaħdet řimdi
Görünür dām-ı belā eşmime keşret şimdi
2. Bā'iş-i rāħat olan hātır āzāde imiş
řimdi bildim ne imiř kūře-i vaħdet řimdi
3. Luşf edip hāl-i dil-zārıma řefķat et kim
almadı bār-ı ğamıñ ekmege tākāt şimdi

-4-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Almadılar dest-i düşmenden 'aşā vü hırkasın
Ya nedir rindāna bilmem vā'iziñ bu kīnesi
2. Neylesün genc-i zeri sulṭān-ı mülk-i 'aşq olan
'Aşq-ı yār-ı sīm-tendir 'āşığıñ gencīnesi
3. Olmasa Rüşdī gibi ol daḡi ser-gerdān-ı 'aşq
Böyle pür dāḡ u zaḡm olmazdı çerḡin sīnesi

MÜFREDLER

-1-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey kemān-ebrū eger 'uşşāka ḡamzeñ tīḡ ise
Ġāfil olma āh-ı dilde tīr ü peykāndır baña
2. Var ise yine sen baştan çıkardıñ yüz verip ey şūḡ
Anıñçün rüyuña şarḡar o zūlf-i müşḡnāb-āsā
3. Fikr-i gülzār-ı ruḡuñla meskenim külhen degil
Ey ḡalīlim nār-ı Nemrūd olsa gülşendir baña

-2-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Vaḡt olur sūd eyler ādem vaḡt ola eyler zamān
Geh ṡulū' u geh ḡurūb eyler şifirdan āfītāb

-3-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Kõnarsın bir gün ey şehbâz-ı vuşlat dest-i ümîde
Geçer ol evc-i istignâda pervâz ettigiñ demler

-4-

Fā'ilâtün/ Fā'ilâtün/ Fā'ilâtün/ Fā'ilün

1. Levh-i hâtırdan nice gitsün hayâl-i haţtı yâr
Çün esîr-i zülf-i kâfir defteründen bellüdür

-5-

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün

1. Rişte-i zülfi 'uğdesi kimseye hall olmadı
Râbıta-yı belâ mıdır silsile-i kazâ mıdır

-6-

Fā'ilâtün/ Fā'ilâtün/ Fā'ilâtün/ Fā'ilün

1. Şanma kim setr ideyor destile ceşş-i kaniñ
Nüşa-yı haţtın alup eyleyüp endîşe-i nâz

-7-

Fā'ilâtün/ Fā'ilâtün/ Fā'ilâtün/ Fā'ilün

1. Lezzet-i te'sîr-i remzin ehl-i 'ışk 'iz'ân ider
Nükte-i ser-beste-i râz-ı nihândır hañçeriñ

-8-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Devletiñde herkesiñ destiñde pür cām-ı neşāt
Ben hemān cām-ı Cem-i luṭfuñıla hürrem olmadım

-9-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Gül-i sürh oldu zan etme nümāyān şahn-ı gülşende
Dutuşmuş lāne-i bülbül fiğān-ı āteşininden

-10

1. Mā'il-i hūbān-ı Rūmuz Mışra meyl etmez göñül
Dilberānı Yūsuf-ı şānide olsa hūsnile

-11-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Ne bilür hāk-i mezellette benim çektiğim
Hāb-ı nāz ile yatan 'ālem-i istignāda

-12-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Nağdıñ var ise dilberi teşhīre ne hācet
Ey dil bu imiş çāresi tedbire ne hācet

-13-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fa'ülün

1. Ey hattı-ı siyeh ğamzeye imdâda mı geldiñ
Sen daħî gönül mülkünü berbâda mı geldiñ

-14-

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1. Cefâ-yı yâr ile şimdi gönül ğâyet mükerrerdür
Teraħhum eylesün yoķsa helâk olmaķ muķarrerdür

-15-

Fa'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Tîĝ-i ğamiñıla olmuşken yâre yâre dil
Ğamzeñ ucundan olmadadır yâre yâre dil

-16-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ülün

1. Ey nâvek âh-ı dil-i zârım eşer eyle
Ol seng-dile sen de derünunda yer eyle
2. Ey eşk-i belâ dîde-i dîdem eşer eyle
Şebnem gibi ol ğonca derünunda pür eyle

-17-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Yine nice âh etmem ğüsnüñ görüp ey reşk-i mâh
Destine mir'ât alup bir kere luţf et kıl niĝâh

-18-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ğayrıyı dilşād edip 'uşşākı maḥzūn eyleme
Ey şeh-i ḥüsn ü bahār ḳān ile ḳānūn

-19-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Çekmege zülfün ğamın bir ḳılca tākāt ḳalmadı
Dostum ma'zūr ola bende o ḳuvvet ḳalmadı

Kitāb-ı Digerāt u Ğayrıdır

Bismillahirrahmanirrahīm

Ĥarfü'l elif

Silk-i Der Nazm-ı Kelām-ı Qadīm

-1-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Sen bize olduñ reh-i zulmette Ĥaqqā reh-nümā
Yoluña cānlar fedā ey nūr-ı 'ālem-i Muştafa

-2-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Seniñ pā-yı şerīfñ baştığıçün şevķile ĥālā
Aña ta'zīm idüp ferş-i zemīne yüz sürer deryā

-3-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Temāşā eyle gel divāna ĥüsnin ey dil-i şeydā
Olur mu ebrūvāna yāre beñzer maṭla'-ı ğarrā

-4-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Görüp menşūr-ı zülfüñ 'arızında ey dil-i şeydā
Ser-āmed olduğun ĥübāna yārıñ eyledim imzā

-5-

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Der-beste bir tılsım-ı murād etti gūyiyā
Çin-i cebīnin açtı gelüp haṭṭ-ı dil-güşā

-6-

Fā'ilätün/ Fā'ilätün/ Fā'ilün

1. Gelmiş iken 'arızına cā-be-cā
Kāraları aştı haṭṭ-ı dil-rübā

-7-

Fā'ilätün/ Fā'ilätün/ Fā'ilätün/ Fā'ilün

1. Noktadır ḥāli anıñ nüṣḥa-i ḥüsne gūyā
Cā-be-cā haṭṭ-ı siyeh zīr ü zeber olmuş aña

-8-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Düşmez saña ol mihr-i cihān-tāb ile da'vā
Yüz kārallığın gel qoya ey mäh-ı şeb-ārā

-9-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fa'ülün

1. Seni teşbīh ederim yāre ammā
Çalıktır beñziñ ey mäh-ı şeb-ārā

-10-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Her taraf tīg-i nigāh-ı dil-rübā
İki yüzlü bir falcıdır gūyā

-11-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Dem-be-dem bakmadasın ey dil-i şeydā sen aña
Olsa bār-ı nigehiñden nola müjgānı dūtā

-12-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Habs olunmuş şīşe-i çeşmim içinde gūyā
Bir perīdir çıkmadı andan hayāl-i dil-rübā

-13-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bir nefes olmaz hayālīñ dīde-i terden cüdā
Çeşm-i giryānımda o şu mālīkidir gūyā

-14-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Devr eder eṭrāfını pervāne şem'in dā'imā
Bir zarar bād-ı fenādan ermeye ta kim aña

-15-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Şadef-veş bir dürr-i yekdāneden mi ayrılıp ammā
Dil-i 'āşık gibi cūş eylemiş feryād eder deryā

-16-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Fa'ülün

1. Derūnuñ şāf edip mānend-i deryā
Mükedder eyleme seylāb āsā

-17-

Mef'ülü/ Mefā'ılı/ Mefā'ılı/ Fa'ülün

1. Bāzūñı raķīb için açup etme cilā
Āgūşunu ol kāfire gel kıılma kilīsā

-18-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Kıyās eyler gören ħalb-i şanevberdir anı amā
Görünce cilveñi reşkinden etti 'uğdeler peydā

-19-

1. Eyleyüp nağd-i bahārı yağma
'Āķıbet hep anı tondururdu şitā

-20-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gülşeniñ pejmürde etti güllerin bād-ı fenā
Nev civān iken anı bir demde pür etti şitā

-21-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Cihānı zeyn edip āyīne-ḥāne eyledi sermā
Temāşā eyle her meyhāne bir āyīnedir gūyā

-22-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Seyr için serv-i çemende yarı Rüşdiyā
Cāme-i sebze bürünmüş bir āşüftedir gūyā

-23-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Tāze vü ḥürrem olur şayf u şitāda dā'imā
Serv-āsā eyleyen bir cāme ile iktifā

-24-

1. Cüdā-yı dil gülşeni şöyle etti cilā
Mecdül-i gülistāna döndü gūyā

-25-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ğarķ ederdi gülşeni mānend-i seylāb-ı fenā
Etmeseydi beste-i zincir-i enhārı şabā

-26-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bir degil mi bülbüle gül ettügi cevr ü cefā
Sen dahī durmaz anı taħrīk edersin ey şabā

-27-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Çemene deryā mişāl her taraf mevc urmada ħālā
Zemīn-i şahn-ı gülşen oldu gūyā bir yeşil ħāra

-28-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Gülistāna ehl-i ħürrem olur bir gün bahār āsā
Hemān ħaķķa niyāz ile eliñ ħaldır çınār-āsā

-29-

1. Bir ħesābı kim ide anı Ħüdā
Umarız kim yeķuni ola 'atā

Harfû'l-bâ

-30-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Ğam degil 'işyânıla olsam eger kim görünüb
Setr ede çünküm anı luḫfila settâr-ül-'uyüb

-31-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Var kıyâs et su-i 'amâlim sivâdan bu ki heb
Seyyi'âtım defterinden noḫtadır târı şeb

-32-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Şem'-i meclis ni'met eylese girye her şeb
Bağrı yanıḫtır odur etmese girye sebeb

-33-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Nüş edip cām-ı mey-i 'aşkıñla olmuş neşve-yâb
Devr eder girmiş semâ'a mevlevîdir âfîtab

-34-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Var mıdır bir ehl-i dil olmuş felekte kām-yāb
Seyr edersin şarḡ u ġarḃı rüz (u) şeb āfitāb

-35-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Sen yoluñdan ḡalma olmaz ol seniñle hemrikāb
Sen gerek şarḡa gerekse ġarḃa git ey āfitāb

-36-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Öyle rüşen etti sākī gönñümüz cām-ı şarāb
Vermez ol şevḡi baña kandīl-i mäh-ı āfitāb

-37-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. İçmeyince āfitāb-ı şışeden tarḡ-ı şarāb
Cāmı sākī geh helāk etti geh etti āfitāb

-38-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şübhe yok kim seyr edelden gökyüzüñ eyler hicāb
Rüz-ı rüşende anuñcün taşra çıkmaz mäh-tāb

-39-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şabr edip mümkün mü sākī etmemek nüş-ı şarāb
Bezm-i meyde baña her dem göz kıpar durmaz ḥabāb

-40-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gūyiyā cām-ı Cem içre bāde sür la'l-i şarāb
Ṭamla bir yāḳūta beñzer anda ki her bir ḥabāb

-41-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nüş eyleyüp ol deñlü olur bādeden mest
Etmedi aḥir taḥammül çatladı meyden ḥabāb

-42-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nüş edüp ol deñlü oldu 'aşkıla mest-i ḥarāb
Şevķile meydāna girdi raḳş edip her bir ḥabāb

Harfî'l-tâ

-43-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Mağşûduñ eger ister iseñ Hağğa niyâz et
Zinhâr şağın ğayra niyâz eyleme nâz et

-44-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Āteşin ruhsâr-ı yâre urma kendin şunma dest
Ey gönül pervâne-âsâ olma gel âteş-perest

-45-

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1. Şu deñlü nergis-i şehlâ çemende olmuş mest
Kâlıp yerinde tayanmış 'aşâya kâse bedest

-46-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Gülşeni şoydu şitâ gitti elinden raht-ı baht
Post aldı dūşuna abdâla döndü her dıraht

-47-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fa'ülün

1. Nev-ğattıla geldi o mehiñ hüsnüne zînet
Şimdengerü ey zülf-i siyeh saña ne minnet

Harfũ'l-cim ü harfũ'l-ḥā

-48-

Fā'ilātũn/ Fā'ilātũn/ Fā'ilātũn/ Fā'ilũn

1. Nice ḳatsun ſu ſarāba sākī-i nāriñ mizāc
Eylemez çün ābıla bir yerde āteſ imtizāc

-49-

Fe'ilātũn/ Fe'ilātũn/ Fe'ilātũn/ Fe'ũlũn

1. Olalı menzilimiz ḥāk-i ḥazīz-i eſbāḥ
Gözümüzde uçuyor 'ālem-i bezm-i ervāḥ

Harfũ'l-dāl

-50-

Mefā'ĩlũn/ Mefā'ĩlũn/ Mefā'ĩlũn/ Mefā'ĩlũn

1. Seniñ ḳaddiñ görelden ey nihāl-i bāḡ-ı ḥüsn-tāb
Ne cānı var yanıñda 'arz-ı ḳāmet eyleye ſimſād

-51-

Mef'ũlũn/ Fā'ilātũn/ Mef'ũlũn/ Fā'ilātũn

1. Zīver-i nazmım etti lebinũñ vaſfın ziyād
Ḳondurur ſan'atına cevher olunca üstād

-52-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Böyle taşvîr-i dil-ārâyı kim eyler icād
Nola cān verse görüp şüretâ yâre behzād

-53-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Kūy-ı dildārı koyup tğlara çıktı Ferhād
Olmadı yine sırrı kayd-ı belāda āzād

-54-

2. Nice hem-pā olur yār ile nāhīd
Yürür mīzānıla yanında hūrşīd

Fi harfû'l-rā

-55-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Ol Hüdā kim anı hep halk-ı cihān zākirdir
Zerreyi maṭla'-ı mihr eylemek kādirdir

-56-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Baña bir qalb-i āgāh u dil-i rūşen ver ey kādīr
Ki anda ola āyīne gibi 'ayb ü her zāhir

-57-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Kimseniñ 'aybını görüp zinhār
Yüzüne urma anı āyine var

-58-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Görüp seng-i mezārı şanma mevte 'alāmettir
Gelirsın bu siyeh āḫir dīv saña işārettir

-59-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Terk edip ğavgā-yı dehri āḫir aşḫāb-ı ḳubūr
Her biri girmiş sipihre gögsünü etmiş ḫuzūr

-60-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ḳaşdı ḳaşṣāb-ı sipihriñ güsfend-i cānādır
Ḫāne-i 'ālem hemān güyā ki bir salḫ-ḫānedir

-61-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Baña andan erişir geh ğam ü geh miḫnettir
Bir degildir felegiñ cevri baña ḳat ḳattır

-62-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Şanma kim vaż'ı sipihriñ sebep-i ħarmāndır
Eyleme şevke felekten o da ser-gerdāndır

-63-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Kaldırıp dest-i niyāzını ħaqqā manend-i cınār
'Aşqıla yansun derūnuñ ey gönül leyl ü nehār

-64-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Eyeriz fikr-i ruḥ u ħaṭṭ-ı siyāhıñ bervād
Heḫ budur kārımız ey şūḫ-ı cihān leyl ü nehār

-65-

1. Olmasun süsen şaḫın ma'zür luṭf-ı nevbahār
Vaḫt ola pür jeng ede anıñda tūgin rūzgār

-66-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Ḥāk-veş ol bulmaḫ isterseñ cihānda i'tibār
Kaldırır bir gün seni elbette yerden rūzgār

-67-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bir yere gelse mişāl-i berg-i gül-i 'uşşāk-ı zār
Anları bir dem kıomaz eyler perîşān rûzgār

-68-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Her ne deñlü mevc-āsā eylesem meyl-i kenār
Baħr-ı ğamdan çıkma bir laħza kıor mı rûzgār

-69-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ĥāl-i 'ālem ey ğoñül olmaz hemîşe ber-ķarār
Muħteliftir naĝme-i ķānūn bezm-i rûzgār

-70-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Her ne dem kim eyleye nāz ile ĥürrem sebze-zār
Bir yeşil ĥārā düşer pāyına yārıñ rûzgār

-71-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ğonca iken gülleriñ etti güşāde rūzgār
Şāhid-i gülzārñ açtı tügmesin bād-ı bahār

-72-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Lāleler zan etme oldu āşikār
Sancāğın aldırdı şāh-ı nev-bahār

-73-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Eyledi gülzāra aan cūybār
Derpey oldu aña ceşş-i nev-bahār

-74-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bilmeseñ haddiñ saña denmez ki hālñ şöyledir
Mutezā-yı āmetiñ ey serv-i gülşen böyledir

-75-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şanma taħrīk etti serv-i gülşen-i bād-ı bahār
Şev-i teşrifiñ anı ey şū etti bī-arār

-76-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şanma kim 'uşşāk ancak 'aşkıla pür yāredir
Gül daḥī şevḳ-i hezār zārile şad pāredir

-77-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gülşen-i vaşlı temennā eyledim ol sīm-ber
'Ārızın şundu dedi kim 'arife bir gül yeter

-78-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ğonca-yı zanbaḳ gibi beynī-i yār
İki gül beyninde olmuş āşikār

-79-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Anı sen şanma dehān-ı yārda tephāledir
Ğonca-yı gül üzre düşmüş gūyiyā bir lāledir

-80-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Reşk edip kākül-i māye her bār
Olsa pür pīç nola zülf-i nigār

-81-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Eylerim çün mevsim-i perīde seyr-i miyve-zār
Ḥāl-i dendānım görünce ḥandeler etti enār

-82-

1. Terk-i ḥāb eylerdiñ ey dil reşk-i niyāz
Sende de şebnem gibi oldu çeşm-i i'tibār

-83-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nice ey dil saña evc-i āsumān itsün mesīr
Olmayınca mihr-i 'ālem-tāb-veş rüşen zāmīr

-84-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Ḥāl-i 'ālem ey gönül ki şevke deye ğam böyledir
Muḳtezā-yı ḥikmet-i ḥallāḳ-ı 'ālem böyledir

-85-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ḥāl-i Hinduña mekān olmuş aña 'arız-ı yār
Bir gönül uğrısıdır etmede 'uşşāḳı şikār

-86-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Eyleyen ğamdır beni çīn-i cebīnim āşikār
Bellüdüür āyīne-i dilde olunca inkār

-87-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Benim hūn-ı dilimden gel o çeşm-i mestiñi kıandır
Murādıñ çünkü ey hūnı beni öldürmeden kıandır

-88-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Dil sevād-ı 'aşk u şevkile muhabbet nāmedir
Anı tahrik etmek için her müjeñ bir hāmedir

-89-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şanma kim gönlüm şarāb-ı 'aşkıla mestānedir
Çeşm-i sehhārıñ görelden kıpkıızıl dīvānedir

-90-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Hātif-i ğaybile söyleşmek diler ister eger
Ey gönül söyleş dehān-ı yārdan al bir haber

-91-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şāf ol cām-ı Cem āsā eyleyip def'-i keder
Şīşe-i sā'at-veş ey dil pür ğubār olma yeter

-92-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey gönül esbāb-ı hüsni gerçi hep nādidedir
Ol tezerv-i bāğ-ı nāzım neyleyim vādidedir

-93-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Göz terāzūsunda naqd-i hüsni hep sencidedir
Ol mehiñ ammā vefāsı 'aşıka nādidedir

-94-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Naqd-i cāndır kavlimiz şanma fülüs-ı dāğadır
Vaşl içün bāzārımız ey meh seniñle şāğadır

-95-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Levh-i hürşid-i felek kim hedef-i tır-i keder
Māh-ı nev ey qaşı yā tiriñe zih-gır-i keder

-96-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Mihriñ o māha nisbet hüsñü ziyādedir
 Qāşı yanında ğarra-yı meh bir kepāzedir

-97-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Merhamet eylemediñ hālime olup nāzır
 Küşti-gır-i ğam-ı 'aşkıñ seni baştı āhır

-98-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Bilmem ol pür pıç pür ham-ı kākül-i cānānımdır
 Ehl-i 'aşka dād için zincir-i Nüşirevānımdır

-99-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. O şūhuñ cümleten esbāb-ı hüsñ-i cālib-efzādır
 Dehān u çeşm u ebrūsı birbirinden a'lādır

-100-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Kākül-i müşgīn yārīñ hüsñünüñ ser-tācıdır
 Haṭṭ-ı ruhsārı melāḥat baḥrınıñ emvācıdır

-101-

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

1. Etme deryāya sefer zīrā ḥaṭarlar kânıdır
Keşret-i emvâcıla gūyâ kılc dükkânıdır

-102-

1. Cevher-i ferd ile yārın deheni kim birdir
Anı fehm eyleyemez her kişi zīrā birdir

-103-

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

1. Böyle sergerdân eden 'uşşâkı yārın 'aşkıdır
Eyleyen pervâneyi âvâre şem' in şevkıdır

-104-

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

1. Ne kadar şem' i murâd eylese hıfz etmek eger
Olamaz bād-ı fenâya her pervâne siper

-105-

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

1. Şağın pervâneyi yakma bir âşüfte çerâğındır
Yine ey aña şem' -i bezm-ârâ seniñ yanar çerâğındır

-106-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şanma kim olmaqdadır pervāne āsā bī-ķarār
'Aşķıla şem'iñ daķı başında āteşler yanar

-107-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şanma kim dünyāyı eşkim ğarķ ederse hürdur
Çeşm-i tūfāna...??? yak kim gūyiyā tennürdur

-108-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Hüsniile ser-tā-ķadem yārım ki 'ıyş-ı nürdur
Ol mehiñ hürşıdıyle māh-ı münır ğaylı dürdur

-109-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bir nazār eyleyüp āķir anı hürşıd-vār
Virdi bir şūret yine mirāt-ı 'aks-i rü-yı yār

-110-

Mef'ülü/ Mefā'ilün/ Mef'ülü/ Mefā'ilün

1. Kılısın çün bend etmekçün ettiler tedbırler
Birbirine girdiler ol şevķile zencırler

-111-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Bu bezm erbābı hep nāy kudūmla semā' ıdır
 Kıyās şanma ey zāhid bu devr bir sır semā' ıdır

-112-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Zevķ-yāb etti deyü būs-ı lebiyle dildār
 Şevķten la'line yārın sürünür mūsīķār

-113-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mefā'ılün

1. Ehl-i bezm-i cihān degil hem-vār
 Muhtelifdir mişāl-i mūsīķār

-114-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Güft u gūya bā'ış-i bādī o semen-i siyehdir
 Hem benim tūķī-i ŧab'ım söyleden āyinedir

-115-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Şāf ol sineñde aşlā olmasın gird-i keder
 Sen daķı deryā gibi olmaķ dilersin pür güher

-116-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Baḡ ḡāl-i cihāna bu ne kec vaż'-ı felektir
Dildāra raḡīb ola muşāḡib ne demektir

-117-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. 'İbretile ruḡ-ı yāre nażar eyle ne yerdir
Āzifetine kıyās eyleme bu devr-i ḡamerdir

-118-

Mef'ülü/ Fā'ilātü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Yārim ki şāh-ı mülket ḡüsn-i behāsıdır
Bir buse ehl-i 'aşḡa anıñ ḡān behāsıdır

-119-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Şalun nāzıla ol rūḡ-ı revānım geliyor
ḡüyiyā mürde olan cisme cānım geliyor

-120-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. ḡākipāyuñ ehl-i diller kuḡl-i çeşm-i cān bilür
Aña nisbet tütüyāyı ḡākile yeksān bilür

-121-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ülün

1. Gevher talebinden garezim la'l-i terktir
İksir diyü istedigim hâk-i dergehdür

-122-

Mef'ülü/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fa'ülün

1. Çeşmim tolunur her tarafa 'azm sañadır
Şan ka'be-i küyuñ gözedür kıble nümâdır

-123-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Duhter-i rez sâkî-i mehveşle hem bezm olsalar
Bulmaya ol hâleti mâhıla hürşid olsa ger

-124-

Mef'ülü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ülü/ Fâ'ilâtün

1. Haţţ-ı siyâhı yârıñ kim fitneye sipehtir
Ruhsarı üzre ol haţţ güyâ sevâd-ı mehdır

-125-

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1. Benim baht-ı siyâhım hep vişâl-i yâra çani'dir
O mâh-ı hüsnile haşr olmadım bir gün ne tâli'dir

-126-

Mef'ülü/ Fā'ilātü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Mihr-i felek degil o sipihre 'imāmedir
Destinde mäh şanma anı bir temāmedir

-127-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Maşrıq-ı dilde tülü' edip bu nazm-ı tābdār
Mihr-veş maṭla'larım ḳaldı cihānda yādgār

Ḥurūfū'l-zā

-128-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Pey-ā-pey bāde şun bir cāma sākī i'tibār olmaz
Hemān bir gül açılmağıla zīrā nev-bahār olmaz

-129-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Neden incinmiş benim ol büt ki aşlā söylemez
Cān veririm söylese bir kere ammā söylemez

Ḥurūfū'l-sin

-130-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Cān gibi yānımda dur luṭf eyle gitme bir nefes
Senden ancak budur ey rūḥ-ı revānım mültemes

-131-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bîş-i ğam eṭrāfım aldı yok baña feryād-res
Dem-be-dem feryād edersem nola mānend-i ceres

Ḥurūfū'l-şın

-132-

Fā'ilātün/Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Kūhken eyledi sırr-ı ğam-ı 'aşkı çün fāş
Ġayret-i 'aşk aña ol demde dedi ḥāzır bāş

-133-

Fā'ilātün/Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ḥüsnüyle bildim ol mihr kim bî-mişāl imiş
Mirāt içinde aksi daḥī bir ḥayāl imiş

-134-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Terk-i ser ettim kıldım 'aşkıñ bulsa da cān bāş
Bende-i fermānınam ey şūḥ ṭıfl-ı ser-tırāş

-135-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ḥüsnile ḥürşīd-veş bir ser-tırāşı var imiş
Rüşdī-i bīçāreniñ devletli bāşı var imiş

Harfî'l-tâ

-136-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Eyleyü yârânı kâkül-i müşgînine rabt
Bir iki müyile etti dil-i dîvâneyi zabt

-137-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Yok seniñ zerre kadar nüşâ-yı hüsniñde gâlať
Ham-ı zülf-i siyehiñdür var ise anda şakať

Hurûfî'l-'ayn

-138-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Ğüş-ı cânıla haťtîñ maźmûnuñ ettim e'ssemâ'
Hep zebân-ı hâlile 'uşşâkadır kim e'l-vedâ'

-139-

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1. Nice anıñ gibi hürşid olsun ey felek lâmi'
Benim her mağla'ımdan mihr-i ma'nîdir olan tîli'

Ḥarfü'l-fā

-140-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nice bir dāne ile bülbül olur 'āşık-ı şāf
Ser-be-ser sersem ü ebkem biri pür lāf-ı güzāf

Der ḥarfü'l-kef

-141-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Cümle maḥlūkuñ ey İlahü'l-ḥalk
Dir seniñ vaşfiñ edip ayetü'l-ḥaḳ

-142-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Feyz-i āşār-ı Ḥüdāyı seyr edip gülzāra baḳ
Sen daḫī bülbül gibi evrāḳa gülden ey sebaḳ

-143-

Mef'ülü/ Fā'ilātü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Gülzār-ı tende ḥamle-yi ceyš-i şitāna baḳ
Şoldu şarardı bīm-i ḥazānile her varaḳ

-144-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Tār olmağcün dest dil-i dilbere lāyık
Biñ dürlü eder sübḥa-yı müjgānını 'āşık

-145-

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün(Fā' ilātün)

1. Nice ben anı şikest etmeyeyim inşāfile baq
Seyr için gerdin-i yarı boyun uzattı kabaq

Hurūfū'l-kaḫ

-146-

1. Ğamın çekme rüz-ı ferdāniñ
Çoktur elṭāfi Ḥaḫ Te'āliniñ

-147-

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün

1. Hışm u 'azabile seyr et gör heybetin o şāhiñ
Gördükte tiğın anıñ çalındı rü-yı māhiñ

-148-

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fa' ülün

1. Fikr etmededir heybetini beyt-i Hüdāniñ
Beyhüde degil ditredigi kıble nümāniñ

-149-

1. Rehber oldu semtine o beyt-i hüdāniñ
Bir şırça sarāyı oldu yeri kıble nümāniñ

-150-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Dedim haṭṭıñ görünce şafha-i ruhsār u dildārıñ
Tüyünce hayrını gör ey rakīb-i rü-siyehyārıñ

-151-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Açılsa nola bu demde gül dağı dil-i zārıñ
Degil haṭṭ-ı siyeh ebr-i bahārı kevn-i Hüdānıñ

-152-

1. Eşer buseyi gördükçe ruḥunda yārıñ
Dediler kim kıızılı çıktı yine dildārıñ

-153-

Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılün

1. Cilve-i ḳaddın görüp yārıñ mişāl-i ḥande-nāk
Oldu tıg-i reşkile ḳalb-i şanevber çāk çāk

-154-

Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılün

1. Cāna mesttir seniñ ey şüh gerçi severleriñ
Dil verir amma beni āzürde eyler ḥançeriñ

-155-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Hınçeriñle hāme boynunda ey reşk-i melek
Gāh eder māhı hilāl ü gāh bedr eyler felek

-156-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ebruvān-ı rüyuña benzetmekçün ey melek
Farqına baksañ eger beytü's-semāü's-semek

-157-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Diñledi qaldı 'aşkıñla oldu meftün u hayranıñ
Çemende serv-i gülşen seyr eder kadd-i hirāmānıñ

-158-

1. Nola beñzetsem aña qametini dildārıñ
Serve beñzer harekāt ü sekenāti yārıñ

-159-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nice olsun lāfi mesmu'ı gülün
Bir dili var biñ sūzı var bülbülün

-160-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Güllere degmiş gibi gülşende çeşmi şebnemiñ
Her biri şolmuş yetür gitmiş şafası 'ālemiñ

-161-

Mef'ülü/ Mefā'ülü/ Mefā'ülü/ Fa'ülün

1. Bir kerre gelip yoqlamadıñ kendi çerağıñ
Sāķī yere mi geçti seniñ yoğsa ayagıñ

-162-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Dil-i mihnet-zedemiz 'azm-i visālin ederek
Kūy-ı dilberde qaldı qorqarım āħir giderek

-163-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Olsa da dünyaya hükm-i şāmiliñ
Bir avuç topraktır āħir menziliñ

Der ħurūf-ü'l-lām

-164-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Saña ey pādşāh-ı hüsn ü cemāl
İki quldur felekte bedr ü hilāl

-165-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gün yüzüñ gördükte olup bī-mecāl
 Ҳасret-i rūyuñıla her dāim māh oldu hilāl

-166-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Destine sāğar alup ol meh-i Һurşid-cemāl
 Тақtı sāķī ayağına yine simīn- ҺalҺāl

-167-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ğam helāk etti bizi ey sāķī-i ferҺunde-fāl
 Bir ayaқ şun bezme kim ceyš-i ğam olsun pāyimāl

-168-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Eline hançer alıp bādeden olmuş қanzil
 'Arz-ı Һāl eylemeniñ vaқtı degildir ey dil

-169-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Һүн aғlayınca gördü vü rahm eyledi o gül
 Та қан дөкүlmeyince murād almadı göñül

-170-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Pendini bir dem ne var gūşuna mengūş et gel
Biñde bir bāri hezār nālesin gūş etse gel

-171-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Rişte-i cān hezārı eyleyüp seyr eder gül
Döndü bir mecmū'a-ı hūsn-i niyāz u nāza gül

-172-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Cāme-i sürhile gördü reşk edip dildāra gül
Eyledi la'lin kıyāsın derdile şad-pāre gül

-173-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şāh-ı gül etti deyü 'arz-ı cemāl
Eyleyüp müjde-i 'ayn etti şimāl

-174-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Zemistani görünce gitti elden düşüp sünbül
Gülistana nazar etsem ne gül kıalmış ne hōd bülbül

-175-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şiddet-i berf ü şitâdan ditreyüp zanbağ mişâl
Penbeye girdi büründü bāğda her bir nihāl

-176-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ditrememek yāri görünce mecāl
Bin yüregim olsa şanur bir mişâl

-177-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Koynuma nāz ile girseñ eyleseñ 'arz-ı vişâl
Cān u dil sīnemde ditrer şevkten sâ'at misāl

-178-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Sūziş-i pervāne gerçi bir zamān eksik degil
Şem' iñ amma hiç serinden de dumān eksik degil

-179-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Olma fānūs-ı felek naqşına ey dil mā'il
Oldu āhvāl-i cihāna cümlesi zıll-ı zāil

Der hüruf-ü'l-mim

-180-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Yek zebān ol kim olasın nik nām ile 'alem
Dü zebān oldu siyeh rü oldu anuñçün qalem

-181-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Kizbī terk et bulmaq istersen cihānda ihtirām
Şubh-ı şādık gibi ol kim halk ede saña kıyām

-182-

Mef'ülün/ Mef'ülün/ Mef'ülün/ Mef'ülün

1. Hamīde qadd olup aḥir bir āh etmek idi maqşūdum
Biḥamdillah murād üzere oqum attım yāyım yaşdım

-183-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Nice vaşf etmeyem sākī-i hoş tab'ı müdām
Bir ayağ üzre du'ā-yı qadeḥ etti tamām

-184-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Haclegāh-ı çemene geldigini gördüğü dem
Nev-'arūs-ı güle lülü saçar dirdi şebnem

-185-

Mef'ülü/ Mefā'îlü/ Mefā'îlü/ Fa'ülün

1. Zān eyleridim derd-i derūnum ola mektūm
Hālim görücek yār dedi mes'ele ma'lūm

-186-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nāzıla 'azm-ı hırām eylese ol sīm endām
Vermez ol hāleti tāvūs-ı cinān etse hırām

-187-

Mef'ülü/ Mefā'îlü/ Mefā'îlü/ Fa'ülün

1. Haṭtı geleli kendimi ibrāma düşürdüm
Bāzārımı ol şūhıla aḥşama düşürdüm

-188-

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fā'lün

1. Ögüdüp dāne gibi etmede hulkı hep kim
Āsiyāb-ı felegi tecrübe ettim kendüm

Hurūfū'l-nūn

-189-

Mefā'îlün/ Mefā'îlün/ Fe'ülün

1. Budur sözüm her dem ey zāt-ı bīçün
Te'āla şānüke 'amma yekülün

-190-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey cihān bezmine mäh-ı felegi meş'al eden
Eyle hürşid-i tecelli ile kalbim rüşen

-191-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Derūnumda koma yā-Rab eşer kayd-ı ta'alluqtan
Uşandım halka dünyā-yı denī için temelluqtan

-192-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Anıñ kim kalbi pürdür pertev-i nūr-ı tecelliden
Olur fārīg şuā'-ı āfitāb hüsni-i leyliden

-193-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Tevekkül eyleyüp āzāde oldum ebruvānından
Bihamdillah hālāş oldum sipihriñ imtinānından

-194-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Seniñ ey mah her şeb kadar rüzun sür'ıyd olsun
Hümāyün ola dāim t̄ālī'ıñ 'ıydıñ sa'ıd olsun

-195-

Fā'ilātün/ Fā'îlātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Cilve-i kaddiñi seyr eyleyüp ey gönca dehen
Hayretinden başını şaldı serv-i gülşen

-196-

1. Var ise bād-ı bahār erür yine şevkınden
Hareket eylemege başladı serv-i gülşen

-197-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Serv kaddiñ vaşf edip vāh eylesem ol demde hemān
Oldur ol te'sîr eyle ahımda bir serv-i revān

-198-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Yāra hıdmet etmek için şevkıle serv-i cihān
Gördüm olmuş muntazır gülşende dāmen der-miyān

-199-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Faşl-ı gül erdi çemene zeyn olup bāğ-ı cihān
Oldu mirāt-ı bahārîñ cevheri bir bir 'ayān

-200-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Cilveñe taklîd edince nârdan
Ġoncaniñ yırtıldı ağızı gülmeden

-201-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nâzıla gel seyr-i gülşen eyle ey serv-i revân
Ġasretiñle gül gibi kıana boyandı erguvân

-202-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Seyr edince cilveñi gülşende ey sîmîn beden
Şevķ-i kıaddiñile hemân serve şarıldı yasemen

-203-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. O Ġonca 'arz edince rûyını zîr-i nuķâtından
FiĠāna geldi bülbüller kıızardı gül hiçābtan

-204-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nev-bahâr oldu yine her Ġonca oldu ħande-zen
Mevc edip rû mânend deryâ yemyeşil oldu çemen

-205-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Taķınup ħaçerini gülşene geldi sûsen
Zeyn olup giydi libâsın çemen hep gülşen

-206-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Gülşende yine şāh-ı çemen köhne palās
Düşundan atup giydi mülük-āne libāsın

-207-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şāhn-ı gülşende pür nişān eylemek kendin neden
Yoḡsa tahtından mı düştüñ yine ey şāh-ı çemen

-208-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Halka-i tevḫid güyā şāhn-ı gülşendir baña
Bir gül-i ḡandāna beñzer anda ol gonca-dehān

-209-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Cūylar gülzāriñ öyle revnaḡ etti füzün
Seyr edip baḡmaktadır enhāra bīd ser nigün

-210-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Benzedürsün la'l-i rengini leb-i dildāra sen
Cellesin ey gonca reşkiñden dehān-ı yāre sen

-211-

1. Yāriñ lebidir şāñki hemān la'l-i Bedeḡşān
Şebnem gibidir gonca derūnunda o dendān-ı dehān

-212-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ğonca-i ħamrāya beñzer ol dehān
Berk-i güldür güyiyā anda zebān

-213-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şöyle oldu keşret-i berfile cāmım bī- gümān
Kış gününde sāde giymiş dilbere döndüm hemān

-214-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şiddet-i berf ü şitādan girdi bir şekle hemān
Güyiyā dükkān-ı ħallāc oldu her gūşe heman

-215-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Sāğar serpüş olup destini sākī nāzdan
'Arz eder ya'nī metā'in şatmada aĥbārdan
2. Yār peydā olmuşken benim ħāb-ı nāzda
Ķoynuna girsem şabā-veş yine āhir açmazdan
3. Cevr imiş kaşdı baña şanma suĶūnunu nāzdan
Ölçüsün aldım o şuĥuñ ağızınıñ ummazdan

-216-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Sāğar ümīdimi ger biz ederken baĥt-ı dūn
Ey felek kendin gibi ettiñ āyinede ser nügūn

-217-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şöyle rüşen eyle sākī bāde-i gülgāmdan
Bezmimiz seyr eylesün hürşid-i 'ālem cāmdan

-218-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Sākī var iken la'l gibi bāde-i gülgün
Ne yüzle gelür bezm-i meye berşile efyün

-219-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Sākī-i meh-veş gibi bezm-i cihānda bir zamān
Başmadı hiç bir ayağıla ...??? 'illiyün

-220-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ben hele fark eylemem mestāneyi dīvāneden
Aklı olan hiç çıkar mı güşe-i meyḥāneden

-221-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Şāh-ı aşğa ḥün-ı dil naḳd-ı sirişkim lāle-gün
Biri genc-i enderdendir biri genc-i birün

-222-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Her kimiñle ülfet etsem derdimi eyler füzün
Görmedim ben cām-ı mey-veş yine bir haliş-i derün

-223-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Görmedim bezm-i cihānda mey gibi bir pehlevān
Rüstem olsa hākile yeksān eder .....???

-224-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Birbirinden olmada gerçi leṭāfette füzün
Oldu cümle hüsñüne ol şūhuñ amma ḥaṭṭ-ı yekün

-225-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Dānedür encüm degil dām olmuş aña kehkeşān
Yem döker şayd etmege ol mihr (ü) mah-ı āsumān

-226-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Buldu şöhret hüsñile mānend-i mihr-i āsumān
Ol hilāl-i ebrū nola olsa müşār-ı bilbenān

-227-

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ülün

1. Sīnebesīne olsa idim bir gece hemān
Olsağ o mäh-ı hüsniile mānend-i farğdan

-228-

Fā'ilätün/ Fā'ilätün/ Fā'ilätün/ Fā'ilätün

1. Şermende oldu sen mihr gördükte bī-gümān
Zīr-i niğāba çekti zemīni mäh-ı āsumān

-229-

Fā'ilätün/ Fā'ilätün/ Fā'ilätün/ Fā'ilätün

1. Çāk olup bir bir açtı küh-ı şahrā-yı emīn
Ey ki naramdan yakılmaz kühbe-i çerğ-i berīn

-230-

Fā'ilätün/ Fā'ilätün/ Fā'ilätün/ Fā'ilätün

1. Hiç taħammül eylemem ettüğün evzā'ıma ben
Tolaşırsın ey kim mū-yı miyān-ı yāre sen

-231-

1. Şanma Ferhādı ki bizār ola o cānından
Dil degil cānı dirīğ etmedi ħabañtan

-232-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Gerek ıtut anı 'aqlımdan gerekse ıtut cünunumdan
Sanā dil vermek ey şūh-ı cihān ıkoptu derūnumdan

-233-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Derūnum şem'ı meclıs gibi ğamıla olmada sūzān
Gören amma bizi şevk-i şafāda zan eder ğandān

-234-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şem'ı lerzān eyleyen bād-ı fenādır şanmasın
Heş anı pervāne tek āhımdır öyle ditreten

-235-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Fıkr-i dendān ü leb-i la'lıñıle ey şūh-ı cihān
Kān-ı deryādır hemān ğüyā derūn-ı 'āşıkān

-236-

1. Eyleyen endişemiz meşşāta etmiş .....???
Bıkr-i fıkr-i ıtab'a kılk-i sıyāhım sürmedan

-237-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Cevheri mağribe ṭab'ım eyleyen deryā vü kân
Eylemiş āb-ı ḥayāt-ı feyze gel kim nāvīrān

-238-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Şu deñlü zāhidîñ var hırşıla ümmīdi dünyādan
Ki engūr ārzūsın eyler ol 'ağdı süreyyādan

-239-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fa'ülün

1. Süreyyā 'ağdı gibi idi yārān
Nebātü'n-na'ş veş oldu perişān

-240-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Seyr içün hüsn-i Hüdā varını ol ...???
Alalı destine mirāt anı etti ḥunīn

-241-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Beñzemez mīrata ol simīn beden
Sāḥtedir hüsni anıñ cümleten

-242-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. İntizār-ı güle ey lebi mey-gün
Didesi oldu sāğarıñ pür-ğün

-243-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ḥasret-i ḥālīñile ey sīmin beden
Düştü deşte nāfe-i Çin u Ḥoten

-244-

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

1. Geh dehāniñ geh miyāniñ fikr edip ey meh-cebīn
Yoğ yere geçmektedir ḥayfa bu ğam-ı nāzenīn

-245-

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

1. Sīne-i sīmīniñ pūşiş edince anı sen
Gūyiyā ser-tā-ğadem ğarğ oldu nūra pirehan

-246-

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

1. Şöyle olmuş lezzet-i la'l-i lebiñ ey nāzenīn
Oldu reşkinden aniñ surağ surağ eyleyin

-247-

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

1. Güş edip çeng ü rebabiñ benden ey şūh-ı cihān
Bezme gel kim muntazırdır hep saña mir ü civān

-248-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nüşa-ı hüsnü o şūhuñ maḥv olup qalmış hemān
Şafha-ı ruḥsārı üzre noḳta-i ḥālī nişān

-249-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Māsivādan nāy-veş ḥali olursun bī-gümān
Güş ederler cān u dille her sūzuñ ḥalḳ-ı cihān

-250-

1. Rāst ol keç olma zīrā olduḡuḡün keç kemān
Tīr andan sür'atle ayrılup eyler fiḡān

-251-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey göñül eylerseñ eyle meyl-i gülzār-ı cihān
Çün bilürsün mülk olmaz kimseye baḡ-ı cihān

Hurūfū'l-vav

-252-

Fā'ilātün/ Mefā'ilün/ Fā'ilün

1. Cān u dil belki serve her ser-i mū
Nefy edip ḡayrıyı dir ey hū

-253-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün / Fa'ilātün

1. Dağ şanma dilde tamğa bir metā'-ı ğamdır o
Belki genc-i rāz-ı 'aşka dilde bir hātemdir o

-254-

1. Nice ey dil saña şayd olsun o çeşm-i cādū
Sāyesinden şakınur ahū-yı vaḥşīdir o

-255-

Mef'ülün/ Fa'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Ey gönül çün saña meyl etmez o serv-i dil-cū
Meyve-i vaşlın anıñ etme tam'a olmaz o

-256-

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün

1. Zīnet –fezā bir bezm-i cem bir ṭurfe şeydir bu deyü
Cām-ı Ceme ta'zīmile etti şuraḥi ser-fürü

-257-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Kimseye baş eğmez iken bezm-i 'alemde kedū
Boynu bağılı bir kul oldu 'aķıbet sāķīye o

Hurufü'l-hā

-258-

1. Hüsni hāle edip bu kulu güvāh
Diyelim lā ilahe illāllah

-259-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şanma kim devr eyleriz şevk-i küdüm ü nāy ile
Olmuşuz āvāre feyz-i 'aşk-ı Mevlānā ile

-260-

1. Bestir bizim imdādımıza āh-ı seher-gāh
Yok minnetimiz ğayrıya meāl-i minnetu'llah

-261-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Geh zebān-ı halle gahi lisān-ı kālile
Derdimiz söylettiñ ey dil yārı 'arz-ı hālile

-262-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Pençeleşmek da'va-yı hüsñ eyleyüp ol hürile
Olmaz ey mihr-i felek çünküm güzellik zürile

-263-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Zürıla vaşl olmaz ey dil olma bu ümmīdile
Pençeleşmek hiç ne mümkün pençe-i hürşīdile

-264-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Destini būs et ümīd-i buse-i leb eyleme
Ber-murād olmak dilerseñ hızr taleb eyleme

-265-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nāme-veş esrārīñ açma gördüğün her mehveşe
Yoksa bir gün sendaḥi ey dil yanarsın āteşe

-266-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gerçi kim her dāne yandı şevķile
Aldı şem' ama fitilin 'aşķile

-267-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fa'ilātün/ Fā'ilün

1. 'Arz eder ḥālin aña şāyed kim inşāfa gele
Germ olup pervāneyi gördüm tutuşmuş şem'ile

-268-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. 'İyd eriştı bir ķadeh şun merḥabā olsun bize
Neyleriz dest-i tehi sākīyā mey şun bize

-269-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şöyle maḥmūrum ki fark etmem sabāhı şāmile
Sākiyā gel rūşen eyle bezmimi bir cāmile

-270-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Görmedim bir cūr'a kaldık bu dil-i ğam-nākile
Kā'iliz sāķī bizi bir tıtsa bārī ḥakile

-271-

1. Sākī yine tarḥ etti mey-i cām yine
Rez-i duḥteriz ya'ni ḳodu şırça serāyına

-272-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Geldi nā-maḥrem olan çünkü ases-ārāya
Şıķılıp duḥter-i rez girdi ḥum-ı şabāya

-273-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Derdimiz sen gelmeyelden bezme efzün olmada
Çeşm-i sāĝar ḥasret-i la'liñile pür ḥün olmada

-274-

1. Ğam defn olunur meykedeniñ hāk-i derinde
Derler idi baña bilmez idim cümle yerinde

-275-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Sāye-veş düştüm pey-i dildāra āh u zārila
Kaldım ayakta ümīd-i būs-ı pay-ı yārile

-276-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ülün

1. Ben süküt eylerim ama yine durmaz yāre
'Arz-ı hāl etmededir sīnede her bir yāre

-277-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şerhe mey-i yār içüp hālīm dedim icmālile
Derdimi 'arz eyledim ya'ni lisān-ı hālile

-278-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Geh şikāyet geh hikāyet eyleyüp icmālile
Derdimi 'arz eyledim dildāra hep bir hālile

-279-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Hep niyāz ile varırlar pāyın̄a a'zārile
Serv āsāsın hemān şābit kadem ol yārile

-280-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Yāsemen-veş şarılp 'aşkıle yārın̄ boynuna
Fāhte-veş bir gece girsem o serviñ koynuna

-281-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün /Fā'ilün

1. Bağban-ı gül baq o şūha meh-veşe
Servile şimşād yansun ateşe

-282-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nice ol nākıs bir olsun bu kad bālā ile
Serv-i gülşen beñzesün mü yāre hiç bir pāyile

-283-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Cihān meftün-ı hüsni halk-ı 'ālem āna üftāde
Nice kul olmayam ey dil ben öyle serv-i āzāde

-284-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Verip dil 'āşık-ı şeydā mişāl sūret-i yāre
Baķıp Һayretle āyine Һayandı Һaldı divāre

-285-

Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılün

1. Geldi Һattıñ kīneden gel sineñi şāf eyleye
Destiñe mirāt alup bir kerre inşāf eyleye

-286-

Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılün

1. Sanā 'uşşāk olmaya maħrūm revā mı ğayr ola
Һaṭṭı-ı ruħsarıñ hele gelsinde ol dem Һayr ola

-287-

Mef'ülü/ Mefā'ılı/ Mefā'ılı/ Fa'ülün

1. Ettiklerini yād edip girdi Һicāba
Һaṭṭı gelicek çekti ruħun zīr-i niķāba

-288-

Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılün

1. Һaṭṭımı gördükte sevdim yine yarı cānile
'Āķıbet sürdüdü kendin o şehim fermānile

-289-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Eyleyüp te'sîr âhîr ettigim feryād-ı âh
İntikāmım senden aldı 'ākıbet haṭṭ-ı siyāh

-290-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ben demem dersem eger ejdere beñzer hāme
Bir sehi ḳad Habeşi dilbere beñzer hāme

-291-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Beḳa olmadığın bilmiş gibi gülzār-ı dünyāda
Anuñçün dağ-ber-dil geldi lāle bu ḡam ābāda

-292-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ḳıl nazār 'ibretle ḡal-i jaleye
Penbedir güyā ki dağ-ı lāleye

-293-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Gelince güleşene güller şafādan eyleyip ḡande
Benefşe düştü yārın ayağına saḡn-ı güleşende

-294-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bī-vefādır gül saña rām olmaz āh u zārile
Eyleme bülbül-i dil ülfet şahid-i bāzārile

-295-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Ol māhiñ evvelden heves-i 'aşkı serimde
Hürşid-i cihān-tāb degildir nazarımda

-296-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Hālin bilmem nolur āh u fiğān u zārile
Kayda uğrattıķ dili zincir-i zülf-i yārile
2. Korkarım ki dil helāk olur bu āh u zārile
El bir etmiş şāne-veş zirā kākül-i dildārile

-297-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Yārim şormaķ dilerkeñ sīne-i pür yāreye
Mā'nī-i vuşlat olup girdi hicābım araya

-298-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Güft (ü) gū etmek ne lāzım ol kad-i bālāyile
Çeşm-i bīmārile söyleşti gönül imāile

-299-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Kıl hāzer te'sir eyler nāvek-i dildüz-ı āh
Tır veş doğru olan 'uşşāka etme keç nigāh

-300-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Kemān āsā şaķıngeç olma kalma geç zillette
Olursañ tır-veş ol kim olasın uç rif'atte

-301-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Neden uydun ulaştıñ sende ol mihr-i dil-ārāya
Raķīb-i ru siyeh gibi düşüp yanınca ey sāye

-302-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Hem-rāh hemān sāye olur 'aşık-ı zāra
Güyā ki Hābeş dilberidir ol nūru қара

-303-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Āteş-i 'aşkıñla yaktıñ eylediñ hālin tebāh
Revğan-ı şem'ī erittiñ etme ey pervāne āh

-304-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Bizi tekdır edemez ta'n-ı 'adū-yı bed-hāh
'Aks-i zengīden olur mu dil ayine siyāh

-305-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nola gösterse yine bir şekl-i diger āyine
Oldu 'aks-i yārile rūḥ-ı muşavver āyine

-306-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Maḥaldır her ne deñlü baḡ olunsa mūmiyānında
O şūḥun söz yeri yoḡtur hele aşla dehānında

-307-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Ey dil tūtalım derd-i ḡam-ı firḡat-i yāra
Şabr imiş anıñ çāresi ya şabra ne çāre

-308-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Aldanup esrār u afyonu yeme aḡbābile
Nakd-i 'ömrüñ eyleme zāyi' ḡayāl u ḡābile

-309-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Yeter behbūde zāhid beste olduñ aldanup ḡale
Lisān-ı kali terk et 'ārif ol gel ḡaldı ḡāle

-310-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Merḡad-i mevtāda her sebze lisān-ı ḡālile
Āḡiret aḡvālını söyler saña icmālile

-311-

Mef'ülü/ Mefā'ilün/ Mef'ülü/ Mefā'ilün

1. Çün etti teveccüh taraf-ı beyt-i Hüdāya
Ey dil uyalım biz hey gel kıble nümāya

-312-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Nāleye ruḥṣat eger bir kere versem āhile
Ṭağ olsa söyleşürdüm düşmen-i bed-ḥahile

-313-

1. Nola Ferhād-veş geşt eylemezsem ṭağdan ṭağa
Ben ol serv-i āzādım düşerdi bağdan bağa

-314-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Çerḥ-i dūnuñ hep sitemdir işleriz nā-ḥaḥḳ yere
Ger dağımda rüzgārıñ tuhgesi el-ḥaḥḳ bize

-315-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Sen daḥi mezkūr olursañ Rüşdiyā ey nāmile
Şafḥa-ı 'ālemde nāmıñ söylene eyyāmile

Hurüfü'l-yâ

-316-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Zât-ı pür nûruñ gibi mäh-ı risâlet toğmadı
Saña beñzer hâşılı mihr-i sa'âdet toğmadı

-317-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fa'ülün

1. 'Arz eyle hemân dilde olan söz güzârı
Hâşâk-i derinden süre Hâkq ehl-i niyâzi

-318-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Şâh-ı gül üzre çıkp şan bülbül okur meşnevî
Güş edip güyâ anı her gonca olmuş Mevlevî

-319-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Râh-ı aşkıñ olsalar nola bürehne erleri
Tîğ-i 'uryân olmayınca zâhir olmaz cevheri

-320-

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Menziliñ olmak dilerseñ tiz a'zam gibi
Terk-i hâb et sende ey dil şubha dek şebnem gibi

-321-

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

1. Seyr eder bīdār olup 'ibretle her şeb 'alemi
Bilmez idim gözü açıqlardan itmiş şebnemi

-322-

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

1. Bir mekân et ola āğuş-ı gül-i hürrem gibi
Her yere gel konuşma ey dil kıatre-i şebnem gibi

-323-

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fa' ülün

1. Geh sūsene geh hār gibi yerlere düştü
Şebnem göreli derd-i müşki hançere düştü

-324-

Mef' ülü / Mefā' ilü / Mefā' ilü / Fa' ülün

1. Çeşmimden akup hāk-i reh-i dilbere düştü
Ekşim güheri kıadri bilinmez yere düştü

-325-

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

1. Dilim şevk-i derūnum gitti ancak baña gam kıaldı
Dükettim naqd-i eşkim ağlamaktan daği nem kıaldı

-326-

1. Ol ūh gidüp ūabr u qārār-ı dilim aldı
Ancak baña dağ-ı elem h̄asreti qaldı

-327-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fā'ülün

1. Sen gelmeyeli mey baña h̄ün-ı ciğer oldu
Her berg-i çemen çeşmime pür teşne oldu

-328-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gördü kim ceş-i bahārın gülşen olmuş menzili
Şād olup bezm-i çemende sūsenin yetti dili

-329-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ülün

1. Böyle şerh olmaz idi reng-i 'izār-ı h̄übı
Bülbülün olmasa ger şahid-i gül-i maħbūbu

-330-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ülün

1. Şöyle yanmış āteş-i 'aşkile anın her biri
Olsa lāyık 'andelibin maħlaş-ı h̄ākisteri

-331-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Öyle cūş etti gelip gülşene oldu cārı
Tağlar qarşu turup zabt edemez enhārı

-332-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Açılıp gülleri hep vaqt-i gülistān geldi
Gülşenīñ şolmuş iken çehresine kân geldi

-333-

2. Mey nūş eylemek çehremize kıan geldi
Kıan degil mürde olan cismimize cān geldi

-334-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Nice gülşende raftār eylesün kim serv-i gülzarı
Hicābından yere geçti görünce kıamet-i yārı

-335-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Şu deñlü germ-i meyden kıızarmış mahr-i ruhsārı
Tutuştı şem'-i meclis seyr edince 'arız-ı yārı

-336-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gelicek meclise dilber dedim ey serv-i sehī
Var mıdır büseye ruşsat dedi lā-be's bihī

-337-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Hemreh olsam sāye-i serv-i hırāmāniñ gibi
Pāyiña sürsem yüzüm bir kere dāmāniñ gibi

-338-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şafha-ı 'ārızıña hıtt-ı muğber geldi
Hüsnünüñ manşıbına yani muğarrer geldi

-339-

Mef'ülü/ Fā'ilātü/ Fā'ilātü/ Fā'ilün

1. Meyl etme kim taqılma serv-i çemen gibi
Şārılma herkesiñ qoluna yāsemen gibi

-340-

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fā'ilün

1. Nereden hıtt-ı ruhuñ geldi nümāyān oldu
Giderek hıtt dedi kim hār-ı muğaylān oldu

-341-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Çün haberdār etmediñ sırr-ı dehānından beni
'Alem-ül gayba yine ettim havāle ben seni

-342-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Sāgar görücek la'l-i lebiñ ağızı şulandı
Mecliste anı öpmek için hayli tolandı

-343-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Āfitāb-ı sāgarıñ pür neşvedir her zerresi
Güyyiā ħub-ı ferahtır bādeniñ her kıatresi

-344-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'ülün

1. Biz söylemezüz çekdüğümüz derd ü belâyı
'Uşşākıñ o şūĥ olur iken şāhid-i ĥāli

-345-

Mef'ülün/ Fā'ilātün/ Mef'ülün/ Fā'ilātün

1. Çünkü el vermedi baht öpmege dest-i yarı
Ĥābda bir kez anıñ pāyına düşsem bāri

-346-

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fā'ülün

1. Gittikçe güzellendi o meh ħub-ter oldu
Amma bu benim derd-i derūnum beter oldu

-347-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Öyle nâziktir anıñ cism-i laṭif ü peykeri
Bağsa mirâta leṭâfette görünmez ol perî

-348-

Mef'ülü/ Mefâ'ilün/ Mef'ülü/ Mefâ'ilün

1. Āh etmez idim bir kez eger 'aşkıla bāri
Ayine gibi çeksem eger sīneme yāri

-349-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fa'ülün

1. Yāriñ o kadar incedir ol mū-yı miyānı
Yār nigeḥ-i 'āşıka yok tāb u tüvānı

-350-

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fa'ülün

1. Evvel görünürken göremez olduk o māhı
Oldu bize bir perde gelip ḥaṭṭ-ı siyāhı

-351-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Zulumāt-ı kalemimden nola la'l-i yāri
Vaşf edip düşsem eger ab-ı ḥayātı cāri

-352-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Gidüp yābāna neylersiñ temāşā eyler seni
Sevād-ı nazmımı seyr et gör anda ab-ı hayvānı

-353-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Sende dāim kıbleye eyle teveccüh mā gibi
Her taraftan rızkıñ aqsun ey gönül deryā gibi

-354-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Ne fikr-i zülf-i yār eyler ne ol sevdādadır şimdi
Bezer def'-i kıyūd etti gönül āzādedir şimdi

-355-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şanma dağ-ı ğam-ı aşkıñ gide benden sāķī
Ben olursam da yine resm-i muħabbet bākī

-356-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Dilde kıalmışken anıñ derd-i firākı bākī
Bir kıadeħ meyle telāfisini etti sāķī

-357-

Mef'ülü/ Mefā'ılün/ Mef'ülü/ Mefā'ılün

1. Bir cāmile miskīn edip nār-ı firākı
Söndürdü nesīm-i āteşle āteşi sākī

-358-

Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün

1. Ğafleti қо gel ey bezm-i cihān hayrānı
Neşve-i mey gibi geçmektedir 'ömr-i fāni

-359-

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Uzattıñ söyledikçe vaşf-ı kadd ü kākül-i yarı
Nihāyet bulmaz ey dil çünkü bir söz söyleme bāri

-360-

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Eyledim haddim kadar ey hāme gūşiş nazma ben
Kalmadı çün bende taqat işte kağıt işte ben

Temme temmet haze'l-kitāb bi'avni'l-Abdülmelik
El vehhabü min yedi faķırü'l 'İbādi zamīr

E's seyyīd süfyān Bin Yūsuf
Li-sene semāniye ve hamsīn ve mietüelf

KAYNAKÇA

CANIM, Rıdvan (1995): Başlangıçtan Günümüze Edirne Şairleri, Ankara, Akçağ Yayınları.

İNCE, Adnan (2005):Salim Efendi, Tezkiretü'ş-Şu'arā, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Niyazi Adıgüzel, Edirneli Ahmed Bādî'nin "Riyāz-ı Belde-i Edirne" adlı eserinin tezkire kısmı, Edirne Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008

PEREMECİ,O.Nuri (1939): Edirne Tarihi, İstanbul, Resimli Ay Matbaası.

